

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Η ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΩΝ
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΟ
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ**

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ: ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ (ΑΜ:15878)

ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΓΚΟΛΦΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΠΑΤΡΑ 2016

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στο πρώτο κεφάλαιο θα γίνει μια απαραίτητη εισαγωγή που θα περιγράφει τι θα ακολουθήσει στη συνέχεια της εργασίας, θα παρουσιαστεί η διάρθρωση και η δομή και άλλα βασικά ζητήματα που πρέπει να γνωρίζει ο αναγνώστης.

Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα σημαντικότερα χαρακτηριστικά του εσωτερικού ελέγχου και θα γίνει επίσης ανάλυση των απαραίτητων εννοιών που σχετίζονται με τον εσωτερικό έλεγχο . Θα γίνει αναφορά στον ορισμό του εσωτερικού ελέγχου, που εφαρμόζεται και με ποιες προϋποθέσεις, ποιος είναι ο σκοπός του και ο τρόπος εφαρμογής του. Θα γίνει επίσης αναφορά στον εσωτερικό έλεγχο στην Ελλάδα, το νομικό πλαίσιο που υπάρχει και ποια ελεγκτικά πρότυπα εφαρμόζονται.

Στο τρίτο κεφάλαιο θα γίνει αναφορά στον εξωτερικό έλεγχο, αλλά και σε γενικότερα ζητήματα ελεγκτικής. Θα προσδιοριστούν η έννοια και οι αρμοδιότητες του εξωτερικού ελεγκτή, θα αναλυθούν για τα είδη των ελέγχων με βάση τον διαχωρισμό τακτικού και έκτακτου ελέγχου. Κατόπιν, θα συζητηθούν πιο πρακτικά ζητήματα, όπως τα φύλλα εργασίας, η έκθεση ελέγχου και τα είδη έκθεσης.

Στο τέταρτο κεφάλαιο θα αναλυθούν οι οικονομικές καταστάσεις οκτώ εταιριών που έχουν εισαχθεί στο Χ.Α.Α., σε συνδυασμό με τις παρατηρήσεις του ορκωτού ελεγκτή και την πορεία της μετοχής της εκάστοτε εταιρίας στο χρηματιστήριο.

Τέλος, θα γραφούν τα συμπεράσματα, ενώ στο τέλος του κάθε κεφαλαίου θα παρουσιάζεται και η βιβλιογραφία.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	5
----------------------------------	----------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	6
2.2 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	6
2.3 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	7
2.4 ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	8
2.5 ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	9
2.6 ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	10
2.7 ΕΙΔΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	13
2.8 ΑΡΧΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	15
2.9 ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ.....	16
2.10 ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ.....	17

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

3.1 ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΚΤΗΣ.....	21
3.2 ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ.....	22
3.3 ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	24
3.4 ΑΣΥΜΒΙΒΑΣΤΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΟΡΚΩΤΟΥΣ ΕΛΕΓΚΤΕΣ.....	25

3.5			ΕΛΕΓΚΤΙΚΑ
ΠΡΟΤΥΠΑ.....			26
3.6	Η	ΕΚΘΕΣΗ	ΤΟΥ
ΕΛΕΓΚΤΗ.....			31

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

4.1 CRETAFARMS.....			36
4.2 ΝΙΚΑΣ.....			42
4.3 ΠΛΑΙΣΙΟ.....			48
4.4 ANEK.....			53
4.5 ΜΙΝΟΑΝ.....			58
4.6 ΥΑΛCO.....			64
4.7 ΚΡΙΚΡΙ.....			69
4.8 ELTRAK.....			73
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....			80
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....			81

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αντικείμενο της εργασίας

Όσο περισσότερο η οικονομία εξελίσσεται γίνεται όλο και πιο περίπλοκη. Το σύγχρονο οικονομικό περιβάλλον απαιτεί σημαντικές μεθόδους που θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να ελέγξουν και τις οικονομικές απάτες, αλλά και να προσφέρουν ασφάλεια στο ασταθές οικονομικό τοπίο. Οι διοικήσεις των σύγχρονων οικονομικών μονάδων αλλά και τα κράτη στρέφονται πλέον όλο και περισσότερο σε αυξημένες μορφές ελέγχου.

Ο έλεγχος των επιχειρήσεων μπορεί να αποτελέσει μελλοντικά ένα σημαντικό κομμάτι στην πορεία για εξορθολογισμένη και σε σταθερές βάσεις οικονομία. Η προσθήκη νέων μεθόδων και τεχνικών στην σύγχρονη ελεγκτική, την έκανε να αποτελεί σημαντικό εργαλείο. Ο όρος έλεγχος στο αντικείμενο της ελεγκτικής συνδυάζεται με την αξιολόγηση της λειτουργίας όλων των τμημάτων, οικονομικών και παραγωγικών μιας επιχείρησης.

Λέγοντας «έλεγχο» εννοούμε την αξιολόγηση και ελεγκτική διερεύνηση όλων των λειτουργιών και δραστηριοτήτων (όπου υπάρχει ελεγκτικό ενδιαφέρον). Ο ελεγκτής θα πρέπει πλέον να διακρίνεται για την αντικειμενικότητά του, το σύγχρονο τρόπο σκέψης και αντίληψης, καθώς και το ευρύ διοικητικό του πνεύμα.

Σκοπός της παρούσας εργασίας

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να παρουσιάσει αρχικά στο θεωρητικό μέρος όλες τις πτυχές της σύγχρονης ελεγκτικής, όπως τον εσωτερικό και εξωτερικό έλεγχο και στο δεύτερο μέρος να δώσουμε πρακτικό παράδειγμα εφαρμογής και αξιολόγησης των ελέγχων σε πραγματικές επιχειρήσεις.

Διάρθρωση της εργασίας

Ο τρόπος με τον οποίο δομήθηκε η εργασία έχει σκοπό να αποτυπώσει την σχέση μεταξύ του εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου των επιχειρήσεων, με τρόπο που να είναι κατανοητός και σε έναν σχετικά άπειρο αναγνώστη.

Το πρώτο κεφάλαιο είναι η απαραίτητη εισαγωγή στην εργασία, στο οποίο παρουσιάζεται το αντικείμενο, ο σκοπός και η διάρθρωση της εργασίας.

Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται βιβλιογραφική ανασκόπηση του εσωτερικού ελέγχου και των σημαντικότερων εννοιών που σχετίζονται με αυτόν . Αρχικά, θα μιλήσουμε για το αντικείμενο του εσωτερικού ελέγχου, το σκοπό που γίνεται και θα πούμε και τον ορισμό του. Στη συνέχεια θα μιλήσουμε για τον εσωτερικό έλεγχο στην Ελλάδα και το νομικό πλαίσιο που ισχύει και σήμερα. Θα αναλυθούν τα είδη του εσωτερικού ελέγχου και οι αρχές οργάνωσης του. Στο τέλος του πρώτου κεφαλαίου θα αναλύσουμε τις αρμοδιότητες και τις αρχές που πρέπει να έχει ένας εσωτερικός ελεγκτής.

Στο τρίτο κεφάλαιο θα μιλήσουμε εκτενώς για τον εξωτερικό έλεγχο. Αρχικά θα προσδιορίσουμε την έννοια και τις αρμοδιότητες του εξωτερικού ελεγκτή και θα μιλήσουμε για τα είδη των ελέγχων με βάση τον διαχωρισμό τακτικού και έκτακτου ελέγχου. Κατόπιν θα μιλήσουμε σε πιο συγκεκριμένα ζητήματα, όπως τα φύλλα εργασίας, την έκθεση και τα χαρακτηριστικά που πρέπει να έχουν. Σε αυτό το κεφάλαιο ωστόσο θα μιλήσουμε και για πιο γενικά ζητήματα ελεγκτικής, όπως τα Ελεγκτικά πρότυπα παγκοσμίως και για τα ασυμβίβαστα και τις προϋποθέσεις που χρειάζεται κάποιος ώστε να μπορέσει να γίνει ορκωτός ελεγκτής. Στο τέλος του κεφαλαίου θα γίνει εκτενής παρουσίαση της δομής μιας έκθεσης του ελεγκτή και των ειδών έκθεσης που υπάρχουν.

Στο τέταρτο κεφάλαιο θα αναλύσουμε τις οικονομικές καταστάσεις οκτώ εταιριών που έχουν εισαχθεί στο Χ.Α.Α., σε συνδυασμό με τις παρατηρήσεις του ορκωτού ελεγκτή και την πορεία της μετοχής της εκάστοτε εταιρίας στο χρηματιστήριο. Τέλος, θα γραφούν τα συμπεράσματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Μια από τις σημαντικότερες λειτουργίες που πρέπει να διατελέσει μια επιχείρηση που θέλει να είναι ανταγωνιστική είναι ο έλεγχος. Ο έλεγχος πρέπει να γίνεται ώστε να μετριέται η αποτελεσματικότητα της επιχείρησης και για να εξακριβωθεί αν οι στόχοι που έχουν τεθεί μπορούν να εκπληρωθούν. Τους στόχους της επιχείρησης τους θέτει κυρίως το τμήμα management.

Ο έλεγχος που περιγράφουμε γίνεται κυρίως με βάση τις οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης, καθώς σε αυτές αποτυπώνονται οι σημαντικότεροι δείκτες ανάπτυξης και ασφάλειας. Πέραν ωστόσο των στοιχείων που δείχνουν οι οικονομικές καταστάσεις για την κατάσταση της επιχείρησης, πρέπει να γίνεται και έλεγχος για το αν έχουν συνταχθεί σωστά. Ο ελεγκτής των οικονομικών καταστάσεων μπορεί να δώσει μια άποψη και να συντάξει μια αναφορά, υπάρχει ο σημαντικός παράγοντας της υποκειμενικότητας, και συνεπώς στις οικονομικές καταστάσεις μπορούν να γίνουν πολλές και διαφορετικές αναγνώσεις.

2.2 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΕΛΕΓΧΟΥ

Το αντικείμενο του ελέγχου είναι ο τρόπος διαχείρισης της περιουσίας, ο βαθμός στον οποίο υπάρχει σωστή λειτουργία στην επιχείρηση, βιωσιμότητα σε περίοδο κρίσης ή όχι, έλεγχος των συστημάτων μέσω των οποίων λειτουργεί η επιχείρηση κ.τ.λ. Στόχος του ελέγχου είναι η διαπίστωση της προόδου που πραγματοποιήθηκε καθώς και οι διορθωτικές αλλαγές που απαιτούνται για την εστίαση της επιχείρησης στους προκαθορισμένους σκοπούς.

Αυτό όμως που ελέγχεται στην πραγματικότητα είναι ο βαθμός αποδοτικότητας όλων των εργαζομένων, των τμημάτων ή ομάδων που δρουν εντός της επιχείρησης, μέσω της ανάλυσης των δεικτών αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας και βοηθούν τη διοίκηση της επιχείρησης να πάρει αποφάσεις για τις μελλοντικές επιχειρηματικές κινήσεις της.

Υπάρχουν δύο είδη ελέγχου, τα οποία καθορίζονται βάσει του ατόμου ή της ομάδας που διενεργεί τον έλεγχο:

- Εσωτερικός έλεγχος
- Εξωτερικός έλεγχος

Επίσης, μπορούμε να πούμε ότι υπάρχει και η δυνατότητα μικτού ελέγχου. Οι εσωτερικοί έλεγχοι διενεργούνται από την ίδια την επιχείρηση, δηλαδή από στελέχη της επιχείρησης για τη μέτρηση των σημαντικών δεικτών αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας.

Οι εξωτερικοί έλεγχοι διενεργούνται από εξωτερικούς ελεγκτές, που δεν εργάζονται στην επιχείρηση, ούτε έχουν κάποια άλλη σχέση ή συνεργασία με αυτή και ο έλεγχος διενεργείται μετά από απαίτηση των μετόχων της ελεγχόμενης επιχείρησης.

Υπάρχουν όμως και άλλες διακρίσεις μεταξύ των ελέγχων. Με βάση τον χρόνο μπορούν να διακριθούν σε:

- Μόνιμους
- Τακτικούς
- Έκτακτους

Τέλος, οι έλεγχοι με βάση τον τομέα στον οποίο εφαρμόζονται μπορούν να διακριθούν σε δύο είδη:

- Ειδικούς ελέγχους
- Γενικούς ελέγχους

2.3 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Ο εσωτερικός έλεγχος υπήρχε ως ανάγκη για τον έλεγχο των συναλλαγών των επιχειρήσεων από την αρχή της ανάπτυξής τους. Ωστόσο, με τη μορφή που υπάρχει σήμερα και με τα χαρακτηριστικά που έχει, υπάρχει μόνο μερικά χρόνια. Ο εσωτερικός έλεγχος παλαιότερα υπήρχε ως ανάγκη για τον έλεγχο αξιοπιστίας συναλλαγών και ως έλεγχος αποδοτικότητας του εργατικού δυναμικού.

Ο εσωτερικός έλεγχος δέχθηκε μεγάλη ώθηση από τις οικονομικές κρίσεις που συνέβησαν τον προηγούμενο αιώνα. Πολλές από αυτές τις κρίσεις συνέβησαν λόγω έλλειψης ελέγχου στις επιχειρήσεις της Μεγάλης Βρετανίας και στις επιχειρήσεις των ΗΠΑ.

Οι εσωτερικοί έλεγχοι παλαιότερα γίνονταν, λόγω έλλειψης των τεχνολογικών μέσων, χειρωνακτικά και ως εκ τούτου ήταν αρκετά περιορισμένων δυνατοτήτων. Οι πρώτες εταιρίες που άσκησαν εσωτερικό έλεγχο ήταν οι σιδηροδρομικές εταιρίες των ΗΠΑ. Ο ρόλος του ελεγκτή ήταν να επισκέπτεται τους πράκτορες των ταξιδίων και να εξακριβώνει αν έχουν απεικονιστεί λογιστικά οι συναλλαγές. Οι εσωτερικοί έλεγχοι ήταν περισσότερο προσανατολισμένοι στην αποφυγή και την αποκάλυψη πιθανών απατών. Οι εσωτερικοί έλεγχοι τότε γίνονταν για να εξακριβωθεί η

αξιοπιστία των λογιστικών εγγραφών. Το 1941 δημιουργήθηκε το Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελέγχων.

Σήμερα ο εσωτερικός έλεγχος έχει πολύ διαφορετική μορφή και περιεχόμενο από τις περιπτώσεις που περιγράψαμε. Υπάρχει η δυνατότητα χρήσης της τεχνολογίας με τρόπο που μπορεί να ανταποκριθεί στην διαχείριση κινδύνων με ταχύτητα.

Επίσης παλαιότερα ο εσωτερικός έλεγχος ασκούταν περισσότερο σε εταιρίες μεγάλης έκτασης, ενώ πλέον μπορεί να εφαρμοστεί σε μικρότερες οντότητες ή ακόμα και σε μονάδες εντός μιας μεγαλύτερης οντότητας. Το γεγονός από την άλλη πλευρά ότι ο εσωτερικός έλεγχος εξαπλώνεται σε όλες τις επιμέρους μονάδες ενός οργανισμού, έχει ως απότοκο την αναγκαιότητα αναβάθμισης και περαιτέρω εξειδίκευσής του (Πάσχας, 2006).

2.4 ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Ο εσωτερικός έλεγχος αποτελεί ένα ειδικό τμήμα εντός μιας επιχείρησης, υπάγεται στη διοίκηση της επιχείρησης και πρέπει να παρουσιάζει τα ευρήματα του στη γενική συνέλευση των μετόχων της εταιρίας. Φυσικά, ο ρόλος του είναι να ασκεί έλεγχο και να αξιολογεί τα συστήματα και τα τμήματα που αποτελούν την επιχείρηση. Σκοπός του εσωτερικού ελέγχου είναι να αξιολογεί αν οι στόχοι της επιχείρησης μπορούν να επιτευχθούν ή αν είναι σε σωστό δρόμο να επιτευχθούν. Σκοπός φυσικά είναι επίσης να προτείνουν στην επιχείρηση μεθόδους με τις οποίες θα επιτευχθούν οι σκοποί με το μικρότερο δυνατό κόστος. Τέλος, θα πρέπει να προσθέτει αξία και να βελτιώνει τις λειτουργίες του οργανισμού με σκοπό την αποτελεσματική διαχείριση των επιχειρηματικών κινδύνων.

Γενικά, ο εσωτερικός έλεγχος αποτελεί έναν τρόπο για την επιχείρηση να διορθώνει τα λάθη που παρουσιάζονται κατά την διάρκεια της διαχειριστικής περιόδου, χωρίς να αποτυπώνονται αυτά στις οικονομικές καταστάσεις της στο τέλος της διαχειριστικής περιόδου. Ο εσωτερικός έλεγχος ωστόσο μπορεί να διαχωριστεί σε δύο έννοιες:

- Τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου
- Τον εσωτερικό έλεγχο

Τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου είναι ένα σύνολο διαδικασιών με τις οποίες η επιχείρηση αποσκοπεί στην καλύτερη λειτουργία της και στην εξάλειψη λαθών, κινδύνων και των αρνητικών τους επιπτώσεων εντός της επιχείρησης. Τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου είναι μια σημαντική εργασία και προηγούνται των ελέγχων, ενώ παράλληλα αποτελούν τον κύριο άξονα αποτελεσματικής εργασίας των εσωτερικών ελεγκτών. Κάθε επιχείρηση που θέλει να έχει ένα σύστημα εσωτερικού ελέγχου ωστόσο, θα πρέπει να έχει σύστημα που να καταγράφει όλες τις διαδικασίες, σε κάθε βήμα, ώστε να είναι εφικτός και ο έλεγχός τους. Ο τρόπος καταγραφής των εργασιών θα πρέπει να είναι συνεπής με βάση το χρόνο. Οι διαδικασίες με αυτό τον τρόπο μπορούν να βελτιωθούν, και μετά το τέλος τους και το τέλος του ελέγχου μπορεί να

βελτιωθεί και ο ίδιος ο τρόπος με τον οποίο γίνεται ο εσωτερικός έλεγχος για καλύτερα μελλοντικά αποτελέσματα.

Εσωτερικός έλεγχος (Internal Auditing) αποσκοπεί στην αξιολόγηση της επάρκειας λειτουργίας του συστήματος εσωτερικών ελέγχων και στο να προτείνει βελτιώσεις, όπου διαπιστώνονται αδυναμίες.

2.5 ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Οι κυριότεροι στόχοι του εσωτερικού ελέγχου είναι:

- Να αξιολογήσει τη λειτουργία των τμημάτων μιας επιχείρησης ανά μονάδα, και ιδίως του λογιστικού τμήματος της επιχείρησης
- Να αξιολογηθεί πόσο αποδοτική είναι μια μονάδα, σε σύγκριση με τους στόχους της επιχείρησης
- Να γίνει εκτίμηση στο κατά πόσο σωστά οργανωμένη είναι η επιχείρηση και πόσο λειτουργούν τα συστήματα που χρησιμοποιεί, εφόσον χρησιμοποιεί
- Να προληφθούν ή να αποκαλυφθούν τυχόν απάτες ή αδυναμίες
- Να ελέγχει τόσο την αποδοτικότητα των φυσικών προσώπων όσο συνολικά και των τμημάτων στα οποία εργάζονται
- Να αναφέρει στην διοίκηση τα παραπάνω και στην συνέλευση των μετόχων της επιχείρησης συντάσσοντας αναφορά που να περιέχει τα συμπεράσματα και της παρατηρήσεις της ομάδας εσωτερικού ελέγχου

Όπως αναφέραμε ένας από τους κύριους λόγους ύπαρξης του Εσωτερικού Ελέγχου είναι να προειδοποιεί την διοίκηση για τους μελλοντικούς πιθανούς κινδύνους, ώστε να είναι σε θέση να τους διαχειριστεί όσο το δυνατόν καλύτερα. Αυτή η διαδικασία πρέπει να γίνεται με επιστημονικές μεθόδους και ταυτόχρονα να βελτιώνουν το σύστημα εσωτερικού ελέγχου της επιχείρησης. Εδώ πρέπει να αναφέρουμε ότι η έννοια του κινδύνου είναι περισσότερο κοντά στην αγγλική έννοια του risk και δεν έχει απαραίτητα αρνητική σημασία.

Ο Εσωτερικός έλεγχος υπόκειται στις αρχές της Εταιρικής Διακυβέρνησης που έχουν δημιουργηθεί για την διασφάλιση των συμφερόντων της επιχείρησης και των εργαζομένων της.

Ο Εσωτερικός έλεγχος θα πρέπει, πιο συγκεκριμένα να αξιολογεί τους παρακάτω σημαντικούς παράγοντες:

- Τους επιχειρηματικούς κινδύνους που λαμβάνει η επιχείρηση και τους τρόπους διαχείρισης του κινδύνου που έχει ή πρέπει μελλοντικά να λάβει η επιχείρηση,
- Το βαθμό αποτελεσματικότητας και οργάνωσης με τις οποίες γίνονται οι εσωτερικές διαδικασίες,
- Την εκπαίδευση, την αποδοτικότητα του προσωπικού και να ελέγχει κατά πόσο εφαρμόζεται η επιχειρηματική πολιτική που έχει αποφασίσει η διοίκηση,
- Τη σύγκριση του κόστους λειτουργίας των επί μέρους τμημάτων σε σχέση με το όφελος τους,
- Την ακρίβεια, την αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων και σε ποιο βαθμό αντιπροσωπεύουν την πραγματική εικόνα της επιχείρησης,
- Θα πρέπει να αξιολογήσουν το βαθμό συνεργασίας μεταξύ των εργαζομένων ενός τμήματος, ακόμα και μεταξύ των τμημάτων της επιχείρησης,
- Θα πρέπει να αξιολογήσουν την αποδοτικότητα της επιχείρησης στο επίπεδο των διαθέσιμων μέσων παραγωγής, αξίας πρώτων υλών και σε επίπεδο εργατικού δυναμικού,
- Τέλος, θα πρέπει να αξιολογηθεί μέσω του εσωτερικού ελέγχου και ο βαθμός ασφάλειας της επιχείρησης από κλοπές ή φθορές

Ο λόγος που υπάρχει εσωτερικός έλεγχος είναι η σταδιακή ή άμεση βελτίωση των συστημάτων και της οργάνωσης της επιχείρησης και όχι η έμμεση αστυνόμευση όπως ήταν η αρχική του χρήση. Είναι ένα σημαντικό εργαλείο του σύγχρονου management και έχει αποδειχθεί εμπειρικά ότι μπορεί να βοηθήσει σε αυτούς τους σκοπούς μια επιχείρηση να αυξήσει την αποδοτικότητά της.

Κατά μια έννοια ο εσωτερικός έλεγχος ασκεί εποπτεία στα τμήματα της επιχείρησης με τρόπο που μειώνει τις ευθύνες των τμημάτων και την ανάγκη για επόπτες ανά τμήμα εργασίας. Βοηθάει επίσης να εφαρμόζονται οι εντολές της διοίκησης.

2.6 ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Ελλάδα, ο Εσωτερικός Έλεγχος εμφανίστηκε στις αρχές του 1980. Το 1985, με την απόφαση 1457/7.6.85 του Πρωτοδικείου Αθηνών, ιδρύεται στην Ελλάδα το Ελληνικό Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών (Ε.Ι.Ε.Ε.), δηλαδή το συλλογικό όργανο που εκφράζει τον εσωτερικό έλεγχο και έχει ως σκοπό τη δημιουργία μιας κοινότητας επαγγελματιών, για την ανάπτυξη και προώθηση του επαγγέλματος του εσωτερικού ελεγκτή. Πρόκειται για το μοναδικό διαπιστευμένο φορέα του Ινστιτούτου Εσωτερικών Ελεγκτών των Η.Π.Α. (Institute of Internal Auditors, IIA) στην Ελλάδα.

Το Ελληνικό Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών αποτελείται από επταμελές διοικητικό συμβούλιο και έχει ως μέλη του πτυχιούχους, κυρίως Οικονομικών Πανεπιστημίων, οι οποίοι εργάστηκαν ή εργάζονται σαν Εσωτερικοί Ελεγκτές σε επιχειρήσεις και οργανισμούς όλων των κλάδων.

Στην αναβάθμιση του Εσωτερικού Ελέγχου συνέβαλαν καθοριστικά οι ανακατατάξεις στο σύγχρονο επιχειρησιακό περιβάλλον, όπως η εισαγωγή των

εταιρειών στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών, οι εξαγορές και οι συγχωνεύσεις των εταιρειών.

Οι νόμοι - αποφάσεις που σχετίζονται άμεσα με τον Εσωτερικό Έλεγχο είναι:

Α) Απόφαση Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς 5/204/14.11.2000 περί κανόνων συμπεριφοράς των εταιρειών που έχουν εισάγει τις μετοχές τους στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών (Χ.Α.Α.) και των συνδεδεμένων με αυτές προσώπων.

Θέτει για πρώτη φορά ένα θεσμικό πλαίσιο για τον εσωτερικό έλεγχο. Σύμφωνα με το άρθρο 12 της παραπάνω απόφασης, *«κάθε εταιρεία οφείλει να διαθέτει τμήμα εσωτερικού ελέγχου το οποίο θα αποσκοπεί στη συνεχή παρακολούθηση της λειτουργίας της εταιρείας και θα έχει την ευθύνη να ενημερώνει εγγράφως, σε τακτά χρονικά διαστήματα, το διοικητικό συμβούλιο για την εφαρμογή του κανονισμού εσωτερικής λειτουργίας της εταιρείας»*. Επίσης στο άρθρο αυτό αναφέρονται:

1. ότι ο επικεφαλής του τμήματος εσωτερικού ελέγχου διορίζεται από το διοικητικό συμβούλιο της εταιρείας,
2. οι βασικές αρμοδιότητες του τμήματος,
3. ότι επιβάλλεται στον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας της εταιρείας να περιγράφονται οι αρμοδιότητες, η σύνθεση, ο τρόπος επικοινωνίας με τα λοιπά τμήματα της εταιρείας και οι όροι λειτουργίας του τμήματος εσωτερικού ελέγχου.

Β) Ν. 3016/2002 (ΦΕΚ Α' 110/17.5.2002) για την Εταιρική Διακυβέρνηση

Ο νόμος αυτός έρχεται για να ρυθμίσει τα ειδικά θέματα διοίκησης και λειτουργίας ανωνύμων εταιρειών που έχουν εισηγμένες μετοχές ή άλλες κινητές αξίες τους σε οργανωμένη χρηματιστηριακή αγορά που λειτουργεί στην Ελλάδα. Στο άρθρο 610 ορίζεται ότι στον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας της εταιρείας πρέπει να προβλέπεται υποχρεωτικά υπηρεσία εσωτερικού ελέγχου. Το άρθρο 711 κάνει λόγο για την οργάνωση του εσωτερικού ελέγχου. Συγκεκριμένα:

1. Η οργάνωση και λειτουργία εσωτερικού ελέγχου αποτελεί προϋπόθεση για την εισαγωγή των μετοχών ή άλλων κινητών αξιών σε οργανωμένη χρηματιστηριακή αγορά.
2. Οι εσωτερικοί ελεγκτές κατά την άσκηση των καθηκόντων τους είναι ανεξάρτητοι, δεν υπάγονται ιεραρχικά σε καμία άλλη υπηρεσιακή μονάδα της εταιρίας και εποπτεύονται από ένα έως τρία μη εκτελεστικά μέλη του διοικητικού συμβουλίου.
3. Οι εσωτερικοί ελεγκτές ορίζονται από το διοικητικό συμβούλιο της εταιρίας και είναι πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης. Δεν μπορούν να ορισθούν ως εσωτερικοί ελεγκτές μέλη του διοικητικού συμβουλίου ή διευθυντικά στελέχη τα οποία έχουν και άλλες, εκτός του εσωτερικού ελέγχου αρμοδιότητες.
4. Κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, οι εσωτερικοί ελεγκτές δικαιούνται να λάβουν γνώση οποιουδήποτε βιβλίου, εγγράφου, αρχείου, τραπεζικού λογαριασμού και χαρτοφυλακίου της εταιρείας και να έχουν πρόσβαση σε οποιαδήποτε υπηρεσία της εταιρίας. Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου οφείλουν να συνεργάζονται και να παρέχουν πληροφορίες στους εσωτερικούς ελεγκτές και γενικά να διευκολύνουν με κάθε τρόπο το έργο τους. Η διοίκηση της εταιρίας οφείλει

να παρέχει στους εσωτερικούς ελεγκτές όλα τα απαραίτητα μέσα για τη διευκόλυνση του έργου τους.

5. Τέλος στο άρθρο 8 αναφέρονται οι αρμοδιότητες της υπηρεσίας εσωτερικού ελέγχου. Συγκεκριμένα η υπηρεσία εσωτερικού ελέγχου:

6. Παρακολουθεί την εφαρμογή και τη συνεχή τήρηση του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας και του καταστατικού της εταιρίας, καθώς και της εν γένει νομοθεσίας που αφορά την εταιρία και ιδιαίτερα της νομοθεσίας των ανωνύμων εταιριών και της χρηματιστηριακής.

7. Αναφέρει στο διοικητικό συμβούλιο της εταιρίας περιπτώσεις σύγκρουσης των ιδιωτικών συμφερόντων των μελών του διοικητικού συμβουλίου ή των διευθυντικών στελεχών της εταιρίας με τα συμφέροντα της εταιρίας, τις οποίες διαπιστώνει κατά την άσκηση των καθηκόντων του.

8. Οι εσωτερικοί ελεγκτές οφείλουν να ενημερώνουν εγγράφως, μια φορά τουλάχιστον κάθε ημερολογιακό τρίμηνο, το διοικητικό συμβούλιο για τον διενεργούμενο από αυτούς έλεγχο και να παρίστανται κατά τις γενικές συνελεύσεις των μετόχων.

9. Οι εσωτερικοί ελεγκτές παρέχουν, μετά από έγκριση του Δ.Σ. της εταιρίας, οποιαδήποτε πληροφορία ζητηθεί εγγράφως από Εποπτικές Αρχές, συνεργάζονται με αυτές και διευκολύνουν με κάθε δυνατό τρόπο το έργο παρακολούθησης, ελέγχου και εποπτείας που αυτές ασκούν.

Γ) Ν.3429/05 (ΦΕΚ314/α/27.12.2005) περί Δημοσίων Επιχειρήσεων και Οργανισμών (ΔΕΚΟ).

Με το συγκεκριμένο νόμο αναγνωρίζεται η ανάγκη για εσωτερικό έλεγχο στον ευρύτερο Δημόσιο Τομέα. Το άρθρο 4 του παραπάνω νόμου κάνει λόγο για την υποχρεωτική πρόβλεψη από τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας των Δ.Ε.Κ.Ο, υπηρεσίας εσωτερικού ελέγχου που έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

1. Παρακολουθεί την εφαρμογή και τη συνεχή τήρηση του εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας και του καταστατικού της δημόσιας επιχείρησης, καθώς και της εν γένει νομοθεσίας που αφορά την επιχείρηση.

2. Παρακολουθεί και αναφέρει στο διοικητικό συμβούλιο της δημόσιας επιχείρησης και στη γενική συνέλευση των μετόχων, περιπτώσεις σύγκρουσης των ιδιωτικών συμφερόντων των μελών του διοικητικού συμβουλίου με τα συμφέροντα της επιχείρησης ή παράβασης των διατάξεων του νόμου αυτού από μέλη του διοικητικού συμβουλίου, συμπεριλαμβανομένου του προέδρου και του διευθύνοντος συμβούλου.

3. Ενημερώνει εγγράφως μία φορά τουλάχιστον κάθε τρίμηνο το διοικητικό συμβούλιο καθώς και τη γενική συνέλευση των μετόχων για τους ελέγχους που διενεργεί.

4. Είναι υπεύθυνη για την παροχή και την ακρίβεια οποιασδήποτε πληροφορίας ζητηθεί από την Ειδική Γραμματεία Δημοσίων Επιχειρήσεων και Οργανισμών, που συνιστάται με το άρθρο 11 του νόμου αυτού και διευκολύνει με κάθε πρόσφορο μέσο το έργο παρακολούθησης, ελέγχου και εποπτείας που αυτή εκτελεί.

Υπάρχουν δύο σημεία στα οποία ο νόμος για τις εισηγμένες στο Χ.Α.Α εταιρίες (ν.3016/02) και αυτός για τις Δ.Ε.Κ.Ο (ν.3429/05) διαφέρουν.

1. Όσον αφορά τον ορισμό του εσωτερικού ελεγκτή στις εισηγμένες εταιρίες: στο Χ.Α.Α ορίζεται από το διοικητικό συμβούλιο, ενώ στις Δ.Ε.Κ.Ο από τη γενική συνέλευση των μετόχων.
2. Σχετικά με την εργασιακή σχέση του εσωτερικού ελεγκτή στις εισηγμένες εταιρείες: στο Χ.Α.Α αυτή είναι πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης, ενώ στις Δ.Ε.Κ.Ο οι εσωτερικοί ελεγκτές παρέχουν υπηρεσίες με έμμισθη εντολή και δεν αποκτούν ιδιότητα υπαλλήλου ή σχέση εξαρτημένης εργασίας. ([http://www.hcmc.gr/aweb/portalfiles/kodikopoihsh_nomothesias/kataxrisiagoras/HC_MC%20Decision%205-204-2000%20\(codified\).pdf](http://www.hcmc.gr/aweb/portalfiles/kodikopoihsh_nomothesias/kataxrisiagoras/HC_MC%20Decision%205-204-2000%20(codified).pdf). Αναγνώστηκε 16/10/2016).

Δ) Έγγραφο αρ. πρωτ. ΕΥΣΣΑΑΠ 1469/4/5/2007 της Ειδικής Υπηρεσίας Στρατηγικής, Σχεδιασμού & Αξιολόγησης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών.

Καθορίζονται τα κριτήρια διαχειριστικής επάρκειας δικαιούχων των επιχειρησιακών προγραμμάτων της περιόδου 2007-2013. Μέσα στις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την πιστοποίηση ενός φορέα ως τελικού δικαιούχου για την απευθείας χρηματοδότησή του από το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (Ε.Σ.Π.Α - Δ' Κ.Π.Σ), είναι η ύπαρξη υπηρεσιών εσωτερικού ελέγχου είτε μέσα στον οργανισμό, είτε μέσω εξωτερικών συνεργασιών (outsourcing).

Ε) Πράξη Διοικητή Τράπεζας Ελλάδος (ΠΔΤΕ) 2577/9.3.2006 «Πλαίσιο αρχών λειτουργίας και κριτηρίων αξιολόγησης της οργάνωσης και των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου των πιστωτικών και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων και σχετικές αρμοδιότητες των διοικητικών τους οργάνων».

Αναφέρεται στο Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου των Τραπεζών και τη σύσταση της Επιτροπής Ελέγχου (Audit Committee).

Οι ανωτέρω διατάξεις συνέβαλαν αποφασιστικά στην αναγκαιότητα μιας οργανωμένης Υπηρεσίας ή Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου, η οποία συμβάλλει καθοριστικά στην ανάπτυξη των εταιρειών, καθώς και στην αναβάθμιση του επαγγέλματος του Εσωτερικού Ελεγκτή.

Οι τράπεζες συμπεριλαμβάνονται στις επιχειρήσεις που, αποβλέποντας στην εξάλειψη οποιασδήποτε μορφής κακοδιαχείρισης, ο εσωτερικός έλεγχος έχει πια καθιερωθεί ως αναγκαίος. Σε αυτό συνέβαλε και το γεγονός ότι οι διοικήσεις τους, αναγκάζονται συχνότερα να αναλαμβάνουν και να διαχειρίζονται μεγαλύτερους από τους συνήθεις επιχειρηματικούς κινδύνους, να δημιουργούν ακόμα καταλληλότερες συνθήκες για την επίτευξη των αντικειμενικών τους στόχων, να διαχειρίζονται άριστα τα διαθέσιμα μέσα και πόρους και να τα αναπτύσσουν, καθώς και να περιορίζουν τις αλόγιστες δαπάνες τους. Δηλαδή ο εσωτερικός έλεγχος μπορεί να λειτουργήσει, τόσο ως «σύμβουλος», όσο και ως «συνεργάτης» στο δύσκολο έργο κάθε διοίκησης για την εύρυθμη λειτουργία της και την αντικειμενική αξιολόγηση του συστήματος οργάνωσής της, καθώς και το μέγιστο περιορισμό των πιθανών αρνητικών επιπτώσεων της ανάληψης και διαχείρισης των επιχειρηματικών της κινδύνων.

2.7 ΕΙΔΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Υπάρχουν τέσσερα είδη εσωτερικού ελέγχου:

1. Οι οικονομικοί
2. Οι διοικητικοί
3. Οι λειτουργικοί
4. Οι έλεγχοι παραγωγής

Όλοι οι συμπληρωματικοί έλεγχοι που διενεργούνται είναι υποείδη των παραπάνω τεσσάρων ελέγχων.

A) Έλεγχοι παραγωγής

Οι έλεγχοι παραγωγής είναι αυτό που η ίδια η ονομασία περιγράφει: έλεγχος της παραγωγικής διαδικασίας σε όλα της τα βήματα. Ελέγχεται το κατά πόσο η παραγωγή είναι αντίστοιχη των προδιαγραφών, κατά πόσο το προσωπικό είναι κατάλληλα εκπαιδευμένο και κατά πόσο είναι αντίστοιχη η αποδοτικότητά του με αυτό που αναμένεται, κατά πόσο είναι επαρκής ο μηχανολογικός εξοπλισμός, κατά πόσο οι πρώτες ύλες είναι σωστές σε ποσότητα και ποιότητα ή κατά πόσο αυτά που αναγράφονται αντιστοιχούν σε αυτά που χρησιμοποιούνται κτλ.

Οι έλεγχοι αυτοί θα πρέπει να γίνονται ανά έτος ή ανά περίοδο παραγωγής και επίσης πρέπει να ελέγχονται τα προϊόντα, αν καλύπτουν τις προδιαγραφές που πιθανώς έχει η επιχείρηση, αν καταστρέφεται μεγάλο μέρος των πρώτων υλών κατά την παραγωγή και τέλος αν γίνεται οποιουδήποτε είδους σπατάλη (π.χ. ενέργειας).

Έλεγχος πρέπει να γίνεται και στη συσκευασία των προϊόντων ή στην εμφιάλωση και εμπίπτει στον εσωτερικό έλεγχο παραγωγής.

B) Οικονομικοί έλεγχοι

Κατά τον εσωτερικό έλεγχο των οικονομικών θα πρέπει να ελεγχθούν κατά σειρά: η αξιοπιστία των συναλλαγών, η νομιμότητα των συναλλαγών που αναγράφονται, αν αναγράφονται όλες οι συναλλαγές, η αποδοτικότητα της οικονομικής διαχείρισης, ο τρόπος απεικόνισης των συναλλαγών. Τα παραπάνω θα πρέπει να ελέγχονται ανά τακτά χρονικά διαστήματα, σε ετήσια βάση ή μικρότερες χρονικές περιόδους.

Οι πληροφορίες για κάθε οικονομικό γεγονός και ο τρόπος απεικόνισης των οικονομικών γεγονότων μπορούν να δώσουν σημαντικές πληροφορίες στην επιχείρηση για την ορθή λήψη αποφάσεων. Πρέπει όμως να διευκρινιστεί ότι οι ελεγκτές δεν συντάσσουν οικονομικές καταστάσεις, παρά μόνο ελέγχουν. Η σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων είναι ευθύνη του λογιστηρίου της εταιρίας, και πιο

συγκεκριμένα του προϊσταμένου του λογιστηρίου. Ο οικονομικός έλεγχος σε κάποια είδη επιχειρήσεων, μη βιομηχανικών, είναι ο αποκλειστικός έλεγχος που συμβαίνει και σε άλλα είδη επιχειρήσεων ο σημαντικότερος έλεγχος.

Γ) Διοικητικός έλεγχος

Ο διοικητικός έλεγχος δεν έχει τόσο σαφές αντικείμενο όσο οι προηγούμενοι έλεγχοι δηλαδή ο οικονομικός και ο έλεγχος παραγωγής. Ωστόσο, είναι σημαντικός γιατί κρίνει συνολικά την αποδοτικότητα της διοίκησης της επιχείρησης, τις αποφάσεις που έχει λάβει και την εφαρμοσιμότητα των επιχειρηματικών στόχων που θέτει. Ο διοικητικός έλεγχος θα πρέπει να γίνεται με βάση αποδεδειγμένα επιστημονικά εργαλεία. Με τρόπο αντίστοιχο του ελέγχου παραγωγής, ο διοικητικός εσωτερικός έλεγχος θα πρέπει να εξετάσει το βαθμό συνεργασίας μεταξύ των τμημάτων διοίκησης και των φυσικών προσώπων που την απαρτίζουν. Θα πρέπει κυρίως να ελέγξει τις αδυναμίες της διοίκησης και να βοηθήσει στην βελτίωση της επικοινωνίας μεταξύ των επιπέδων ιεραρχίας.

Μία από τις αρμοδιότητες του διοικητικού ελέγχου, είναι να εξετάζει το πόσο ευχαριστημένο είναι το εργατικό προσωπικό και στην περίπτωση αποχωρήσεων να εξετάζει τους λόγους.

Δ) Λειτουργικοί έλεγχοι

Ο λειτουργικός έλεγχος έχει σκοπό τη διερεύνηση της αποδοτικότητας του συστήματος που χρησιμοποιεί η εταιρία, την αξιολόγηση των περιοχών δράσης της επιχείρησης και τέλος να εξετάζει τη δυνατότητα εφαρμογής νέων αποδοτικών συστημάτων σε απαξιωμένα τμήματα της επιχείρησης.

Εάν λειτουργεί το οργανόγραμμα, οι αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου, οι νόμοι της πολιτείας, ελέγχεται εάν οι συναλλαγές γίνονται σύμφωνα με τις θεσπισμένες εξουσιοδοτήσεις και αν τα επιμέρους τμήματα λειτουργούν αρμονικά και αποδοτικά μεταξύ τους.

2.8 ΑΡΧΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Μπορούμε να συνοψίσουμε στα παρακάτω τους σημαντικότερους παράγοντες που απαιτούνται ώστε ο εσωτερικός έλεγχος να έχει πιθανότητες να είναι λειτουργικός. Οι παράγοντες αυτοί είναι:

1. Θα πρέπει τα μέλη της διοίκησης να έχουν πνεύμα συνεργασίας και μεταξύ τους αλλά και με τα άτομα που έχουν επιφορτιστεί με την ευθύνη του εσωτερικού ελέγχου. Τα μέλη επίσης θα πρέπει να σκέφτονται το συνολικό καλό της επιχείρησης και όχι το ίδιον όφελος.

2. Για να υπάρξει σωστός εσωτερικός έλεγχος θα πρέπει στην επιχείρηση να υπάρχει ένα σωστό σύστημα οργάνωσης, στο οποίο θα καταγράφονται οι συναλλαγές και θα μπορούν οι υπεύθυνοι να έχουν πρόσβαση σε όλες τις πληροφορίες που σχετίζονται με τις δραστηριότητες που συμβαίνουν. Σωστή οργάνωση σημαίνει επίσης ότι τα τμήματα μεταξύ τους θα έχουν σωστή επικοινωνία και σαφώς καθορισμένα καθήκοντα.
3. Θα πρέπει η επιχείρηση να έχει σωστό σύστημα ανάθεσης της εξουσίας. Οι αρμοδιότητες του τμήματος και της διοίκησης θα πρέπει να είναι σαφώς καθορισμένες.
4. Θα πρέπει να υπάρχει σωστή στελέχωση της επιχείρησης, με άτομα τα οποία ενδιαφέρονται για το καλό της και λειτουργούν με ειλικρίνεια. Ο εσωτερικός έλεγχος απαιτεί να υπάρχει συνεργασία μεταξύ του τμήματος που εκτελεί τον εσωτερικό έλεγχο με τους υπαλλήλους της επιχείρησης.
5. Το σύστημα διοικητικού εσωτερικού ελέγχου, η πληρότητα και η εγκυρότητα των παραστατικών που χρησιμοποιεί η επιχείρηση προσδιορίζουν σε μεγάλο βαθμό την αριότητα του εσωτερικού ελέγχου.
6. Η επιχείρηση θα πρέπει να θέλει να συμμορφωθεί με το νομικό πλαίσιο που υπάρχει. Ο εσωτερικός έλεγχος μπορεί να βοηθήσει την επιχείρηση σε αυτή τη διαδικασία.
7. Σημαντικό είναι επίσης η επιχείρηση να κάνει σωστούς υπολογισμούς για την απόδοση που θα έχει ένα σύστημα εφαρμογής εσωτερικού ελέγχου. Ο εσωτερικός έλεγχος ωστόσο, εξαρτάται κυρίως από τον ίδιο τον ελεγκτή, καθώς υπάρχουν και υποκειμενικά κριτήρια κατά την εφαρμογή του. Συνεπώς η εταιρία θα πρέπει να ξέρει ότι η επιλογή των ατόμων που θα εφαρμόσουν τον εσωτερικό έλεγχο είναι μια μορφή επένδυσης.
8. Ο εσωτερικός έλεγχος μπορεί να επηρεάσει τη λειτουργία της επιχείρησης. Για παράδειγμα, σε πολλές περιπτώσεις για να υπάρχει καλύτερος εσωτερικός έλεγχος απαιτείται αλλαγή στον τρόπο μηχανογράφησης των συναλλαγών, γεγονός που μπορεί να καθυστερεί τις διαδικασίες της επιχείρησης.
9. Η επιχείρηση μπορεί να έχει ορίσει συγκεκριμένους σκοπούς που θέλει να επιτύχει μέσω του εσωτερικού ελέγχου και όχι μια αναδιάρθρωση στο σύνολο της.

2.9 ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ

Ο ορκωτός ελεγκτής λόγω της σημαντικής ηθικής ακεραιότητα που απαιτεί η θέση του θα πρέπει να συμμορφώνεται με συγκεκριμένους κανόνες δεοντολογίας. Θα πρέπει να έχει αντικειμενικότητα, αξιοπιστία, επιμέλεια και εντιμότητα. Τα παραπάνω αποτελούν τα βασικά πρότυπα συμπεριφοράς που πρέπει να έχει ένας ορκωτός ελεγκτής. Πιο συγκεκριμένα υπάρχουν βασικές αρχές που πρέπει να ακολουθεί ο εσωτερικός ορκωτός ελεγκτής που υπάγονται στον Κώδικα Δεοντολογίας :

A) Ανεξαρτησία

Η ανεξαρτησία του ελεγκτή είναι ίσως η σημαντικότερη από τις αρχές που απαιτούνται ώστε να λειτουργήσει ο εσωτερικός έλεγχος. Ο ελεγκτής δεν θα πρέπει να έχει ούτε προσωπικά ούτε επαγγελματικά συμφέροντα από τη διενέργεια εσωτερικού ελέγχου στην επιχείρηση. Τα συμπεράσματα που θα έβγαζε σε αυτή την περίπτωση και οι συστάσεις που θα έκανε μπορεί πιθανώς να ενέχουν δόλο και να αποβλέπουν σε βλάβη της επιχείρησης.

B) Αντικειμενικότητα

Για να μπορέσει ο εσωτερικός ελεγκτής να διενεργήσει έλεγχο και να κάνει ορθές συστάσεις, θα πρέπει να λειτουργεί με αντικειμενικότητα. Σε άλλη περίπτωση μπορεί να παράγει εσκεμμένα ή μη λάθος συμπεράσματα. Οι εκτιμήσεις του θα πρέπει να συνυπολογίζουν και άλλες περιπτώσεις εταιριών που λειτουργούν σε παρόμοιες συνθήκες και οι συστάσεις του να είναι ρεαλιστικές.

Γ) Εμπιστευτικότητα

Οι εταιρίες πολλές φορές προτιμούν να μην δημοσιοποιούν όλα τα στοιχεία τους, και την εταιρική πολιτική τους, καθώς κάτι τέτοιο θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί από ανταγωνιστές. Ο εσωτερικός ελεγκτής δεν θα πρέπει να δημοσιοποιεί τα στοιχεία που επεξεργάζεται εκτός και αν εξουσιοδοτηθεί από την εταιρία για μια τέτοια πράξη.

Δ) Επάρκεια

Οι Εσωτερικοί Ελεγκτές χρησιμοποιούν τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις εμπειρίες που χρειάζονται για την παροχή των υπηρεσιών του Εσωτερικού Ελέγχου. Η εμπειρία επίσης είναι σημαντική για την σωστή εκτίμηση της κατάστασης μιας επιχείρησης, γιατί βοηθάει στην παραγωγή ρεαλιστικότερων συστάσεων.

2.10 ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ

Η φύση του εσωτερικού ελέγχου τον καθιστά μη αποδεκτό μόνο λόγω του ονόματός του από την ελεγχόμενη εταιρία. Σε εταιρίες που δεν είναι πολύ εξοικειωμένες με την έννοια, πολλές φορές η κατάσταση ελέγχου δημιουργεί μια αρνητική προδιάθεση και αμυντική στάση. Η κατάσταση αυτή δυσκολεύει το έργο των ελεγκτών, καθώς δημιουργείται δυσπιστία και από την πλευρά των εργαζομένων αλλά και από την πλευρά της διοίκησης.

Είναι λογικό οι εργαζόμενοι να έχουν αρνητική στάση απέναντι στον ελεγκτή. Η δουλειά τους πολλές φορές τίθεται υπό αμφισβήτηση και σε πολλές περιπτώσεις

ιδιαίτερων πολιτισμικών χαρακτηριστικών, η θέση τους γίνεται εξαιρετικά άβολη όταν αμφισβητείται ή ερωτάται η ποιότητα εργασίας του υπαλλήλου. Ο έλεγχος σε ένα σύστημα που πρέπει να κάνει ο ελεγκτής, έρχεται σε αντίθεση με τα συμφέροντα των ατόμων που εγκατέστησαν ή λειτουργούν το πρόγραμμα. Σε χώρες όπως η Γερμανία, υπάρχει έντονη υπερηφάνεια για την εργασία τους και δυσανασχετούν με οποιονδήποτε κριτικάρει ή κάνει προτάσεις για αλλαγή. Συνεπώς εδώ μπορούμε να αναγνώσουμε μια εσωτερική αδυναμία αυτής της μορφής ελέγχου, καθώς απαιτείται συνεργασία μεταξύ ατόμων της επιχείρησης που πιθανώς να έχουν διαφορετικούς στόχους.

Η απόκρυψη στοιχείων από ένα μέλος της επιχείρησης είναι ένα συχνό πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι εσωτερικοί ελεγκτές. Η διαδικασία αυτή πολλές φορές οδηγεί σε συγκρούσεις. Παρόλα αυτά έχει παρατηρηθεί ότι οι περισσότερες δυσκολίες που εμφανίζονται κατά τη διάρκεια του εσωτερικού ελέγχου είναι προϊόντα παρανοήσεων και όχι σκόπιμης απόκρυψης στοιχείων ή άρνηση για συνεργασία.

Πρέπει όμως να τονίσουμε ότι υπάρχει τεράστια διαφορά στην αποδοχή του ελέγχου από κουλτούρα σε κουλτούρα και από πολιτιστικό υπόβαθρο σε άλλο. Διαφορές υπάρχουν επίσης και στο βαθμό συμμόρφωσης με τους κανόνες της επιχείρησης και με το νομικό πλαίσιο από χώρα σε χώρα.

Στην δυσκολία αποδοχής του εσωτερικού ελέγχου μπορούμε να πούμε ότι υπάρχουν πολλοί παράγοντες που παίζουν ρόλο. Αυτοί μπορεί να είναι η καλλιέργεια ελεγκτικής κουλτούρας, που πιθανώς να μην έχει γίνει, η κακή διαχείριση της κατάστασης από τη μεριά του εσωτερικού ελεγκτή και η λογική των επίσημων φορέων. Η δημιουργία ελεγκτικής κουλτούρας βέβαια είναι μια διαδικασία που μπορεί να αργήσει να λειτουργήσει σε συγκεκριμένα πολιτισμικά περιβάλλοντα ή να μη λειτουργήσει καθόλου. Στην Ελλάδα θα μπορούσαμε να παρατηρήσουμε ότι δεν υπάρχει σε μεγάλο βαθμό η κουλτούρα του ελέγχου, ούτε της συμμόρφωσης με το νομικό πλαίσιο, για λόγους που ξεφεύγουν από τα όρια της παρούσας εργασίας.

Κατά τον Τσαγκλάγκανο (2005) «ανάλογο μερίδιο ευθύνης, στην μη αποδοχή του, έχουν και οι ίδιοι οι εσωτερικοί ελεγκτές, καθώς δεν φροντίζουν στην διαμόρφωση κατάλληλου ελεγκτικού κλίματος, όπως και διακριτικού χειρισμού την ελεγκτικών θεμάτων, κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους. Παρόλο το αρνητικό κλίμα αποδοχής, που παρατηρείται κατά μεγάλο βαθμό, οι τελευταίες αποφάσεις της επιτροπής κεφαλαιαγοράς που υποχρεώνει τις εισηγμένες εταιρείες να έχουν τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου, οι αποφάσεις των τραπεζικών οργανισμών και ιδρυμάτων για υιοθέτηση του Εσωτερικού Ελέγχου, καθώς επίσης και η προβολή του Εσωτερικού Ελέγχου μέσω του ινστιτούτου εσωτερικών ελεγκτών, έχουν συμβάλει θετικά, παρότι υπάρχει μακρύς δρόμος ακόμη, για τους ελεγχόμενους να αποδεχθούν τον Εσωτερικό Έλεγχο, ως βοήθεια απέναντι στις ευθύνες που έχουν αναλάβει.

Τα βασικά χαρακτηριστικά ενός επαρκούς συστήματος εσωτερικού ελέγχου είναι να παρέχει τη βεβαιότητα ότι, τα περιουσιακά στοιχεία της εταιρίας προστατεύονται και δημιουργούνται αξιόπιστα οικονομικά στοιχεία, για την ορθολογική διοίκηση της εταιρίας και για την ετοιμασία των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Η επιτυχία όμως των στόχων του εσωτερικού ελέγχου πρέπει να σχετίζεται στενά με το κόστος, που απαιτείται για την παροχή των υπηρεσιών του τμήματος του εσωτερικού ελέγχου. Θα πρέπει δηλαδή οι ωφέλειες, οι οποίες προκύπτουν από μια διαδικασία ελέγχου, να υπερβαίνουν το κόστος της υιοθέτησης της διαδικασίας αυτής.

Ακόμη, ο εσωτερικός έλεγχος μπορεί να είναι αναποτελεσματικός, όταν επεμβαίνει κατά αρνητικό τρόπο η διοίκηση, για να δικαιολογήσει και συγκαλύψει ορισμένες παρατυπίες, σφάλματα ή παραλείψεις. Θα πρέπει ακόμη να σημειώσουμε πάλι ότι τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου βασίζονται κυρίως σε ανθρώπους. Επομένως, απροσεξίες, αβλεψίες, οδηγίες που δεν γίνονται κατανοητές και διάφορα λάθη εκτιμήσεων αποδυναμώνουν την αποτελεσματικότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου».

Σκάνδαλο WorldCom

Η WorldCom Inc. ήταν η δεύτερη σε μέγεθος, μετά την AT&T, εταιρεία τηλεπικοινωνιών των ΗΠΑ και υπήρχαν υποψίες ότι είχε χρησιμοποιήσει μεθόδους λογιστικής μη επιτρεπτές. Τα πρώτα δείγματα απάτης φάνηκαν όταν ο ιδρυτής και διευθύνων σύμβουλος της WorldCom Μπέρνι Εμπερς είχε εξαναγκαστεί σε παραίτηση χωρίς κανέναν αρχικά εμφανή λόγο, αλλά μετά αποκαλύφθηκε ότι είχε λάβει προσωπικό δάνειο 400 εκατ. δολαρίων από την εταιρεία για να πληρώσει μετοχές της που είχε αγοράσει σε ανεβασμένη τιμή. Οι ελεγκτικοί μηχανισμοί του Αμερικανικού κράτους διέγνωσαν σημαντικές ανακρίβειες στις μηνιαίες οικονομικές καταστάσεις και η επιχείρηση αναγκάστηκε να ανακοινώσει ότι, ύστερα από εσωτερική έρευνα που πραγματοποίησε, τα αποτελέσματα που είχε εμφανίσει από τον Ιανουάριο του 2001 ως τον Μάρτιο του 2002 ήταν φουσκωμένα κατά 3,85 δισ. δολάρια. Αρά τα κέρδη των 1,4 δισ. δολαρίων που είχε ανακοινώσει για την προηγούμενη χρονιά, καθώς και τα κέρδη των 130 εκατ. δολαρίων που είχε εμφανίσει το πρώτο τρίμηνο του τρέχοντος έτους ήταν πλασματικά.

Οι αναλυτές αποφάνθηκαν ότι από ημέρα σε ημέρα η WorldCom υπήρχε μεγάλη πιθανότητα να κηρύξει πτώχευση. Γιατί για να αποφύγει η World Com τη χρεοκοπία, έπρεπε να εκταμιεύσει επειγόντως πιστώσεις 5 δισ. δολαρίων προκειμένου να καλύψει τα λειτουργικά της έξοδα και το κόστος των 17.000 απολύσεων. Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς προσέφυγε στη δικαιοσύνη κατά της WorldCom για απάτη.

Η WorldCom χρωστούσε στις κορυφαίες τράπεζες του κόσμου περίπου 4,5 δισ. δολάρια. Οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί έχουν διανείμει τα δάνεια μεταξύ τους σε μια προσπάθεια να περιορίσουν ενδεχόμενες ζημιές.

Το σκάνδαλο της WorldCom έδωσε ακόμη περισσότερα επιχειρήματα σε Ευρωπαίους οι οποίοι υποστηρίζουν ότι ο αμερικανικός τρόπος λογιστικής δεν είναι ο κατάλληλος για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το αμερικανικό κανονιστικό μοντέλο δεχόταν ήδη επιθέσεις στην Ευρώπη έπειτα από το σκάνδαλο της Enron και τις μεγάλες οικονομικές ατασθαλίες πολλών άλλων εταιρειών. Με την περίπτωση της

WorldCom να έρχεται στο προσκήνιο οι επενδυτές τονίζουν ότι είναι πλέον πεπεισμένοι πως το αμερικανικό μοντέλο, με την έμφασή του στα νομικά «παραθυράκια» των λογιστικών κανόνων, είναι ελαττωματικό και ότι η Ευρώπη σωστά υιοθετεί κανόνες οι οποίοι δίνουν έμφαση σε γενικότερες και πιο στέρεες αρχές. Επίσης οι εξελίξεις έστρεψαν την ΕΕ στα διεθνή λογιστικά πρότυπα (IAS) τα οποία θα είναι υποχρεωτικά για τις περισσότερες από τις 6.000 εισηγμένες στο χρηματιστήριο ευρωπαϊκές εταιρείες από το 2005. Τα IAS υποχρεώνουν τις εταιρείες να αναφέρουν ενοποιημένα στους ισολογισμούς τους ιδιωτικούς συνεταιρισμούς τους και βασίζονται σε γενικότερες αρχές αντί σε λεπτομερειακούς κανόνες. (www.tovima.gr/finance/article/?aid=143807 Αναγνώστηκε 16/9/2016).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

3.1 ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΚΤΗΣ

Ο εξωτερικός ελεγκτής καλείται να ασκήσει έλεγχο σε ένα μεγάλο εύρος οντοτήτων όπως:

- Εταιρίες
- Φυσικά πρόσωπα
- Κράτη
- Νομικά πρόσωπα κ.ά.

Ο έλεγχος αυτός θα πρέπει φυσικά να γίνεται με βάση συγκεκριμένους κανόνες, τους οποίους θα αναλύσουμε παρακάτω. Ο έλεγχος συνήθως γίνεται επί των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων, εργασία την οποία θα κάνουμε στο πρακτικό μέρος αυτής της διπλωματικής εργασίας. Ο ελεγκτής καλείται όπως και ο εσωτερικός ελεγκτής να είναι ανεξάρτητος από την μονάδα που ελέγχει, είτε από οικονομικής απόψεως, είτε από την άποψη του προσωπικού οφέλους με άλλες οδούς. Προφανώς, ο εξωτερικός ελεγκτής θα πρέπει να είναι αμερόληπτος ως προς την ελεγχόμενη μονάδα. Τα στοιχεία τα οποία επεξεργάζεται μπορούν να δουν και να έχουν πρόσβαση πολλά είδη αναγνωστών και αναλυτών, όπως επενδυτές, κρατικοί φορείς και το ευρύ κοινό. Ο τρόπος με τον οποίο διορίζεται ο εξωτερικός ελεγκτής ποικίλει ανάλογα με το ποιος ασκεί τον έλεγχο και για ποιόν λόγο, καθώς και από το καταστατικό της εταιρίας στην περίπτωση που η πρόσληψη έγινε από αυτήν. Οι εξωτερικοί ελεγκτές θα πρέπει να είναι ορκωτοί και να έχουν την πιστοποίηση κάποιου επίσημου και αναγνωρισμένου φορέα. Αν είναι διορισμένος από το κράτος, τότε τα απαραίτητα

τυπικά προσόντα που πρέπει να έχει ο ελεγκτής καθορίζονται από την εκάστοτε νομοθεσία.

Στην Ελλάδα το 1995 νομοθετήθηκε ο θεσμός του Ορκωτού Ελεγκτή. Έγινε μετά από προσαρμογή της Ελληνικής νομοθεσίας στα πρότυπα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αυξήθηκαν τα απαραίτητα τυπικά προσόντα που απαιτούνταν για τη θέση. Ο θεσμός του Ορκωτού Ελεγκτή είναι με βάση τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, τα οποία η Ελλάδα σταδιακά υιοθετεί και πιο πρόσφατα έγινε σημαντική κίνηση πλήρους αποδοχής των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων με την ψήφιση των Νέων Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων. Το Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών είναι μέλος της International Federation of Accountants (IFAC), από της ιδρύσεως της, παρακολουθεί και εφαρμόζει όπου είναι δυνατό στο πλαίσιο της ισχύουσας νομοθεσίας τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα.

3.2 ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ

Τακτικός Έλεγχος

Ο ορκωτός Ελεγκτής θα πρέπει να ασκεί έλεγχο στις οικονομικές καταστάσεις με βάση τα λογιστικά αρχεία που τηρεί η επιχείρηση και θα πρέπει να μπορεί να αναγνωρίσει αν όλες οι νόμιμες συναλλαγές έχουν απεικονίσει λογιστικά και χρονικά ορθώς στα νόμιμα έγγραφα της επιχείρησης. Θα πρέπει να μπορεί να αναγνωρίσει κατά πόσο οι οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης αντιστοιχούν στην πραγματική οικονομική θέση της και κατά πόσο εμφανίζουν ακριβοδίκαια την οικονομική θέση της ελεγχόμενης μονάδας κατά την ημερομηνία συντάξεως του ισολογισμού της και τα αποτελέσματα των εργασιών της κατά την ελεγχόμενη περίοδο.

Ο Ελεγκτής θα πρέπει να συντάσσει έκθεση στην οποία θα παρουσιάζονται τεκμηριωμένα όλες οι παρατηρήσεις του και οι συστάσεις του. Τα φύλλα εργασίας στα οποία βασίστηκε η έκθεση θα πρέπει να διαφυλάσσονται για τουλάχιστον μία πενταετία μετά το πέρας της εργασίας. Το «πιστοποιητικό» ή «έκθεση» ελέγχου υποβάλλονται στον εντολέα του ελέγχου.

Μετά το πέρας της εργασίας του και της εκπόνησης της έκθεσης επί της οικονομικής και λειτουργικής κατάστασης της εταιρίας καταθέτει την έκθεση στη Συνέλευση των μετόχων της εταιρίας και το αντίστοιχο πιστοποιητικό ελέγχου που θα πρέπει να περιλαμβάνει όσα ορίζονται από το άρθρο 37 του Κωδ. Ν. 2190/1920. Οι συστάσεις του ελεγκτή δεν θα πρέπει να επηρεάζουν τα αποτελέσματα της χρήσης, όπως αυτά αποτυπώνονται στις οικονομικές καταστάσεις της εταιρίας. Οι παρατηρήσεις του για τη βελτίωση του συστήματος οργάνωσης ή λειτουργίας της εταιρείας, γνωστοποιούνται προς τη διοίκηση της ελεγχόμενης μονάδας με τις

σχετικές υποδείξεις. Το εκδιδόμενο πιστοποιητικό ή έκθεση ελέγχου κοινοποιείται και στο διοικητικό συμβούλιο ή τον διαχειριστή της ελεγχόμενης μονάδας.

Έκτακτος έλεγχος

Σε ορισμένες περιπτώσεις που υπάρχουν ενδείξεις ότι μία εταιρία, οντότητα ή οργανισμός έχει υποπέσει σε παράνομες και καταχρηστικές πράξεις, τότε μπορεί να διενεργηθεί το είδος ελέγχου που ονομάζεται έκτακτος δικαστικός έλεγχος. Αυτός ο έλεγχος γίνεται απροειδοποίητα σε αντίθεση με τον τακτικό έλεγχο. Βέβαια αυτό το είδος ελέγχου θα πρέπει να γίνεται με βάση το νόμο και το δικαστήριο ορίζει την άσκησή του στην περίπτωση που υπάγεται στις διατάξεις του άρθρου 40 του Ν.2190/1920. Το δικαστήριο ορίζει επίσης και ποιοι ορκωτοί ελεγκτές θα ασκήσουν τον έλεγχο. Μπορούμε να συνοψίσουμε τα κύρια χαρακτηριστικά του έκτακτου ελέγχου στα παρακάτω:

Μπορούν να τον ασκήσουν μόνο συγκεκριμένα άτομα είτε μέλη άλλης εταιρίας είτε διορισμένοι ορκωτοί ελεγκτές.

Για να διενεργηθεί θα πρέπει να έχει διαταχθεί από δικαστήριο και με βάση αυτά που ορίζει ο νόμος. Η παρέμβαση του νόμου γίνεται ώστε να μην μπορούν οι μεγάλοι μέτοχοι της εταιρίας να παίρνουν αποφάσεις για αυτήν εις βάρος των μικρότερων μετόχων. Με αυτό τον τρόπο δημιουργείται μια δικλείδα ασφαλείας για μικρότερους καταθέτες και μετόχους.

Είναι έμμεσος έλεγχος, καθώς δεν γίνεται από τα ίδια τα άτομα της εταιρίας για λογαριασμό τους, αλλά από άτομα συνήθως εκτός εταιρίας που ορίζει το δικαστήριο.

Ο έκτακτος έλεγχος δεν γίνεται συνήθως επί της συνολικής κατάστασης της εταιρίας, αλλά σε συγκεκριμένα σημεία στα οποία υπάρχουν ενδείξεις ότι έχει γίνει κατάχρηση ή παρανομία.

Ωστόσο δεν είναι πάντα έλεγχος δικαστικής φύσεως, ή έλεγχος απάτης. Μπορεί να ζητηθεί και από τους μικρούς μετόχους μιας επιχείρησης ή από ένα μέρος της διοίκησης και να αφορά συγκεκριμένους τομείς της επιχείρησης.

Τα καθήκοντα του ελεγκτή στον έκτακτο έλεγχο

Αφού θεωρήσει το δικαστήριο ότι απαιτείται έκτακτος έλεγχος πρέπει να προχωρήσει στον διορισμό των ελεγκτών. Κατόπιν, οι ελεγκτές περνάνε στο πρώτο στάδιο ελέγχου που περιλαμβάνει:

Την καταγραφή, ανάλυση και λεπτομερή εξέταση όλων των διαθέσιμων στοιχείων ώστε να διενεργηθεί ο έλεγχος. Η εταιρία που ελέγχεται θα πρέπει με βάση το νόμο να παράσχει βοήθεια στους ελεγκτές και να διευκολύνει το έργο τους. Ο παραπάνω έλεγχος θυμίζουμε ότι είναι προϊόν δικαστικής απόφασης και η παρακώλυση μιας τέτοιας διαδικασίας συνιστά ποινικό αδίκημα.

Ο έλεγχος θα πρέπει να είναι μικρού χρονικού διαστήματος, και σε ορισμένες περιπτώσεις τίθεται και συγκεκριμένη προθεσμία διενέργειας του ελέγχου. Η προθεσμία μπορεί να παραταθεί στην περίπτωση που ζητηθεί από τους ελεγκτές. Ο χρόνος είναι σημαντικός, καθώς αν ο έλεγχος επί των οικονομικών της εταιρίας κρατήσει αρκετά μπορεί να επηρεάσει την οικονομική της κατάσταση και την αξιοπιστία.

Ο ελεγκτής θα πρέπει να μην παραβιάσει την πολιτική της εταιρίας, και να έχει εχεμύθεια. Η γνωστοποίηση σημαντικών οικονομικών μεγεθών της εταιρίας μπορεί να επηρεάσει σημαντικά την οικονομική της κατάσταση.

Μετά το τέλος του ελέγχου ο ελεγκτής θα πρέπει να συντάξει έκθεση ή πόρισμα ή πιστοποιητικό ελέγχου που θα περιγράφει πώς διενεργήθηκε ο έλεγχος, τα συμπεράσματά του επί της εταιρίας και τις συστάσεις του. Παρακάτω θα αναλύσουμε σε ειδικό υποκεφάλαιο τα είδη εκθέσεων που συντάσσει ο ορκωτός ελεγκτής.

Διαφορές και ομοιότητες τακτικού και έκτακτου ελέγχου

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι ο έκτακτος έλεγχος συμπληρώνει τον τακτικό και διαφέρει από αυτόν σε αρκετά σημεία.

Ο τακτικός έλεγχος έχει περιοδική μορφή και είναι ένα χρήσιμο εργαλείο, ώστε να μπορέσει να επιβιώσει μια ανώνυμη εταιρία. Ο έκτακτος δεν έχει κάποια περιοδικότητα και γίνεται συνήθως μια φορά για την ελεγχόμενη εταιρία.

Οι ελεγκτές που διενεργούν τον τακτικό έλεγχο είναι συνεργαζόμενα άτομα με την εταιρία, τα οποία προσλαμβάνει πολλές φορές η ίδια η Γενική Συνέλευση των μετόχων. Οι έκτακτοι ελεγκτές είναι διορισμένα άτομα από την δικαιοσύνη.

Ο τακτικός έλεγχος μπορεί να λάβει χώρα σχεδόν σε όλα τα επίπεδα της εταιρίας, από τα λογιστικά μέχρι την παραγωγή, ενώ ο έκτακτος έλεγχος έχει συνήθως συγκεκριμένο αντικείμενο στο οποίο εφαρμόζεται.

Ο έκτακτος έλεγχος είναι έλεγχος νομιμότητας και σκοπιμότητας, ενώ ο τακτικός έλεγχος είναι έλεγχος νομιμότητας, οργάνωσης και διαχείρισης.

Ως κύρια ομοιότητα μπορούμε να πούμε ότι είναι τα προαπαιτούμενα χαρακτηριστικά που πρέπει να έχει ένας ελεγκτής, όπως η αντικειμενικότητα και η εχεμύθεια.

Τέλος, και στα δύο είδη ελέγχων η παράβαση των υποχρεώσεων από τους ελεγκτές συνεπάγεται αστική και ποινική ευθύνη αυτών απέναντι στην εταιρεία και τους τρίτους. Τα είδη, η έννοια και η έκταση της ευθύνης αναλύονται σε προηγούμενο υποκεφάλαιο.

3.3 ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Τα έντυπα τεκμήρια τα οποία συγκεντρώνουν οι ορκωτοί ελεγκτές ώστε να μπορούν να επιδείξουν πώς κατέληξαν στα συμπεράσματα και τις συστάσεις τους

ονομάζονται φύλλα εργασίας. Τα φύλλα εργασίας χρησιμοποιούνται για την ανάλυση των οικονομικών καταστάσεων, για ανάλυση των λογαριασμών, συγκέντρωση πληροφοριών και εξυπηρετούν τους παρακάτω βασικούς σκοπούς:

- Οργάνωση και συντονισμός της ελεγκτικής εργασίας
- Περιέχουν πληροφορίες που περιλαμβάνονται στα πρακτικά ελέγχου και συμπεράσματα από την εξέταση των ελεγκτών
- Οδηγός για τη σύνταξη της έκθεσης
- Θεμελίωση της έκθεσης

Τα φύλλα εργασίας μπορούν να χρησιμοποιηθούν και σε ελέγχους που θα συμβούν μελλοντικά, περιέχουν στοιχεία για τη φορολογική δήλωση και περιέχουν τέλος, όλα τα νόμιμα αποδεικτικά στοιχεία.

3.4 ΑΣΥΜΒΙΒΑΣΤΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΟΡΚΩΤΟΥΣ ΕΛΕΓΚΤΕΣ

Κατά τον νόμο 3148/2003 και το άρθρο 12 υπάρχουν πολύ συγκεκριμένες διατάξεις κατά τις οποίες ένα ορκωτός ελεγκτής απαγορεύεται ρητά να πράττει ή να είναι μέρος μιας οντότητας. Σύμφωνα με το παραπάνω άρθρο:

Απαγορεύεται ένας ορκωτός ελεγκτής να έχει θέση συμβούλου ή υπαλλήλου σε οποιαδήποτε εταιρία έχει ελεγχθεί από τον ίδιο τουλάχιστον μια διετία από την πρόσληψή του. Αν όμως έχει ολοκληρωθεί ποιοτικός έλεγχος και θεωρηθεί ότι ο ελεγκτής δεν επιβαρύνει την εταιρία τότε αίρεται η απαγόρευση.

Απαγορεύεται ορκωτός ελεγκτής ή ελεγκτική εταιρία να παρέχει υπηρεσίες για παραπάνω από μια φορά εντός μιας διετίας στη ίδια εταιρία.

Δεν επιτρέπεται σε ελεγκτική εταιρία, στην οποία ανήκει ο Ορκωτός Ελεγκτής που διενεργεί έλεγχο σε επιχειρήσεις, των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες στο Χ.Α.Α. ή σε θυγατρικές εταιρίες αυτών, η παροχή οποιασδήποτε υπηρεσίας ή η δημιουργία οποιασδήποτε σχέσης με τις επιχειρήσεις αυτές από την οποία προκαλείται αμοιβαιότητα συμφερόντων, όπως:

- Να εκπροσωπεί την εταιρία σε τρίτους
- Να συμμετέχει στη διοίκηση
- Να συμμετέχει στην προώθηση προϊόντων
- Να λειτουργεί ως λογιστής
- Να εκπροσωπεί την εταιρία στις δικαστικές αρχές
- Να εκτελεί υπηρεσίες εσωτερικού ελεγκτή

- Να εκπονεί μελέτες για την επιχείρηση ή εκτιμήσεις ή αποτιμήσεις των οποίων τα αποτελέσματα χρησιμοποιούνται στα λογιστικά αρχεία της επιχείρησης ή ενσωματώνονται έμμεσα στις καταστάσεις
- Να βοηθάει στην παραμετροποίηση λογισμικού της εταιρίας ή στην ανάπτυξη λογισμικού
- Να βοηθάει στην στελέχωση της επιχείρησης
- Εκπόνηση μελετών που δεν σχετίζονται με τον εσωτερικό έλεγχο αλλά σχετίζονται με την οργάνωση της εταιρίας
- Διαχείριση προγραμμάτων
- Να εκπονεί μελέτες με χρηματοοικονομικές προβλέψεις για λογαριασμό της εταιρίας
- Να εκπονεί αποτιμήσεις περιουσιακών στοιχείων, προς αγορά ή πώληση ή ενοικίαση ή ακόμα και δικαιωμάτων
- Να εκτελεί υπηρεσίες συμβούλου επενδύσεων
- Να εκτελεί υπηρεσίες εκκαθαριστή
- Να εκτελεί υπηρεσίες εκτάκτου οικονομικού ελέγχου σε περίπτωση εισαγωγής της εταιρείας στο Χ.Α.Α.

3.5 ΕΛΕΓΚΤΙΚΑ ΠΡΟΤΥΠΑ

Ελληνικά Ελεγκτικά Πρότυπα

Τα ελεγκτικά πρότυπα στην Ελλάδα σταδιακά τείνουν να εναρμονιστούν με τα κοινοτικά ελεγκτικά πρότυπα, αντίστοιχα των διεθνών ελεγκτικών προτύπων. Ωστόσο όπως αναφέραμε και προηγουμένως είναι συχνά δύσκολο να μπορέσει να εφαρμοστεί το ίδιο σύστημα ελέγχου σε διαφορετικούς πολιτισμούς ή σε περιοχές με διαφορετική κουλτούρα ελέγχου.

Τα Ελληνικά Ελεγκτικά Πρότυπα διαμορφώθηκαν με βάση τα Πρότυπα της Διεθνούς Ομοσπονδίας Λογιστών, που θα αναλύσουμε σε επόμενο υποκεφάλαιο. Σκοπός είναι η δικαιότερη αξιολόγηση των εταιριών. Τα ΕΕΠ αναπτύχθηκαν με βάση την εισήγηση του Εποπτικού Συμβουλίου του Σ.Ο.Ε.Λ. στις 9 Ιουνίου 2004.

Με βάση τα πρότυπα αυτά πρέπει και το ίδιο το έργο των ελεγκτών να υπόκειται σε έλεγχο, τον οποίο εκτελούν μέλη του Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών, είτε υποχρεωτικά είτε προαιρετικά.

Τα Ελληνικά Ελεγκτικά Πρότυπα μπορούν να διαχωριστούν στις παρακάτω κατηγορίες:

- Εισαγωγικά Θέματα (Ε.Ε.Π. 1100, 1110, 1120)
- Γενικές Αρχές και Ευθύνες (Ε.Ε.Π. 2200, 2210, 2220, 2230, 2240, 2250, 2260)

- Αξιολόγηση και Αντιμετώπιση του Ελεγκτικού Κινδύνου (Ε.Ε.Π. 3300, 3310, 3315,
- 3320, 3330, 4400, 4401, 4402)
- Ελεγκτική Μαρτυρία (Ε.Ε.Π. 5500, 5501, 5505, 5510, 5520, 5530, 5540, 5545, 5550,
- 5560, 5570, 5580)
- Χρησιμοποίηση της Εργασίας των Τρίτων (Ε.Ε.Π. 6600, 6610, 6620)
- Ελεγκτικά Συμπεράσματα και Πιστοποιητικά (Ε.Ε.Π. 7700, 7710, 7720)
- Εξειδικευμένοι Στόχοι (Ε.Ε.Π. 8800)

Τα Ελεγκτικά Πρότυπα του Σ.Ο.Α.

Τα ελεγκτικά πρότυπα τα οποία κατηύθυναν τους ελέγχους των οικονομικών καταστάσεων στην χώρα μας μέχρι και τις 26.10.2004 ήταν τα Πρότυπα του Σ.Ο.Α. Τα Πρότυπα αυτά παρά το γεγονός ότι πλέον δεν εφαρμόζονται, είναι ενδιαφέρουσα μία συνοπτική αναφορά τους, μιας και αποτέλεσαν “την ζωντανή ιστορία της συντριπτικής πλειοψηφίας των ελέγχων στην χώρα μας”.

Το Εποπτικό Συμβούλιο του Σ.Ο.Ε.Α. ενέκρινε ως Πρότυπα (standards) του Σ.Ο.Ε.Α. τα “Βασικά Πρότυπα” και τα “Πρότυπα Καλής Εκτελέσεως” που δημοσιεύθηκαν στο ΦΕΚ τ.Β'1119/18-12-1979 (τεύχος 2) και 126/1993. Σύμφωνα με το Σ.Ο.Α, οι δοκιμασμένες και καθιερωμένες πρακτικές, έννοιες, μέθοδοι και αντιλήψεις οι οποίες επί χρόνια εφαρμόζονταν κατά τους ελέγχους αποτελούσαν και τα Ελεγκτικά Πρότυπα. Τα πρότυπα αυτά αφορούσαν πρωταρχικά τους τακτικούς ελέγχους των Ανωνύμων Εταιρειών και των μεγάλων Οργανισμών, είχαν όμως εφαρμογή και επί των λοιπών εξωτερικών ελέγχων με εξαίρεση τους φορολογικούς ελέγχους και τις ειδικές πραγματογνωμοσύνες.

Τα πρότυπα αυτά ήταν ομαδοποιημένα στις παρακάτω ενότητες:

- Τα βασικά Πρότυπα που αναφέρονται γενικά στους σκοπούς των ελέγχων, στα προσόντα και στις ευθύνες του ελεγκτή
- Τα Πρότυπα Καλής Εκτελέσεως που αφορούν την τεχνική του εξωτερικού ελέγχου
- Τα Πρότυπα Εκθέσεων που πραγματεύονται την σύνταξη και το περιεχόμενο της έκθεσης και του πιστοποιητικού ελέγχου.
- Τα Πρότυπα Επαγγελματικής Δεοντολογίας

Ελεγκτικά Πρότυπα του Αμερικανικού Ινστιτούτου Ορκωτών Ελεγκτών

Τα Ελεγκτικά Πρότυπα του Αμερικανικού Ινστιτούτου Ορκωτών Ελεγκτών εμφανίστηκαν προφανώς στις ΗΠΑ το 1947 και θεωρούνται από τα σημαντικότερα, καθώς χρησιμοποιούνται ακόμα αλλά με κάποιες αλλαγές. Έχουν εφαρμογή και κύρος ακόμη και σήμερα στο διεθνές εμπόριο και σε μεγάλες εταιρίες, εντός και εκτός ΗΠΑ. Χρησιμοποιούνται από εταιρίες ακόμα και στην Ελλάδα.

Περισσότερο είναι προσανατολισμένα όχι τόσο στην παραγωγή πρακτικών κανόνων για την καθημερινή χρήση της λογιστικής από εταιρίες, αλλά περισσότερο στο να δημιουργήσουν ένα σύνολο κανόνων για την ελεγκτική διαδικασία.

Χωρίζονται σε δύο είδη Προτύπων, τα γενικά πρότυπα και τα πρότυπα έκθεσης πορίσματος. Πιο αναλυτικά, κατά τα γενικά πρότυπα πρέπει να ισχύουν οι παρακάτω κανόνες:

- Ο ελεγκτής θα πρέπει να έχει την απαραίτητη κατάρτιση, η οποία θα πρέπει να είναι και αναγνωρισμένη από το κράτος,
- Ο ελεγκτής θα πρέπει να κάνει την δουλειά του με αντικειμενικότητα και να μην επηρεάζεται από προσωπικούς παράγοντες,
- Η έκθεση που παρουσιάζει ο ελεγκτής θα πρέπει να είναι σαφής και επιμελημένη επαγγελματικά,
- Θα πρέπει να ασκείται εποπτεία και στο ίδιο το ελεγκτικό προσωπικό και φυσικά να υπάρχουν καλά οργανωμένες διαδικασίες για την εκτέλεση του ελεγκτικού έργου,
- Ο εσωτερικός έλεγχος θα πρέπει να μελετάται και να αξιολογείται, καθώς δίνει τις απαραίτητες κατευθύνσεις και για τον εξωτερικό έλεγχο,
- Το απαιτούμενο αποδεικτικό υλικό πρέπει να είναι επαρκές και κατάλληλο και να εξασφαλίζεται μέσω κριτικών επισκοπήσεων, παρατηρήσεων, υποβολής ερωτημάτων, επιβεβαιώσεων και απογραφής για να αποτελέσει τη βάση τεκμηρίωσης της γνώμης του ελεγκτή για την αξιοπιστία των λογιστικών καταστάσεων,

Κατά τα πρότυπα έκθεσης πορίσματος θα πρέπει να ισχύουν τα παρακάτω:

- Στην έκθεση εσωτερικού ελέγχου που εκπονεί ο ελεγκτής θα πρέπει να αναφέρεται με βάση ποια ελεγκτικά πρότυπα έγινε, και αν αυτά τα πρότυπα είναι αποδεκτά και από ποιόν οργανισμό. Αν δηλαδή, υπόκεινται στις παραδεκτές λογιστικές αρχές,
- Στην έκθεση θα πρέπει να αναφέρεται αν η επιχείρηση που εξετάζεται χρησιμοποιούσε συγκεκριμένες λογιστικές αρχές και σε ποιες χρήσεις,
- Οι οικονομικές καταστάσεις εμπεριέχουν και τις αντίστοιχες επεξηγήσεις, που έχει κάνει το λογιστήριο της εταιρίας. Αν ο ελεγκτής δεν συμφωνεί με ότι έχει γραφεί, θα πρέπει να κάνει υποσημειώσεις που θα παρουσιαστούν στην έκθεση,
- Η έκθεση πρέπει να περιέχει είτε τη γνώμη του ελεγκτή για την αξιοπιστία των λογιστικών καταστάσεων στο σύνολο τους, είτε τους λόγους για τους οποίους δεν εκφράζει γνώμη.

Διεθνή ελεγκτικά πρότυπα

Τα συγκεκριμένα ελεγκτικά πρότυπα δημιουργήθηκαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση καθώς υπήρχε ανάγκη να μπου σε κοινό πλαίσιο όλες οι λογιστικές και ελεγκτικές αρχές των κρατών μελών. Οι οικονομίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν τη

δυνατότητα να εμπλέκονται στο εμπόριο άλλων χωρών μελών, και αυτή η ιδιαιτερότητα της οικονομικής ένωσης κατέστησε αναγκαία τη δημιουργία ενός κοινού κώδικα.

Πέραν της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η παγκοσμιοποίηση του εμπορίου δημιούργησε την ανάγκη να υπάρξει συγκεκριμένη οικονομική πληροφόρηση, όπου τα δεδομένα θα είναι εύκολα επεξεργάσιμα ανεξάρτητα από τη χώρα στην οποία ασκείται το εμπόριο.

Για τους παραπάνω λόγους, η IFAC ή στα ελληνικά Διεθνής Ομοσπονδία Λογιστών, δημιούργησε ένα παγκόσμιο μοντέλο λογιστικής και ελεγκτικής που είχε σαν αποτέλεσμα τη δημιουργία των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ΔΛΠ) και των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων (ΔΕΠ).

Η Διεθνής Ομοσπονδία Λογιστών έχει δημιουργήσει ειδική επιτροπή που έχει ως σκοπό τη βελτίωση και την παραγωγή λογιστικών οδηγιών για τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα. Η επιτροπή αυτή ονομάζεται επιτροπή Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων (International Auditing Practices Committee - I.A.P.C.).

Κάθε χώρα όμως έχει δικούς της ελεγκτικούς κανόνες οι οποίοι διαφέρουν σημαντικά σε περιεχόμενο και τρόπο εφαρμογής. Τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα αποτελούν μια πρόταση ώστε να υιοθετηθούν από κάθε χώρα. Τα περισσότερα από τα ΔΕΠ μπορούν να ενσωματωθούν χωρίς να αλλάξει ριζικά το ελεγκτικό νομικό πλαίσιο της κάθε χώρας. Κάτι αντίστοιχο έγινε και με τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα τα οποία σε μεγάλο βαθμό πρόσφατα υιοθετήθηκαν και από την Ελλάδα.

Το κύριο χαρακτηριστικό που έχουν τα ΔΕΠ είναι ότι προσφέρουν την ευκαιρία στον ελεγκτή να ποσοτικοποιήσει τα δεδομένα του σε βαθμό που να είναι συγκρίσιμα και με άλλες εταιρίες του κλάδου σε όλο τον κόσμο. Μπορεί να υπολογίσει κέρδη και ζημιές ή καθαρή θέση της επιχείρησης και να κρίνει αν τα λογιστικά αρχεία που τηρήθηκαν είναι επαρκή.

Τα ΔΕΠ έχουν ορίσει και συγκεκριμένους κανόνες ώστε να διασφαλιστεί η αντικειμενικότητα τύπου ελεγκτή. Η αμοιβή που λαμβάνει ετησίως ένας ελεγκτής ή μια ελεγκτική εταιρία από μια και μόνο επιχείρηση θα πρέπει να είναι σχετικά μικρό ποσοστό των συνολικών κερδών του, αλλιώς μπορεί να επηρεαστεί η κρίση του.

Τα ποσοστά βέβαια δεν μπορούν να είναι ακριβή για όλες τις χώρες, ωστόσο σε κάποιες συγκριμένες χώρες έχουν θέσει σαφές όριο αμοιβών. Στα βασικά πλεονεκτήματα των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων συμπεριλαμβάνεται και η ύπαρξη πολλών διαφορετικών προτύπων εκθέσεων ελέγχου (τακτικός έλεγχος, ειδικός έλεγχος, επισκόπηση, διαχειριστικός έλεγχος) όπως επίσης και μεθόδων για την προσαρμογή των ελέγχων σε πολύπλοκα μηχανογραφικά συστήματα που επιτρέπουν τη χρήση σύγχρονων στατιστικών μοντέλων.

Τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει σημαντικές αλλαγές στα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα. Μέχρι το 2009 υπήρχαν συνολικά σαράντα επτά κείμενα που περιέγραφαν ελεγκτικά πρότυπα, πριν είχαν καταργηθεί τέσσερα ελεγκτικά πρότυπα και επτά οδηγοί.

Από το 2009 και μετά αντικαταστάθηκαν τα υπάρχοντα ελεγκτικά πρότυπα με νέα, αφού καταργήθηκαν συνολικά τριάντα ένα και δύο πρότυπα ποιοτικού ελέγχου και αντικαταστάθηκαν με νέα πρότυπα, συνολικά τριάντα επτά, τριάντα πέντε πρότυπα και δύο περί ποιοτικού ελέγχου.

Τα Νέα Ελεγκτικά Πρότυπα της I.F.A.C.

Τα Ελεγκτικά πρότυπα που αντικατέστησαν τα παλαιά διεθνή λογιστικά πρότυπα και ισχύουν από το 2009 μέχρι και σήμερα είναι τα παρακάτω, ταξινομημένα σε κατηγορίες:

- ΔΕΠ 200: Γενικοί στόχοι του ελεγκτή και ο τρόπος διενέργειας ελέγχων σύμφωνα με τα ΔΕΠ
- ΔΕΠ 210: Συμφωνία των όρων εργασιών ελέγχου
- ΔΕΠ 220: Ποιοτικός έλεγχος για ελέγχους ιστορικών οικονομικών καταστάσεων
- ΔΕΠ 230: Τεκμηρίωση του ελέγχου (αναδιατυπωμένο)
- ΔΕΠ 240: Η ευθύνη του ελεγκτή για τον εντοπισμό απατών για έναν έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων (αναδιατυπωμένο)
- ΔΕΠ 250: Εφαρμογή νόμων και νομικών ρυθμίσεων σε έναν έλεγχο οικονομικών καταστάσεων
- ΔΕΠ 260: Επικοινωνία για τα ευρήματα του ελέγχου με τους αρμόδιους για την εταιρική διακυβέρνηση (αναθεωρημένο και αναδιατυπωμένο)
- ΔΕΠ 265: Επικοινωνία για τις αδυναμίες του εσωτερικού ελέγχου με την εταιρική διακυβέρνηση
- ΔΕΠ 300: Σχεδιασμός ελέγχου οικονομικών καταστάσεων
- ΔΕΠ 315: Κατανόηση της ελεγχόμενης μονάδας και του περιβάλλοντός της και εκτίμηση των κινδύνων για σημαντικά λάθη
- ΔΕΠ 320: Σημαντικότητα, σχεδιασμός και εκτέλεση του ελέγχου
- ΔΕΠ 330: Ελεγκτικές διαδικασίες και εκτιμημένοι κίνδυνοι
- ΔΕΠ 402: Προσέγγιση του ελέγχου για ελεγχόμενες μονάδες που χρησιμοποιούν εταιρείες παροχής υπηρεσιών
- ΔΕΠ 450: Αξιολόγηση των λαθών στις οικονομικές καταστάσεις, που εντοπίστηκαν από τον έλεγχο
- ΔΕΠ 500: Ελεγκτικές Αποδείξεις
- ΔΕΠ 501: Ελεγκτικές Αποδείξεις για ειδικά θέματα
- ΔΕΠ 505: Εξωτερικές επιβεβαιώσεις
- ΔΕΠ 510: Πρώτος έλεγχος και Ισολογισμός Ανοίγματος
- ΔΕΠ 520: Αναλυτικές διαδικασίες
- ΔΕΠ 530: Δειγματοληπτικός έλεγχος
- ΔΕΠ 540: Έλεγχοι λογιστικών εκτιμήσεων, περιλαμβανομένων των εκτιμήσεων για εύλογες αξίες και των σχετικών γνωστοποιήσεων
- ΔΕΠ 550: Συνδεδεμένα μέρη
- ΔΕΠ 560: Μεταγενέστερα γεγονότα
- ΔΕΠ 570: Συνέχιση της δραστηριότητας της επιχείρησης
- ΔΕΠ 580: Γραπτές διαβεβαιώσεις από τη διοίκηση
- ΔΕΠ 600: Ειδικά θέματα: Έλεγχοι ενοποιημένων καταστάσεων (περιλαμβανομένης της εργασίας συνεργαζόμενων ελεγκτών)

- ΔΕΠ 610: Χρησιμοποίηση του έργου του τμήματος εσωτερικού ελέγχου της εταιρείας
- ΔΕΠ 620: Χρησιμοποίηση από τον ελεγκτή, εμπειρογνώμονα
- ΔΕΠ 700: Διαμόρφωση γνώμης και έκθεση επί των οικονομικών καταστάσεων
- ΔΕΠ 705: Διαφοροποιημένη γνώμη στις εκθέσεις ελέγχου
- ΔΕΠ 706: Ζητήματα έμφασης και άλλα ζητήματα στις εκθέσεις ελέγχου
- ΔΕΠ 710: Συγκρίσιμη πληροφόρηση: Αντίστοιχα ποσά και συγκρίσιμες οικονομικές καταστάσεις
- ΔΕΠ 720: Η ευθύνη του ελεγκτή σε σχέση με άλλα έγγραφα στα οποία περιλαμβάνονται και οι οικονομικές καταστάσεις (αναδιατυπωμένο)
- ΔΕΠ 800: Ειδικά θέματα: Έλεγχοι οικονομικών καταστάσεων που έχουν συνταχθεί με λογιστικά πλαίσια ειδικού σκοπού
- ΔΕΠ 805: Ειδικά θέματα: Έλεγχοι ξεχωριστών καταστάσεων και ειδικών στοιχείων, λογαριασμών ή αντικειμένων οικονομικών καταστάσεων
- ΔΕΠ 810: Έλεγχοι συνοπτικών οικονομικών καταστάσεων
- ISQC 1 (Διεθνές Πρότυπο Ποιοτικού Ελέγχου): Ποιοτικός έλεγχος για εταιρείες που ασκούν ελέγχους και επισκοπήσεις ιστορικών οικονομικών καταστάσεων και άλλες σχετικές εργασίες

3.6 Η ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ

Η έκθεση του ορκωτού ελεγκτή

Η έκθεση που θα πρέπει να συντάξει ο ορκωτός ελεγκτής θα πρέπει να έχει κάποια συγκεκριμένα χαρακτηριστικά τα οποία ορίζονται από το νόμο 2190/1920. Θα πρέπει να αποτελείται από τρία σκέλη. Το πρώτο σκέλος θα περιέχει αναλυτικά τα σημαντικότερα από τα θέματα που θεωρεί ο ελεγκτής υψηλής σημασίας, τις παρατηρήσεις του επ' αυτών και τα τεκμήρια, το δεύτερο σκέλος θα πρέπει να περιέχει τις παρατηρήσεις του ελεγκτή πάνω στις οικονομικές καταστάσεις, που επίσης θα παρουσιάζονται στην έκθεση και στο τρίτο μέρος θα παρουσιάζονται οι γενικές τελικές παρατηρήσεις, τα πορίσματα και οι συστάσεις του ελεγκτή.

Αν ο ελεγκτής έχει συγκεκριμένες παρατηρήσεις επί των σημαντικότερων οικονομικών καταστάσεων όπως ο Ισολογισμός, ο Πίνακας διάθεσης αποτελεσμάτων, ο πίνακας Αποτελέσματα Χρήσης, τα στοιχεία που αφορούν τον τρόπο σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων ή τον τρόπο τήρησης λογιστικών αρχείων, θα πρέπει να τις καταχωρήσει υποχρεωτικά στο πιστοποιητικό ελέγχου και αν θεωρεί απαραίτητο και στο προσάρτημα. Φυσικά όποια παρατήρηση υπάρχει στο πιστοποιητικό ελέγχου θα πρέπει να συνοδεύεται και από τα αντίστοιχα αποδεικτικά στοιχεία των οικονομικών καταστάσεων, δηλαδή τα ποσά ανά κονδύλι.

Η έκθεση ή το πιστοποιητικό ελέγχου θα πρέπει να έχει συνταχθεί με τον ορθότερο τρόπο καθώς αποτελεί ίσως το σημαντικότερο έγγραφο στον τομέα της ελεγκτικής. Δεν υπάρχει όμως μόνο ένα είδος έκθεσης ελέγχου, αλλά σύμφωνα με τα Ελληνικά Ελεγκτικά Πρότυπα υπάρχουν τρεις τύποι εκθέσεων με βάση την έκφραση γνώμης του ελεγκτή:

Ανεπιφύλακτη Γνώμη

Μια πρώτη μορφή έκφρασης γνώμης είναι η ανεπιφύλακτη γνώμη του ελεγκτή η οποία είναι και η πιο επιθυμητή από την πλευρά της επιχείρησης. Και αυτό, γιατί αυξάνει την αξιοπιστία των λογιστικών πληροφοριών και βελτιώνει τη θέση της επιχείρησης έναντι των πιστωτών και των επενδυτών της. Ενισχύει, επίσης, τη θέση των μελών της διοίκησης έναντι των μετόχων, καθώς αποδεικνύει ποσό αποτελεσματικά διαχειρίζονται της επιχείρησης.

Ο ελεγκτής εκφράζει ανεπιφύλακτη γνώμη στις περιπτώσεις εκείνες κατά τις οποίες:

- Το ελεγκτικό έργο έχει το βάθος και την έκταση που απαιτούν τα ελεγκτικά πρότυπα και οι ιδιαιτερότητες της επιχείρησης,
- Οι παραλήψεις και οι νοθεύσεις που παρατήρησε κατά την αξιολόγηση του εσωτερικού ελέγχου δεν ήταν ουσιώδεις,
- Η επιχείρηση εφαρμόζει πιστά τις αρχές και τους κανόνες των ΕΛΠ
- Οι λογιστικές καταστάσεις απεικονίζουν ακριβodίκαια τη οικονομική θέση της επιχείρησης και τα αποτελέσματα των εργασιών της

Γνώμη με Επιφύλαξη

Η γνώμη με επιφύλαξη προσφέρει τα οφέλη της ανεπιφύλακτης γνώμης αλλά σε σημαντικό βαθμό. Και αυτό, γιατί ο ελεγκτής δεν αμφισβητεί την αξιοπιστία των λογιστικών καταστάσεων σε γενικές γραμμές, αλλά εκφράζει επιφυλάξεις για την καθολικότητα της.

Επιφυλάξεις υπάρχουν και διατυπώνονται στις περιπτώσεις που ο ελεγκτής:

- Αδυνατεί για αντικειμενικούς λόγους ή παρεμποδίζεται από τη διοίκηση της επιχείρησης να εφαρμόσει τις ελεγκτικές διαδικασίες που επιβάλλουν τα ελεγκτικά πρότυπα,
- Εξακριβώνει ότι η επιχείρηση δεν εφαρμόζει πιστά όλες τις διατάξεις των ΕΛΠ
- Διαπιστώνει ότι ορισμένα μεγέθη των λογιστικών καταστάσεων δεν αποδίδουν ακριβodίκαια τα αντίστοιχα στοιχεία, δεν είναι δηλαδή αξιόπιστα.
- Όταν υπάρχει έκδοση έκθεσης ελέγχου με επιφυλάξεις, το πρόβλημα με το οποίο συνδέεται η επιφύλαξη (ή οι επιφυλάξεις) περιγράφεται και προσδιορίζεται πλήρως σε ξεχωριστή παράγραφο της έκθεσης, η οποία τοποθετείται πριν από την παράγραφο που εκφράζει την γνώμη του ο ελεγκτής

Αντίθετη Γνώμη

Σπάνιες είναι οι περιπτώσεις ελέγχου κατά τις οποίες εκφράζεται γνώμη που είναι αντίθετη προς τα συμφέροντα της επιχείρησης που ελέγχει. Και αυτό, γιατί η έκφραση αντίθετης γνώμης έχει άσχημες συνέπειες για την συνέχεια των εργασιών της επιχείρησης.

Αντίθετη γνώμη εκφράζεται, όταν διαπιστώσει ο ελεγκτής ότι δεν είναι ικανοποιητική η αξιοπιστία των λογιστικών καταστάσεων στο σύνολο τους ή όταν σημαντικά λογιστικά μεγέθη δεν αποδίδουν πιστά την πραγματικότητα. Αντίθετη γνώμη εκφράζεται στις περιπτώσεις που:

- Η κατάσταση των λογιστικών καταστάσεων δεν είναι σύμφωνη με όσα προβλέπουν τα ΕΛΠ
- Το σύστημα του εσωτερικού ελέγχου παρουσιάζει ουσιώδεις ελλείψεις, είναι χαλαρό ή ανεπαρκές,
- Το λογιστικό σύστημα λειτουργεί αναποτελεσματικά

Άρνηση γνώμης

Οι ελεγκτές μπορούν να αρνηθούν να εκφράσουν γνώμη, αν υπάρχουν ουσιαστικοί περιορισμοί στην έκταση του ελέγχου ή άλλες συνθήκες που δεν επιτρέπουν να εφαρμόσουν τα γενικώς παραδεκτά πρότυπα της ελεγκτικής.

Οι περιορισμοί που θέτουν οι επιχείρησης στους ελεγκτές, μπορεί να αναφέρονται στην απαγόρευση παρακολούθησης της απογράφης, στην απαγόρευση επιβεβαίωσης των απαιτήσεων ή την άρνηση εξέτασης των οικονομικών στοιχείων των θυγατρικών επιχειρήσεων (Νεγκάκης, 2013).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο πρακτικό μέρος αυτής της εργασίας θα αναλύσουμε τις περιπτώσεις κάποιων ελληνικών εταιριών εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθήνας. Όπως είναι προφανές δεν μπορούμε να κάνουμε εκτενή έλεγχο καθώς δεν έχουμε στη διάθεσή μας τα λογιστικά αρχεία που απαιτούνται. Συνεπώς θα αναλύσουμε τις οικονομικές καταστάσεις και θα επικεντρωθούμε στους λογαριασμούς με τις μεγαλύτερες μεταβολές. Σε αυτούς τους λογαριασμούς θα εξετάσουμε αν υπάρχει εντός των οικονομικών καταστάσεων και της ετήσιας έκθεσης η κατάλληλη αιτιολόγηση των μεταβολών αυτών. Στις οικονομικές καταστάσεις κάθε εταιρίας θα σημειώσουμε με κόκκινο τους λογαριασμούς αυτούς. Ταυτόχρονα για κάθε εταιρία θα παρουσιάσουμε τις παρατηρήσεις του ορκωτού λογιστή που διεξήγαγε τον έλεγχο καθώς και την πορεία της μετοχής της εταιρείας στο χρηματιστήριο την εξεταζόμενη περίοδο, δηλαδή το έτος 2015. Τέλος, στις παρατηρήσεις μας θα συνοψίσουμε τα σημαντικότερα σημεία στα οποία καταλήξαμε εξετάζοντας τα παραπάνω δεδομένα.

Σε πολλά σημεία στην ανάλυση της τιμής της μετοχής της κάθε εταιρίας μπορούμε να δούμε μηδενικές τιμές. Αυτό συμβαίνει για συγκεκριμένους λόγους. Αν η επιχείρηση ήθελε να αυξήσει τον αριθμό των κυκλοφορούντων μετοχών της σε 20.000 χωρίς να κεφαλαιοποιήσει αποθεματικά, αποφεύγοντας και την ανάλογη φορολογική επιβάρυνση, μπορεί να προχωρήσει απλώς σε μείωση της τιμής της μετοχής. Έτσι μπορεί σε αντικατάσταση των 10.000 μετοχών ονομαστικής αξίας 1 ευρώ η καθεμιά να εκδώσει 20.000 μετοχές ονομαστικής αξίας 0,5 ευρώ η καθεμιά. Το συνολικό μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας δεν μεταβάλλεται ($20.000 \times 0,5 = 10.000$), όπως και τα ίδια κεφάλαια της εταιρείας. Αλλάζει βεβαίως ο αριθμός των μετοχών της επιχείρησης, ο οποίος αυξάνεται σε 20.000, και έτσι είναι αναγκαστική και η προσαρμογή της χρηματιστηριακής τιμής της μετοχής. Σε αυτή την περίπτωση η συνολική αξία των μετοχών που έχει ο μέτοχος στα χέρια του δεν μεταβάλλεται αφού ο αριθμός των μετοχών διπλασιάζεται αλλά η τιμή της καθεμιάς μειώνεται στο μισό. Η επίδραση της πράξης αυτής στη χρηματιστηριακή πορεία της μετοχής και σε αυτή την περίπτωση έχει αποδειχθεί ότι είναι θετική. Στην πρόσφατη μάλιστα περίοδο της τρελής ανόδου των τιμών στο Χρηματιστήριο είχε παρατηρηθεί ότι πολλές μετοχές μετά τη διανομή των νέων μετοχών και την προσαρμογή προς τα κάτω της τιμής κινούνταν ταχύτατα ανοδικά και επανέρχονταν σύντομα στην παλιά τιμή τους. Αυτό που αλλάζει στην περίπτωση που γίνεται «σπάσιμο» της τιμής σε σχέση με την κεφαλαιοποίηση αποθεματικών είναι ότι μετά την ημερομηνία που γίνεται η προσαρμογή της τιμής στο Χρηματιστήριο και ώσπου να μεταφερθούν στη μερίδα των μετόχων οι νέες μετοχές αυτοί δεν μπορούν να πουλήσουν ούτε τις αρχικές μετοχές τους, αφού στην πραγματικότητα δεν προστίθενται απλώς νέες γιατί ανανεώνεται το σύνολο των μετοχών σε καινούργιες με μειωμένη ονομαστική αξία.

4.1 CRETAFARMS

Οικονομικές καταστάσεις

Κατάσταση Οικονομικής Θέσης					
Ποσά σε χιλ. €	Σημειώσεις	Όμιλος		Εταιρεία	
		31.12.2015	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2014
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
Ενσώματες ακινητοποιήσεις	2.6	91.428	92.239	82.629	82.749
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	2.7	5.425	5.909	3.695	4.109
Μη κυκλ/ντα στοιχεία κατεχόμενα προς πώληση	2.8	7.709	7.675	-	-
Βιολογικά περιουσιακά στοιχεία	2.9	5.093	3.985	5.093	3.984
Υπεραξία	2.10	8.947	9.947	-	-
Επενδύσεις σε θυγατρικές επιχειρήσεις	2.11	-	-	21.862	23.050
Λοιπές επενδύσεις		520	85	520	85
Λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις		1.009	882	173	174
Αποθέματα	2.12	7.652	8.713	7.562	8.297
Πελάτες και λοιπές εμπορικές απαιτήσεις	2.13	15.173	12.421	17.783	14.935
Λοιπές απαιτήσεις	2.13	15.496	13.947	41.882	36.188
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	2.14	653	1.253	633	1.171
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ		159.105	157.058	181.834	174.741
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ					
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ					
Μετοχικό κεφάλαιο		12.382	12.382	12.382	12.382
Υπέρ το άρτιο		1.753	1.753	1.753	1.753
Αποθεματικά		51.800	53.076	46.225	46.323
Αποτέλεσμα εις νέον		(48.788)	(45.721)	(16.478)	(16.071)
Ίδια κεφάλαια ιδιοκτητών εταιρείας		17.146	21.489	43.882	44.386
Μη ελέγχουσες συμμετοχές		(3.314)	(2.643)	-	-
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων	2.15	13.832	18.846	43.882	44.386
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	2.16	6.576	6.216	4.347	4.101
Προβλέψεις	2.17	1.210	2.081	1.200	2.071
Μακροπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις	2.20	60.302	54.849	55.097	54.781

Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		68.088	63.146	60.645	60.952
Προμηθευτές και συναφείς υποχρεώσεις	2.19	21.380	20.156	22.876	21.711
Λοιπές υποχρεώσεις	2.19	11.463	8.738	11.054	7.966
Βραχυπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις	2.20	44.341	46.171	43.376	39.726
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις		77.184	75.066	77.307	69.403
Σύνολο υποχρεώσεων		145.273	138.212	137.952	130.356
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ & ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ		159.105	157.058	181.834	174.741

Κατάσταση συνολικού εισοδήματος					
Ποσά σε χιλ. €		Όμιλος		Εταιρεία	
Κατάσταση συνολικών εσόδων	Σημειώσεις	01.01 - 31.12.2015	01.01 - 31.12.2014	01.01 - 31.12.2015	01.01 - 31.12.2014
Πωλήσεις (Μη βιολογικά περιουσιακά στοιχεία)		96.928	98.144	96.477	97.881
Πωλήσεις (Βιολογικά περιουσιακά στοιχεία)		8.568	6.701	8.601	6.720
Σύνολο Πωλήσεων	2.21	105.496	104.845	105.078	104.600
Κόστος πωληθέντων	2.22	(52.880)	(51.737)	(52.695)	(51.758)
Μικτό Κέρδος (των μη βιολογικών περιουσιακών στοιχείων)		44.048	46.407	43.783	46.122
Επιμέτρηση βιολογικών περιουσιακών στοιχείων σε εύλογη αξία	2.9	980	251	981	523
Δαπάνες ανάπτυξης βιολογικών περιουσιακών στοιχείων	2.9	(8.305)	(7.158)	(8.305)	(7.158)
Μικτό αποτέλεσμα		45.291	46.201	45.059	46.206
Έξοδα διοίκησης	2.22	(5.537)	(5.528)	(5.106)	(5.091)
Έξοδα διάθεσης	2.22	(35.629)	(35.151)	(34.453)	(34.183)
Λοιπά έσοδα/ (έξοδα)	2.23	1.835	711	1.686	178
Αποτέλεσμα προ φόρων, τόκων, αποσβέσεων, επενδυτικών αποτελεσμάτων		10.639	10.927	11.057	10.961
Επενδυτικά αποτελέσματα / απομειώσεις	2.11	(1.217)	.	(1.200)	.
Αναλογία αποτελέσματος κοινοπραξιών	2.11	(231)	(277)	-	-
Χρηματοοικονομικά έσοδα/ (έξοδα)	2.24	(7.342)	(8.442)	(5.876)	(7.067)
Κέρδη / (ζημιές) προ φόρων		(2.830)	(2.486)	109	44
Φόροι	2.16	(454)	1.138	(516)	1.030
Κέρδη / (ζημιές) μετά φόρων		(3.284)	(1.349)	(407)	1.073
Κατανέμονται σε:					
Ιδιοκτήτες μητρικής		(3.006)	(1.066)	(407)	1.073
Μη ελέγχουσες συμμετοχές		(278)	(282)	-	-
Κέρδη / (ζημιές) μετά φόρων ανά μετοχή - βασικά (σε €)	2.26	(0,1020)	(0,0362)	(0,0138)	0,0364

<i>Ποσά σε χιλ. €</i>		Όμιλος		Εταιρεία	
Κατάσταση λοιπών συνολικών εσόδων	Σημειώσεις	01.01 - 31.12.2015	01.01 - 31.12.2014	01.01 - 31.12.2015	01.01 - 31.12.2014
Κέρδη / (ζημίες) μετά φόρων		(3.284)	(1.349)	(407)	1.073
Αναπροσαρμογή ενσώματων ακινητοποιήσεων		(309)	6.187	(97)	7.280
Αναλογιστικό αποτέλεσμα		-	(219)	-	(219)
Συναλλαγματικές διαφορές μετατροπής εκμετάλλευσης στο εξωτερικό		(1.608)	(1.599)	-	-
ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ		(5.201)	3.020	(504)	8.135
Κατανέμονται σε:					
Ιδιοκτήτες μητρικής		(4.600)	3.625	(504)	8.135
Μη ελέγχουσες συμμετοχές		(601)	(605)		

Κατάσταση μεταβολής ιδίων κεφαλαίων							
Όμιλος							
<i>Ποσά σε χιλ. €</i>	Μετοχικό Κεφάλαιο	Υπέρ το άρτιο	Αποθεματικά	Αποτελέσματα εις Νέον	Ίδια κεφάλαια ιδιοκτητών	Μη ελέγχουσες συμμετοχές	Σύνολο
Υπόλοιπα την 1/1/2014	12.382	1.753	50.736	(47.319)	17.551	(2.040)	15.512
Κέρδη / (ζημίες) μετά φόρων 1/1 - 31/12/2014	-	-	-	(1.066)	(1.066)	(282)	(1.349)
Λοιπά συνολικά έσοδα 1/1 - 31/12/2014	-	-	4.910	(219)	4.691	(323)	4.368
Μεταφορά αποθεματικών	-	-	(2.486)	2.603	117	-	117
Αναλογία κοινοπραξιών στα ίδια κεφάλαια	-	-	-	280	280	-	280
Αγορά ιδίων μετοχών	-	-	(84)	-	(84)	-	(84)
Υπόλοιπα την 31/12/2014	12.382	1.753	53.076	(45.721)	21.489	(2.645)	18.844
Υπόλοιπα την 1/1/2015	12.382	1.753	53.076	(45.721)	21.489	(2.645)	18.844
Κέρδη / (ζημίες) μετά φόρων 1/1 - 31/12/2015	-	-	-	(3.006)	(3.006)	(278)	(3.284)
Λοιπά συνολικά έσοδα 1/1 - 31/12/2015	-	-	(1.594)	-	(1.594)	(323)	(1917)
Μεταφορά αποθεματικών	-	-	318	(249)	69	(69)	-
Αναλογία κοινοπραξιών στα ίδια κεφάλαια	-	-	-	187	187		187
Υπόλοιπα την 31/12/2015	12.382	1.753	51.800	(48.789)	17.145	(3.315)	13.83

							0
<i>Ποσά σε χιλ. €</i>	Μετοχικό Κεφάλαιο	Υπέρ το άρτιο	Αποθεματικά	Αποτελέσματα εις Νέον	Σύνολο		
Υπόλοιπα την 1/1/2014	12.382	1.753	41.287	(17.838)	37.583		
Κέρδη / (ζημιές) μετά φόρων 1/1 - 31/12/2014	-	-	-	1.073	1.073		
Λοιπά συνολικά έσοδα 1/1 - 31/12/2014	-	-	7.280	(219)	7.062		
Μεταφορά αποθεματικών	-	-	(2.161)	912	(1.248)		
Υπόλοιπα την 1/1/2014	12.382	1.753	41.287	(17.838)	37.583		
Υπόλοιπα την 31/12/2014	12.382	1.753	46.323	(16.071)	44.386		
Υπόλοιπα την 1/1/2015	12.382	1.753	46.323	(16.071)	44.386		
Κέρδη / (ζημιές) μετά φόρων 1/1 - 31/12/2015	-	-	-	(407)	(407)		
Λοιπά συνολικά έσοδα 1/1 - 31/12/2015	-	-	(97)	-	(97)		
Υπόλοιπα την 31/12/2015	12.382	1.753	46.225	(16.478)	43.882		

Κατάσταση ταμειακών ροών				
<i>Ποσά σε χιλ. €</i>	Όμιλος		Εταιρεία	
	01.01 - 31.12.2015	01.01 - 31.12.2014	01.01 - 31.12.2015	01.01 - 31.12.2014
Λειτουργικές δραστηριότητες				
Κέρδη προ φόρων (συνεχιζόμενες δραστηριότητες)	(2.830)	(2.486)	109	44
Κέρδη προ φόρων (διακοπείσες δραστηριότητες)	-		-	-
Πλέον/(μείον) μη ταμειακές προσαρμογές:				
Αποσβέσεις	4.679	4.694	3.872	3.851
Απομειώσεις περιουσιακών στοιχείων	1.217	(20)	1.200	460
Προβλέψεις	(477)	1.489	(477)	1.489
Συναλλαγματικές διαφορές	(2.006)	(1.277)	(2.006)	(1.277)
Αποτελέσματα επενδυτικής δραστ/τητας	186	(21)	(1.126)	(1.190)
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα	7.387	8.479	7.002	7.996
Πλέον/ (μείον) προσαρμογές κεφαλαίων κίνησης:				
Μείωση / (αύξηση) αποθεμάτων	(264)	(2.291)	(374)	(2.345)
Μείωση / (αύξηση) απαιτήσεων	(4.927)	(406)	(5.289)	(1.605)
(Μείωση) / αύξηση υποχρεώσεων (πλην τραπεζών)	3.778	102	4.069	864

<i>Μείον:</i>				
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα καταβεβλημένα	(6.460)	(7.458)	(6.218)	(6.874)
Καταβεβλημένοι φόροι	(403)	(88)	(367)	(59)
Λειτουργικές ροές από διακοπείσες δραστηριότητες	-	-	-	-
Σύνολο εισροών/(εκροών) από λειτουργικές δραστηριότητες (α)	(119)	716	396	1.353
Επενδυτικές Δραστηριότητες				
Απόκτηση επενδύσεων	-	(84)	-	(84)
Εισπράξεις από πώληση επενδύσεων	-	20	-	20
Ταμειακές προκαταβολές και δάνεια προς τρίτους	-	-	(527)	(571)
Αγορά ενσώματων και άυλων παγίων στοιχείων	(3.073)	(8.604)	(3.035)	(8.598)
Εισπράξεις από πωλήσεις ενσώματων και άυλων παγίων στοιχείων	(37)	7.168	4	6.911
Τόκοι εισπραχθέντες	-	-	-	-
Μερίσματα εισπραχθέντα	-	-	-	-
Είσπραξη από επιχορηγήσεις παγίων	-	-	-	-
Επενδυτικές ροές από διακοπείσες δραστηριότητες	-	-	-	-
Σύνολο εισροών/(εκροών) από επενδυτικές δραστηριότητες (β)	(3.109)	(1.500)	(3.558)	(2.322)
Χρηματοδοτικές Δραστηριότητες				
Εισπράξεις από αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	-	-	-	-
Πληρωμές για μείωση μετοχικού κεφαλαίου	-	-	-	-
Ταμειακές προκαταβολές και δάνεια από τρίτους	-	-	-	-
Εισπράξεις από εκδοθέντα / αναληφθέντα δάνεια	5.346	9.302	5.346	9.306
Εξοφλήσεις δανείων	(2.120)	(6.139)	(2.120)	(5.962)
Εξοφλήσεις υποχρεώσεων από χρημ/τικές μισθώσεις	(601)	(3.610)	(601)	(3.610)
Μερίσματα πληρωθέντα	-	-	-	(0)
Χρηματοδοτικές ροές από διακοπείσες δραστηριότητες	-	-	-	-
Σύνολο εισροών / (εκροών) από χρημ/τικές δραστηριότητες (γ)	2.624	(447)	2.624	(265)
Σύνολο ροών (α) + (β) + (γ)	(604)	(1.230)	(538)	(1.234)
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα έναρξης περιόδου	1.253	2.478	1.171	2.404
Επίδραση συναλλαγματικών ισοτιμιών	4	5	-	-
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα λήξης περιόδου	653	1.253	633	1.171

Παρατηρήσεις ορκωτού ελεγκτή και εσωτερικός έλεγχος εταιρίας

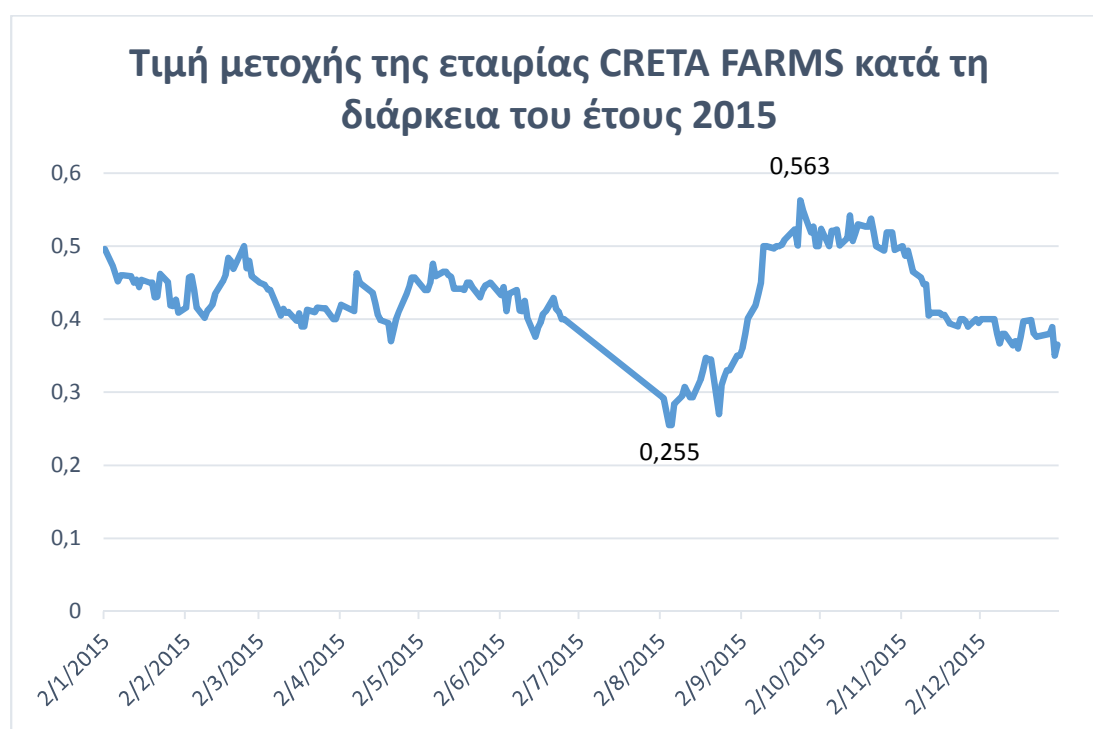
Στην έκθεση του ο Ορκωτός Λογιστής γράφει τα παρακάτω: «κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, την οικονομική θέση της «ΚΡΕΤΑ ΦΑΡΜ Α.Β.Ε.Ε.» και των θυγατρικών αυτής κατά την 31η Δεκεμβρίου 2015, τη χρηματοοικονομική τους επίδοση και τις ταμειακές τους ροές για τη χρήση που έληξε

την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση».

Συνέβησαν σημαντικά γεγονότα στην επιχείρηση κατά τη διάρκεια της χρήσης που εξετάζουμε. Αυτά τα γεγονότα εύκολα μπορούν να αντιστοιχηθούν με τις μεταβολές που φάνηκαν στις οικονομικές καταστάσεις. Όπως αναγράφεται στην ετήσια έκθεση: «κατά την χρήση 2015 εγκρίθηκε και αναλήφθηκε από τις συστημικές τράπεζες κοινοπρακτικό δάνειο ύψους 4,0 εκ. €. Την 21η Αυγούστου 2015 υπογράφηκε η σύμβαση ενώ εντός Σεπτεμβρίου πραγματοποιήθηκε η εκταμίευση υπολειπόμενου ποσού 1,0 εκ. €, καθώς ποσό 3,0 εκ. € εκταμιεύτηκαν με τη μορφή διμερών συμβάσεων (bridgefinance) εντός του Ιουνίου 2015».

Η εταιρία αναγράφει στις αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης ότι η «GRANT THORNTON ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΡΚΩΤΩΝ ΕΛΕΓΚΤΩΝ» θα διεξάγει τη διενέργεια του τακτικού ελέγχου των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων της χρήσης 2015 και του ελέγχου της φορολογικής συμμόρφωσης της εταιρείας για τη χρήση 2015.

Τιμή μετοχής

Σχήμα 4.1 Ιστορικές τιμές της αξίας της μετοχής της εταιρίας CRETAFARMS κατά τη διάρκεια του έτους 2015

Η τιμή της μετοχής της εταιρίας έχει σημαντικές αυξομειώσεις κατά τη διάρκεια του εξεταζόμενου έτους. Συγκεκριμένα, υπήρχε μεγάλη διακύμανση με μέγιστη τιμή τα 0,563 ευρώ τον Οκτώβριο του 2015 και ελάχιστη τιμή 0,255 τον Αύγουστο του ίδιου έτους. Οι τιμές αυτές είναι τιμές κλεισίματος της ημέρας. Σε προηγούμενα έτη

πολύ συχνά παρατηρήσαμε μηδενική τιμή της μετοχής και συνεχώς αυξομειούμενες αγορές και πωλήσεις μετοχών ανά έτος. Στο τέλος του έτους η μετοχή έκλεισε με σημαντική πτώση κάτω από τα 0,4 ευρώ (www.naftemporiki.gr. Αναγνώστηκε 18/9/2016).

Παρατηρήσεις

Παρατηρούμε σημαντική αλλαγή στα κέρδη προ φόρων τόσο για τον όμιλο όσο και για την εταιρία. Θεωρούμε αρχικά ότι η εταιρία έχει πολύ μικρό ποσοστό κέρδους σε σχέση με τον κύκλο εργασιών της. Σημαντική αλλαγή φαίνεται και στα κέρδη / ζημιές μετά φόρων, όπου εμφανίζεται ζημιά που κατανέμεται όπως βλέπουμε σε παραπάνω λογαριασμό στους ιδιοκτήτες της μητρικής. Η πτώση από 8.135 χιλιάδες ευρώ σε 504 χιλιάδες ευρώ ζημιά είναι σημαντική, αλλά μπορούμε να αντισταθμίσουμε την αλλαγή από τις εκροές από επενδυτικές δραστηριότητες που είναι της τάξης των 3 εκατομμυρίων ευρώ, τις εξοφλήσεις δανείων που αντιστοιχούν σε περίπου 2 εκατομμύρια ευρώ και την αύξηση των απαιτήσεων που βρίσκεται στα 5 εκατομμύρια ευρώ. Όπως ανέφερε και ο ορκωτός λογιστής οι οικονομικές καταστάσεις φαίνονται να είναι συνεπείς.

4.2 ΝΙΚΑΣ

Οικονομικές καταστάσεις

Κατάσταση Οικονομικής Θέσης					
		31/12/2015	31/12/2014	31/12/2015	31/12/2014
Ποσά σε Ευρώ	Σημείωση	ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ		ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
Μη κυκλοφορούν ενεργητικό					
Ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία	8	26.863.024	45.875.344	22.761.637	37.408.246
Επενδύσεις σε ακίνητα	8	2.400.000	-	2.400.000	-
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	9	147.388	214.494	147.344	214.910
Συμμετοχές σε θυγατρικές επιχειρήσεις	10	-	-	928.656	928.656
Εμπορικές και λοιπές απαιτήσεις	12	795	400	795	400
		29.411.207	46.090.238	26.238.432	38.552.212
Κυκλοφορούν ενεργητικό					
Αποθέματα					
Εμπορικές και λοιπές απαιτήσεις	12	17.606.225	18.464.261	20.268.806	20.144.109
Ελληνικό Δημόσιο - Προκαταβολή Φόρου Εισοδήματος	12	1.299	66.688	1.299	1.392
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	13	721.438	1.240.883	648.635	1.088.943
		21.172.286	23.673.166	23.584.349	24.158.138

Σύνολο ενεργητικού		50.583.493	69.763.404	49.822.781	62.710.350
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ					
Ίδια κεφάλαια αποδιδόμενα στους μετόχους					
Μετοχικό κεφάλαιο	14	12.138.797	12.138.797	12.138.797	12.138.797
Συναλλαγματικές διαφορές ενοποίησης ξένων θυγατρικών		(25.733)	(25.733)	-	-
Λοιπά αποθεματικά	15	9.947.790	9.944.717	9.893.175	9.893.175
Κέρδη/ (ζημιές) εις νέον		(71.675.684)	(48.893.663)	(70.952.899)	(51.834.232)
Καθαρή θέση μετόχων Εταιρείας		(49.614.830)	(26.835.882)	(48.920.927)	(29.802.260)
Μη ελέγχουσες συμμετοχές		(2.391.190)	(1.689.744)	-	-
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων		(52.006.020)	(28.525.625)	(48.920.927)	(29.802.260)
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ					
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις					
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	17	4.854.885	5.021.487	(0)	
Υποχρεώσεις παραχών προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία	18	611.281	654.038	608.445	636.078
Επιχορηγήσεις	19	519.085	578.543	519.085	578.543
		5.985.251	6.254.068	1.127.529	1.214.621
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις					
Εμπορικοί και άλλοι πιστωτές	20	17.087.958	16.757.224	28.724.651	25.221.550
Τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις		70.220	112.321	-	-
Δάνεια	16	79.446.084	75.165.416	68.891.529	66.076.440
		96.604.262	92.034.961	97.616.179	91.297.989
Σύνολο υποχρεώσεων		102.589.513	98.289.029	98.743.709	92.512.610
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων και υποχρεώσεων		50.583.493	69.763.404	49.822.781	62.710.350

Κατάσταση Συνολικού Εισοδήματος					
Ποσά σε Ευρώ	Σημείωση	ΕΝΟΠΙΩΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ		ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
		1/1 έως 31/12/2015	1/1 έως 31/12/2014*	1/1 έως 31/12/2015	1/1 έως 31/12/2014*
Κύκλος εργασιών		48.927.163	55.177.189	45.419.735	49.893.442
Κόστος Πωληθέντων	21	(36.187.735)	(39.986.342)	(33.613.272)	(36.553.509)
Μικτά κέρδη/(ζημιές)		12.739.429	15.190.846	11.806.463	13.339.933
Έξοδα διάθεσης	21	(10.492.196)	(14.184.053)	(9.432.359)	(12.577.019)
Έξοδα διοίκησης	21	(4.482.735)	(4.554.551)	(3.417.219)	(3.705.566)
Λοιπά έσοδα / (έξοδα) εκμετάλλευσης (καθαρά)	24	(15.273.281)	(5.184.867)	(11.643.720)	(17.486.177)
Αποτελέσματα εκμετάλλευσης		(17.508.783)	(8.732.625)	(12.686.834)	(20.428.829)
Χρηματοοικονομικά έσοδα/(έξοδα) – καθαρά	23	(5.172.152)	(4.921.399)	(5.529.560)	(3.935.354)
Κέρδη / (Ζημιές) προ φόρων		(22.680.934)	(13.654.024)	(18.216.395)	(24.364.183)
Φόρος εισοδήματος	25	(797.181)	(239.642)	(900.000)	2.062.517
Καθαρά κέρδη χρήσης από συνεχιζόμενες δραστηριότητες		(23.478.116)	(13.893.666)	(19.116.395)	(22.301.666)

Κέρδη/(Ζημιές) μετά από φόρους (Α)		(23.478.116)	(13.893.666)	(19.116.395)	(22.301.666)
Μέτοχοι Μητρικής		(22.776.671)	(13.434.266)	(19.116.395)	(22.301.666)
Μη ελέγχουσες συμμετοχές		(701.445)	(459.400)		
		(23.478.116)	(13.893.666)	(19.116.395)	(22.301.666)
Συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα περιόδου μετά από φόρους (Α)+(Β)		(23.478.116)	(13.893.666)	(19.116.395)	(22.301.666)
Μέτοχοι Μητρικής		(22.776.671)	(13.434.266)		
Μη ελέγχουσες συμμετοχές		(701.445)	(459.400)		
		(23.478.116)	(13.893.666)	(19.116.395)	(22.301.666)
Κέρδη / (Ζημιές) ανά μετοχή που αναλογούν στους μετόχους της μητρικής για την περίοδο (εκφρασμένα σε € ανά μετοχή)					
Βασικές ζημιές ανά μετοχή	29	(1,13)	(0,66)	(0,94)	(1,10)

Κατάσταση Μεταβολών Ίδιων Κεφαλαίων 31/12/2014							
Ποσά σε Ευρώ	Μετοχικό κεφάλαιο	Αποδιδόμενα στους μετόχους της μητρικής			Καθαρή θέση μετόχων εταιρίας	Μη ελέγχουσες συμμετοχές	Σύνολο Ίδιων Κεφαλαίων
		Λοιπά αποθεματικά	Αποτελέσματα εις νέον	Συναλλαγματικές διαφορές μετατροπής			
ΕΝΟΠΙΩΜΕΝΑ ΣΤΟΧΕΙΑ							
Υπόλοιπο στις 1 Ιανουαρίου 2014	12.138.797	14.050.217	(39.512.253)	(25.733)	(13.348.972)	(1.205.814)	(14.554.786)
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) περιόδου			(13.434.266)		(13.434.266)	(459.400)	(13.893.666)
Τακτικό Αποθεματικό		9.564	(9.564)				
Μεταβολή εύλογης αξίας επενδύσεων σε ακίνητα (Nikas Bulgaria S.A.)		(227.380)	227.380				
Συμφηρισμός αποθεματικών Ν.4192/2013		(3.887.683)	3.887.683				
Αναλογιστικές (ζημιές)/κέρδη			(52.645)		(52.645)		(52.645)
Διανομή Μερισματος						(24.530)	(24.530)
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2014	12.138.797	9.944.718	(48.893.664)	(25.733)	(26.835.883)	(1.689.744)	(28.525.626)
ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΣΤΟΧΕΙΑ							
Υπόλοιπο στις 1 Ιανουαρίου 2014	12.138.797	13.780.858	(33.367.605)		(7.447.950)		(7.447.950)
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) περιόδου			(22.301.666)		(22.301.666)		(22.301.666)
Συμφηρισμός αποθεματικών Ν.4192/2013		(3.887.683)	3.887.683				
Αναλογιστικές (ζημιές)/κέρδη			(52.645)		(52.645)		(52.645)

Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2014	12.138.797	9.893.175	(51.834.232)		(29.802.260)		(29.802.260)

Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων 31/12/2015

Ποσά σε Ευρώ	Αποδιδόμενα στους μετόχους της μητρικής				Καθαρή θέση μετόχων εταιρίας	Μη ελέγχουσες συμμετοχές	Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων
	Μετοχικό κεφάλαιο	Λοιπά αποθεματικά	Αποτελέσματα εις νέον	Συναλλαγματικές διαφορές μετατροπής			
ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΕΤΟΨΕΙΑ							
Υπόλοιπο στις 1 Ιανουαρίου 2015	12.138.797	9.944.718	(48.893.663)	(25.733)	(26.835.882)	(1.689.744)	(28.525.626)
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) περιόδου			(22.776.671)		(22.776.671)	(701.445)	(23.478.116)
Τακτικό Αποθεματικό		3.073	(3.073)				
Αναλογιστικές (ζημιές)/κέρδη			(2.274)		(2.274)		(2.274)
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2015	12.138.797	9.947.791	(71.675.681)	(25.733)	(49.614.827)	(2.391.189)	(52.006.018)
ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΣΤΟΨΙΑ							
Υπόλοιπο στις 1 Ιανουαρίου 2015	12.138.797	9.893.175	(51.834.232)		(29.802.260)		(29.802.260)
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) περιόδου			(19.116.395)		(19.116.395)		(19.116.395)
Αναλογιστικές (ζημιές)/κέρδη			(2.274)		(2.274)		(2.274)
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2015	12.138.797	9.893.175	(70.952.900)		(48.920.928)		(48.920.927)

Κατάσταση Ταμειακών Ροών

Ποσά σε Ευρώ		ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ		ΕΤΑΙΡΙΚΑ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ
		1/1 έως 31/12/2015	1/1 έως 31/12/2014	1/1 έως 31/12/2015	1/1 έως 31/12/2014
Λειτουργικές δραστηριότητες	Σημείωση				
Κέρδη / (ζημιές) προ φόρων (συνεχιζόμενες δραστηριότητες)		(22.680.934)	(13.654.024)	(18.216.394)	(24.364.183)
Πλέον/μείον προσαρμογές για:					
Αύξηση/ (μείωση) προβλέψεων		(564.416)	(1.342.725)	261.367	11.376.097
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα	23	5.172.153	4.921.399	5.529.560	3.935.354
Απομείωση περιουσιακών στοιχείων και επενδύσεων σε ακίνητα	8	14.319.078	2.500.000	10.521.078	2.000.000
Αποσβέσεις παγίων στοιχείων	8, 9	2.827.218	3.009.550	2.077.000	2.203.870
Ζημιές / (Κέρδη) από πώληση παγίων στοιχείων		5.298	(197.336)	(8.238)	(726)
Αποσβέσεις επιχορηγήσεων		(73.458)	(80.415)	(73.458)	(80.415)
Σύνολο εκροών/(εκροών) από λειτουργικές δραστηριότητες πριν από τις μεταβολές στο κεφάλαιο κίνησης		(995.062)	(4.843.551)	90.915	(4.930.004)
Μείωση/(αύξηση) αποθεμάτων	11	1.237.008	2.219.967	437.084	1.984.018

Μείωση/(αύξηση) απαιτήσεων		426.562	(73.018)	(592.998)	(1.784.357)
(Μείωση)/Αύξηση υποχρεώσεων (πλην δανειακών)		(377.488)	2.428.367	816.583	3.639.029
Σύνολο εκροών/(εκροών) από λειτουργικές δραστηριότητες		291.020	(268.236)	751.584	(1.091.314)
Καταβλημένοι φόροι		(17.362)	(72.839)		(61.609)
Σύνολο καθαρών εκροών/εισροών από λειτουργικές δραστηριότητες		273.658	(341.074)	751.584	(1.152.923)
Επενδυτικές δραστηριότητες					
Αγορά ενσώματων και άυλων παγίων στοιχείων	8, 9	(480.441)	(1.149.122)	(301.935)	(1.058.462)
Εισπράξεις από πωλήσεις ενσώματων και άυλων παγίων στοιχείων		32.271	542.865	26.271	1.255
(Αύξηση)/Μείωση συμμετοχών σε θυγατρικές	10			(0)	(825)
Σύνολο εκροών/(εκροών) από επενδυτικές δραστηριότητες (β)		(448.170)	(606.257)	(275.664)	(1.058.031)
Χρηματοδοτικές δραστηριότητες					
Εισπράξεις από εκδοθέντα / αναληφθέντα δάνεια	16	3.338.515	4.831.943	2.512.915	4.831.943
Εξοφλήσεις δανείων	16	(2.582.517)	(1.646.697)	(2.425.297)	(569.343)
Τόκοι πληρωθέντες		(1.100.931)	(1.765.557)	(1.003.846)	(1.532.391)
Σύνολο εκροών/(εκροών) από χρηματοδοτικές δραστηριότητες (γ)		(344.933)	1.419.689	(916.228)	2.730.209
Καθαρή (μείωση)/ αύξηση στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα χρήσης (α)+(β)+(γ)		(519.445)	472.358	(440.307)	519.255
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα έναρξης περιόδου	13	1.240.883	768.525	1.088.943	569.687
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα λήξης περιόδου	13	721.438	1.240.883	648.635	1.088.943

Παρατηρήσεις ορκωτού ελεγκτή και εσωτερικός έλεγχος εταιρίας

Η Έκθεση επί των Εταιρικών και Ενοποιημένων Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων του ορκωτού λογιστή αναγράφει τα παρακάτω: «Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, την οικονομική θέση της Εταιρείας Π.Γ. ΝΙΚΑΣ Α.Β.Ε.Ε. και των θυγατρικών αυτής κατά την 31η Δεκεμβρίου 2015 και τη χρηματοοικονομική τους επίδοση και τις ταμειακές τους ροές για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση».

Ωστόσο, στην γνώμη που παρουσίασε ο ελεγκτής αναγράφονται τα σημαντικά παρακάτω: «επιστούμε τη προσοχή σας στην σημείωση 2 των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, όπου επισημαίνεται ότι κατά την κλειόμενη χρήση η Εταιρεία και ο Όμιλος πραγματοποίησαν ζημιές ύψους €19,1 εκ. και €23,5 εκ. αντίστοιχα, ενώ κατά την 31η Δεκεμβρίου 2015 οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της Εταιρείας και του Ομίλου υπερέβαιναν το κυκλοφορούν ενεργητικό τους κατά €74,0 εκ. και €75,4 εκ. αντίστοιχα. Επιπλέον, κατά την προαναφερόμενη ημερομηνία η καθαρή θέση τόσο της Εταιρείας όσο και του Ομίλου έχει καταστεί αρνητική κατά €48,9 εκ. και €52,0 εκ. αντίστοιχα. Οι συνθήκες αυτές, σε συνδυασμό με τα θέματα που αναφέρονται στην σημείωση 2, υποδηλώνουν ουσιαστική αβεβαιότητα που ενδεχομένως δημιουργεί σημαντική αμφιβολία σχετικά με τη δυνατότητα της Εταιρείας και του Ομίλου να συνεχίσουν την επιχειρηματική τους

δραστηριότητα. Στη γνώμη μας δεν διαπιστώνεται επιφύλαξη σε σχέση με το θέμα αυτό».

Τιμή μετοχής

Σχήμα 4.2 Ιστορικές τιμές της αξίας της μετοχής της εταιρίας ΝΙΚΑΣ κατά τη διάρκεια του έτους 2015

Τελείως διαφορετική εικόνα εμφανίζεται σε σχέση με την προηγούμενη εταιρία στην αξία της μετοχή της ΝΙΚΑΣ. Σχεδόν στο μεγαλύτερο μέρος του έτους η εταιρία είχε μηδενικές τιμές μετοχής. Αυτή η τακτική πολλές φορές εφαρμόζεται επειδή η εταιρία θέλει να μειώσει την τιμή της μετοχής της αυξάνοντας τις μετοχές.

Γενικά, η τιμή της μετοχής είναι υπερβολικά χαμηλά, γεγονός που ίσως να σχετίζεται με την κακή κατάσταση της εταιρίας και την αρνητική καθαρή θέση που εμφάνισε. Μέγιστο εμφανίζεται τον Μάιο του 2015 με τιμή 0,147 ευρώ ανά μετοχή (www.naftemporiki.gr. Αναγνώστηκε 18/9/2016). Στο τέλος του έτους η τιμή της μετοχής βρισκόταν στα 0,08 ευρώ κατά προσέγγιση.

Παρατηρήσεις

Είναι προφανές εξ αρχής ότι η εταιρία βρίσκεται σε πολύ δυσμενή κατάσταση. Οι καθαρές ζημιές της εταιρίας το έτος 2014 ανερχόταν στα 459.400 ευρώ ενώ το 2015 αυτό το ποσό εκτοξεύτηκε στα 13.893.666 ευρώ, απειλώντας σημαντικά της βιωσιμότητα της επιχείρησης. Ο ορκωτός επισημαίνει ότι οι συνολικές ζημιές που πραγματοποίησαν η Εταιρεία και ο Όμιλος ήταν ύψους €19,1 εκ και €23,5 εκ. αντίστοιχα, ενώ κατά την 31η Δεκεμβρίου 2015 οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της Εταιρείας και του Ομίλου υπερέβαιναν το κυκλοφορούν ενεργητικό τους κατά €74,0 εκ. και €75,4 εκ. αντίστοιχα. Επιπλέον, κατά την προαναφερόμενη ημερομηνία η καθαρή θέση τόσο της Εταιρείας όσο και του Ομίλου έχει καταστεί αρνητική κατά €48,9 εκ. και €52,0 εκ. αντίστοιχα.

Παρατηρούμε ότι το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων αυξήθηκε από (48.920.927) σε (29.802.260) γεγονός που μας δείχνει ότι η εταιρία προέβη σε επιπλέον δανεισμό.

Τέλος, παρατηρούμε ότι η εταιρία προέβη σε προφανώς πώληση των ενσώματων πάγιων περιουσιακών στοιχείων καθώς υπήρξε μείωση από 37.408.246 σε 22.761.637 ευρώ.

4.3 ΠΛΑΙΣΙΟ

Οικονομικές καταστάσεις

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ 01.01 - 31.12.2015					
(ποσά σε χιλ. €)					
		ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ		ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
		01.01 - 31.12.15	01.01 - 31.12.14	01.01 - 31.12.15	01.01 - 31.12.14
	Σημειώσεις				
Πωλήσεις	5	271.985	297.548	267.796	293.368
Κόστος Πωληθέντων		(210.792)	(224.479)	(208.198)	(221.946)
Μικτό Κέρδος		61.192	73.069	59.598	71.422
Λοιπά έσοδα	22	67	1.860	58	1.852
Έξοδα διάθεσης		(46.994)	(46.732)	(45.849)	(45.630)
Έξοδα διοίκησης		(7.064)	(7.562)	(6.678)	(7.214)
Λοιπά (έξοδα)/έσοδα		2.747	2.703	2.747	2.703
Κέρδη προ φόρων, χρηματοδοτικών και επενδυτικών αποτελεσμάτων		9.948	23.337	9.877	23.132
Χρηματοοικονομικά Έσοδα		239	236	324	347
Χρηματοοικονομικά Έξοδα		(934)	(1.376)	(906)	(1.350)
Αναλογία Αποτελεσμάτων από Συμμετοχές Αποτιμημένες με τη Μέθοδο τη Καθαρής Θέσης.		92	73	-	-
Κέρδη προ Φόρων		9.345	22.270	9.294	22.129
Φόρος Εισοδήματος	23	(2.609)	(6.121)	(2.587)	(6.102)
Κέρδη μετά από φόρους		6.736	16.149	6.707	16.027
Ιδιοκτήτες Μητρικής		6.736	16.149	6.707	16.027
Δικαιώματα μειοψηφίας		0	0	-	-
Λοιπά Συνολικά Έσοδα μετά από Φόρους:					
Στοιχεία που δε θα ταξινομηθούν μεταγενέστερα στην					
Κατάσταση Αποτελεσμάτων:					

Αναλογιστικές ζημιές	18	(66)	(69)	(66)	(69)
Αναβαλλόμενος Φόρος που αναλογεί	18	34	18	34	18
Συγκεντρωτικά Συνοδικά Έσοδα μετά από Φόρους		6.704	16.098	6.675	15.976
Κέρδη περιόδου αποδιδόμενα σε:					
Ιδιοκτήτες Μητρικής		6.704	16.098	6.675	15.976
Δικαιώματα μειοψηφίας		0	0	-	-
Κέρδη ανά μετοχή από συνεχιζόμενες δραστηριότητες που αναλογούν σε μετόχους της μητρικής (εκφρασμένα σε € ανά μετοχή):					
Βασικά κέρδη ανά Μετοχή	27	0,3051	0,7314	0,3038	0,7259
Απομειωμένα κέρδη ανά μετοχή	27	0,3051	0,7314	0,3038	0,7259
Προταινόμενο Μέρισμα ανά Μετοχή	28	-	-	0,0800	0,0000
EBITDA		12.389	25.806	12.296	25.583

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ της 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2015					
(ποσά σε χιλ. €)					
		ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ		ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
	Σημ	31.12.15	31.12.14	31.12.15	31.12.14
Ενεργητικό					
Μη κυκλοφοριακά στοιχεία ενεργητικού					
Ενσώματα Πάγια Περιουσιακά Στοιχεία	6	26.869	28.797	26.830	28.753
Αυλα περιουσιακά στοιχεία	6	535	727	527	719
Προκαταβολές για αγορές Παγίων		30	0	30	0
Συμμετοχές σε θυγατρικές εταιρείες	7	0	0	4.072	4.072
Συμμετοχές σε συγγενείς εταιρείες	7	1.172	1.290	299	499
Λοιπές επενδύσεις	8	54	44	54	44
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις Λοιπά στοιχεία μη κυκλοφορούντος ενεργητικού	17 9	3.888.568	3.576.618	3.878.530	3.545.571
		33.115	35.052	36.219	38.203
Κυκλοφοριακά στοιχεία ενεργητικού					
Αποθέματα	10	42.830	39.491	41.792	38.527
Πελάτες και λοιπές εμπορικές απαιτήσεις	11	14.420	19.570	14.172	19.197
Λοιπές απαιτήσεις	12	6.532	2.565	6.463	2.491
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	13	41.794	45.115	41.183	44.495
		105.577	106.741	103.610	104.710
Σύνολο Ενεργητικού		138.692	141.794	139.829	142.912
Ίδια Κεφάλαια					
Μετοχικό κεφάλαιο	14	7.286	7.066	7.286	7.066
Διαφορά Υπέρ το άρτιο	14	844	11.961	844	11.961
Ίδιες Μετοχές		(8)	0	(8)	0
Λοιπά Αποθεματικά	15	25.272	25.268	25.015	25.105
Κέρδη εις νέον		50.723	44.166	52.513	45.892
		84.118	88.461	85.651	90.024
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις					
Μακροπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις	16	1.461	5.645	1.461	5.645
Πρόβλεψη Αποζημίωσης Προσωπικού	18	1.154	1.067	1.154	1.067
Λοιπές μακροπρόθεσμες προβλέψεις	19	782	782	782	782
Έσοδα Επομένων Χρήσεων	20	2.661	2.861	2.661	2.861
		6.058	10.355	6.058	10.355
Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις					
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	21	25.710	23.856	25.485	23.678

Υποχρεώσεις από φόρους		2.103	4.694	1.969	4.544
Βραχυπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις	16	9.184	4.334	9.184	4.334
Βραχυπρόθεσμες προβλέψεις	19	1.312	1.023	1.312	1.023
Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	21	10.208	9.071	10.171	8.954
		48.517	42.978	48.120	42.534
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων και Υποχρεώσεων		138.692	141.794	139.829	142.912

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ					
(Ποσά σε χιλ. €)	ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ				
	Μετοχικό Κεφάλαιο	Διαφορά Από Έκδοση Μετοχών Υπέρ το Άρτιο	Σύνολο Αποθεματικών & Κέρδη Εις Νέο	Ίδιες Μετοχές	Σύνολο
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων Έναρξης Περιόδου (την 01.01.2014)	7.066	11.961	57.752	0	76.779
Συγκεντρωτικά Συνολικά Έσοδα μετά από Φόρους	0	0	16.098	0	16.098
Διανεμηθέντα Μερίσματα	0	0	(4.416)	0	(4.416)
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων Λήξης Περιόδου (την 31.12.2014)	7.066	11.961	69.434	0	88.461
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων Έναρξης Περιόδου (την 01.01.2015)	7.066	11.961	69.434	0	88.461
Συγκεντρωτικά Συνολικά Έσοδα μετά από Φόρους	0	0	6.704	0	6.704
Αύξηση Κεφαλαίου	11.261	(11.117)	(144)	0	0
Επιστροφή Κεφαλαίου	(11.040)	0	0	0	(11.040)
(Αγορές) Ιδίων μετοχών	0	0	0	(8)	(8)
Διανεμηθέντα Μερίσματα	0	0	0	0	0
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων Λήξης Περιόδου (την 31.12.2015)	7.286	844	75.995	(8)	84.118
ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ					
	ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ				
	Μετοχικό Κεφάλαιο	Διαφορά Από Έκδοση Μετοχών Υπέρ το Άρτιο	Σύνολο Αποθεματικών & Κέρδη Εις Νέο	Ίδιες Μετοχές	Σύνολο
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων Έναρξης Περιόδου (την 01.01.2014)	7.066	11.961	59.435	0	78.464
Συγκεντρωτικά Συνολικά Έσοδα μετά από Φόρους	0	0	15.976	0	15.976
Διανεμηθέντα Μερίσματα	0	0	(4.416)	0	(4.416)
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων Λήξης Περιόδου (την 31.12.2014)	7.066	11.961	70.997	0	90.024
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων Έναρξης Περιόδου (την 01.01.2015)	7.066	11.961	70.997	0	90.024
Συγκεντρωτικά Συνολικά Έσοδα μετά από Φόρους	0	0	6.675	0	6.675
Αύξηση Κεφαλαίου	11.261	(11.117)	(144)	0	0
Επιστροφή Κεφαλαίου	(11.040)	0	0	0	(11.040)
(Αγορές) Ιδίων μετοχών	0	0	0	(8)	(8)
Διανεμηθέντα Μερίσματα	0	0	0	0	0
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων Λήξης Περιόδου (την 31.12.2015)	7.286	844	77.528	(8)	85.651

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ (ποσά σε χιλ. €)	ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ		ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
	01.01- 31.12.15	01.01- 31.12.14	01.01- 31.12.15	01.01- 31.12.14

Κέρδη προ φόρων	9.345	22.270	9.294	22.129
Αποσβέσεις Επιδοτήσεων Παγίου Ενεργητικού	(299)	(299)	(299)	(299)
Προβλέψεις	288	644	288	644
Συναλλαγματικές διαφορές	689	(467)	689	(467)
Αποτελέσματα (έσοδα, έξοδα, κέρδη και ζημιές) επενδυτικής δραστηριότητας Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα	(92)	(72)	0	0
	695	1.140	582	1.003
Μείωση / (αύξηση) απαιτήσεων	4.594	(3.673)	4.455	(3.477)
(Μείωση) / αύξηση υποχρεώσεων (πλην τραπεζών)	2.558	(1.837)	2.589	(1.933)
Καταβεβλημένοι φόροι	(8.959)	(7.673)	(8.943)	(7.695)
Σύνολο εισροών / (εκροών) από λειτουργικές δραστηριότητες (α)	7.270	2.339	7.188	2.520
Τόκοι εισπραχθέντες	239	236	238	233
Μερίσματα εισπραχθέντα	10	10	86	114
Σύνολο εισροών / (εκροών) από επενδυτικές δραστηριότητες (β)	(210)	(742)	(119)	(628)
Εισπράξεις από εκδοθέντα / αναληφθέντα δάνεια	5.000	0	5.000	0
Εκροές από αγορά ιδίων μετοχών	(8)	0	(8)	0
Εξοφλήσεις δανείων	(4.334)	(4.284)	(4.334)	(4.284)
Μερίσματα πληρωθέντα	0	(4.416)	0	(4.416)
Σύνολο εισροών / (εκροών) από χρηματοδοτικές δραστηριότητες (γ)	(10.382)	(8.700)	(10.382)	(8.700)
Καθαρή αύξηση / (μείωση) στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα περιόδου (α) + (β) + (γ)	(3.321)	(7.104)	(3.312)	(6.808)
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα έναρξης περιόδου	45.115	52.219	44.495	51.302
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα λήξης περιόδου	41.794	45.115	41.183	44.495

Παρατηρήσεις ορκωτού ελεγκτή και εσωτερικός έλεγχος

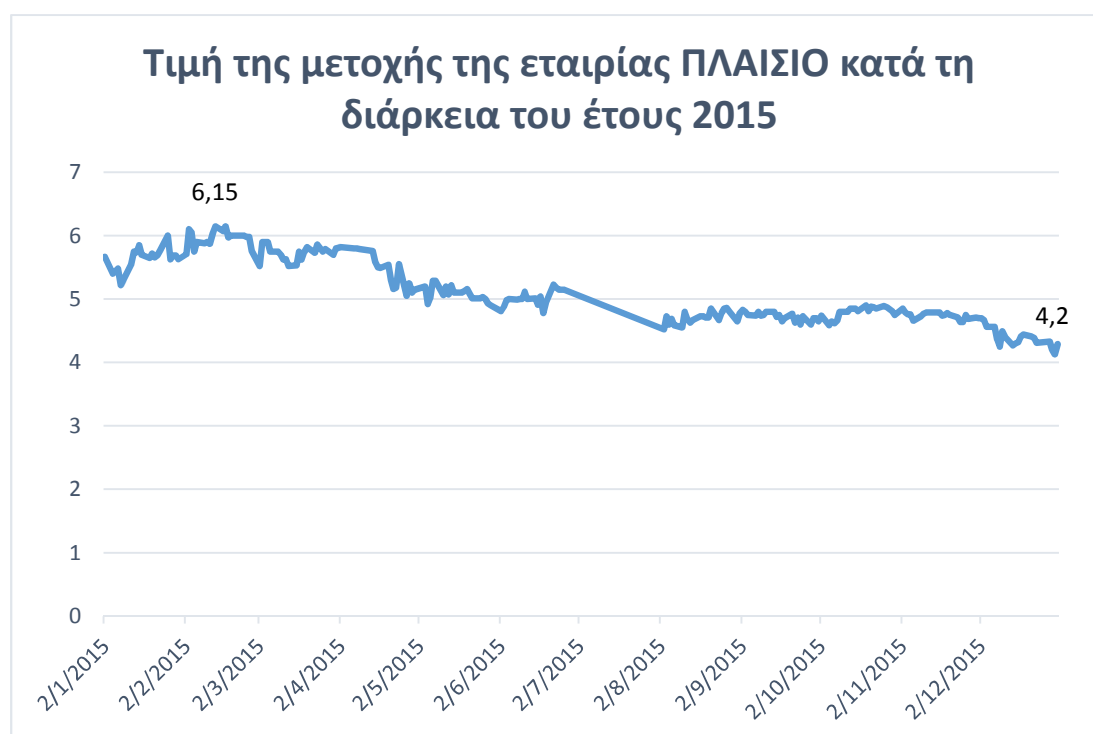
Στην Έκθεση Ελέγχου επί των Εταιρικών και Ενοποιημένων Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων που διενεργήθηκε αναγράφονται τα παρακάτω:

«Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, την οικονομική θέση της Εταιρείας «Πλαίσιο Computers A.E.B.E.» και της θυγατρικής αυτής κατά την 31η Δεκεμβρίου 2015, τη χρηματοοικονομική τους επίδοση και τις ταμειακές τους ροές για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου περιλαμβάνεται δήλωση εταιρικής διακυβέρνησης, η οποία παρέχει τα πληροφοριακά στοιχεία που ορίζονται στο άρθρο 43α (παρ.3δ) του κ.ν. 2190/1920.

Επαληθεύσαμε τη συμφωνία και την αντιστοίχιση του περιεχομένου της Έκθεσης Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου με τις συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις, στα πλαίσια των οριζόμενων από τα άρθρα 43α (παρ.3α), 108 και 37 του κ.ν. 2190/1920».

Τιμή μετοχής

Σχήμα 4.1 Ιστορικές τιμές της αξίας της μετοχής της εταιρίας ΠΛΑΙΣΙΟ κατά τη διάρκεια του έτους 2015

Σε πολύ υψηλά επίπεδα βρίσκεται η τιμή της μετοχής ΠΛΑΙΣΙΟ καθ' όλη τη διάρκεια του 2015. Παρότι υπάρχει σημαντική πτώση, που βέβαια συνέβη σχεδόν σε όλες τις εταιρίες που είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών, η μετοχή παρέμεινε σε ένα επίπεδο της τάξης των τεσσάρων ευρώ και άνω. Μέγιστο είχε σημειώσει τον Φεβρουάριο του ίδιου έτους, ενώ έκλεισε με ελάχιστο λίγο ανώτερο των τεσσάρων ευρώ. Γενικά η οικονομική διάρθρωση της επιχείρησης είναι αρκετά υγιής με αποτέλεσμα να υπάρχουν άμυνες στην σημαντική οικονομική κρίση της χώρας. Κατά τα έτη 2010 έως και 2016 δεν παρουσίασε μηδενική τιμή μετοχής ποτέ, ενώ ελάχιστες φορές έπεσε κάτω από το επίπεδο των τεσσάρων ευρώ. Αυτή την πτώση ωστόσο θα πρέπει να την δούμε σε συνάρτηση με τους συνολικούς δείκτες

αξίας μετοχών του Χ.Α. για να καταλάβουμε ότι υπήρξε ήπια αντίδραση τις οικονομικές αλλαγές.

Παρατηρήσεις

Στις οικονομικές καταστάσεις της εταιρίας ΠΛΑΙΣΙΟ δεν παρατηρούμε σημαντικές μεταβολές πέραν της σημαντικής μείωση εσόδων μετά φόρου από 16,3 εκατ. ευρώ σε 6,7 εκατ. ευρώ. Αυτή η σημαντική μείωση μπορεί να ισοσταθμιστεί από την αύξηση των υποχρεώσεων από (1.933) σε 2.589, και ταυτόχρονα με τη αύξηση των εκροών από χρηματιστηριακές δραστηριότητες στο ποσό των (10.382) από (8.700). Γενικά η εταιρία φαίνεται να παρουσιάζει σταθερή πορεία που εμφανίζεται ως ομαλότητα στους λογαριασμούς των οικονομικών καταστάσεων και οι παρατηρήσεις του ορκωτού ελεγκτή περιορίστηκαν στο ότι η εταιρία παρουσιάζει οικονομικές καταστάσεις που αντιστοιχούν στην πραγματική κατάσταση της.

4.4 ANEK

Οικονομικές καταστάσεις

ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ					
		Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	Σημ.	01.01.15- 31.12.15	01.01.14- 31.12.14	01.01.15- 31.12.15	01.01.14- 31.12.14
Κύκλος εργασιών (πωλήσεις)	4	159.845	169.476	140.867	149.713
Κόστος πωληθέντων	5	(117.200)	(143.852)	(103.119)	(128.477)
Μικτά κέρδη		42.645	25.624	37.748	21.236
Άλλα έσοδα	7	1.467	4.446	2.299	5.323
Έξοδα διοικητικής λειτουργίας	6	(9.105)	(9.057)	(8.166)	(8.115)
Έξοδα λειτουργίας διάθεσης	6	(13.758)	(16.308)	(11.837)	(14.208)
Άλλα έξοδα	7	(2.970)	(5.741)	(2.535)	(4.106)
Κέρδη / (ζημιές) προ φόρων, χρηματοδοτικών & επενδυτικών αποτελεσμάτων		18.279	(1.036)	17.509	130
Χρηματοοικονομικά έξοδα	8	(16.821)	(17.734)	(16.695)	(17.493)
Χρηματοοικονομικά έσοδα	8	95	1.841	47	1.767
Αποτελέσματα από επενδυτικές δραστηριότητες	9	(609)	(2.010)	(276)	(859)
Κέρδη από συγγενείς	11	10	84	-	-
Κέρδη / (ζημιές) προ φόρων		954	(18.855)	585	(16.455)
Φόρος εισοδήματος	20	(501)	(342)	(134)	(103)
Κέρδη / (ζημιές) μετά από φόρους		453	(19.197)	451	(16.558)
Λοιπά συνολικά έσοδα / (έξοδα)					
Στοιχεία που αναταξινομούνται στα αποτελέσματα:					
Αλλαγή φορολ. συντελεστή αναβαλ. φορολογίας οικοπέδων	20	(78)	-	(23)	-
		(78)	-	(23)	-
Στοιχεία που δεν αναταξινομούνται στα αποτελέσματα:					
Μεταβολή αναλογιστικών κερδών / (ζημιών)	21	459	(73)	447	(70)

Αναβαλλόμενοι φόροι		(5)	-	-	-
		454	(73)	447	(70)
Λοιπά συνολικά έσοδα / (έξοδα) μετά από φόρους		376	(73)	424	(70)
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα / (έξοδα) μετά από φόρους		829	(19.270)	875	(16.628)
<i>Κέρδη / (ζημιές) αποδοτέα σε:</i>					
Ιδιοκτήτες μητρικής		559	(17.784)	-	-
Δικαιώματα μειοψηφίας		(106)	(1.413)	-	-
<i>Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα / (έξοδα) αποδοτέα σε:</i>					
Ιδιοκτήτες μητρικής		960	(17.856)	-	-
Δικαιώματα μειοψηφίας		(131)	(1.414)	-	-
Κέρδη / (ζημιές) μετά από φόρους ανά μετοχή βασικά (σε €)	25	0,0030	(0,0943)	0,0024	(0,0878)
Κέρδη / (ζημιές) προ φόρων, χρηματοδοτικών, επενδυτικών αποτελεσμάτων και αποσβέσεων (EBITDA)		29.581	10.101	28.141	10.639

ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ					
		Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	Σημ.	31.12.15	31.12.14	31.12.15	31.12.14
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
Ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία	10	270.296	292.429	260.271	282.067
Επενδύσεις σε ακίνητα	10	1.823	1.828	700	705
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	10	20	33	20	33
Συμμετοχές σε θυγατρικές εταιρείες	11	-	-	2.475	2.475
Συμμετοχές σε συγγενείς εταιρείες	11	1.890	1.880	46	46
Λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις		73	77	50	53
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	20	239	213	-	-
Σύνολο μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων		274.341	296.460	263.562	285.379
Αποθέματα	12	2.723	3.129	1.798	2.138
Απαιτήσεις από πελάτες	13	39.892	45.381	36.473	40.965
Λοιπές βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις	13	6.699	10.415	8.040	9.243
Χρηματοοικονομικά στοιχεία σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	14	3.585	737	1.636	699
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	15	6.392	3.564	3.977	1.250
Μη κυκλοφορούντα πάγια στοιχεία προοριζόμενα για πώληση	10	1.549	2.180	1.549	-
Σύνολο κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων		60.840	65.406	53.473	54.295
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ		335.181	361.866	317.035	339.674
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ					
Μετοχικό κεφάλαιο	16	56.597	56.597	56.597	56.597
Διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	16	745	745	745	745
Αποθεματικά	17	7.387	7.398	5.952	5.976
Αποτελέσματα εις νέο	18	(77.564)	(78.539)	(78.266)	(79.165)
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων ιδιοκτητών μητρικής		(12.835)	(13.799)	(14.972)	(15.847)
Δικαιώματα μειοψηφίας		4.280	4.558	-	-
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων		(8.555)	(9.241)	(14.972)	(15.847)
Μακροπρόθεσμες τραπεζικές υποχρεώσεις	19	3.883	4.303	3.883	4.303
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	20	1.299	1.189	362	326
Υποχρεώσεις συνταξιοδοτικών παροχών προσωπικού	21	2.620	2.894	2.505	2.777
Λοιπές προβλέψεις	21	1.152	2.006	683	1.536
Επιχορηγήσεις περιουσιακών στοιχείων	10	882	1.070	-	-
Υποχρεώσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης	22	11.887	25.501	11.887	25.501

Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	23	7.831	5.560	6.827	3.560
Σύνολο μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων		29.554	42.523	26.147	38.003
Βραχυπρόθεσμες τραπεζικές υποχρεώσεις	19	279.678	274.215	279.362	273.729
Υποχρεώσεις σε προμηθευτές	24	20.004	29.443	14.935	24.152
Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	24	14.500	24.926	11.563	19.637
Σύνολο βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων		314.182	328.584	305.860	317.518
Σύνολο υποχρεώσεων		343.736	371.107	332.007	355.521
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ		335.181	361.866	317.035	339.674

ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ								
ΟΜΙΛΟΣ	Μετοχικό κεφάλαιο	Υπερτο άρτιο	Απόθεμα. αναπρ/ γής ακινήτων	Λοιπά αποθεματικά	Αποτελέσματα εις νέο	Σύνολο	Δικαιώματα μειοψηφίας	Σύνολο
Υπόλοιπο 01.01.2014	56.597	745	2.117	153.974	(209.377)	4.056	6.114	10.170
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα χρήσης 2014					(17.856)	(17.856)	(1.414)	(19.270)
Μερίσματα σε μη ελέγχουσες συμμετοχές						-	(140)	(140)
Επίδραση αγοράς ιδίων μετοχών θυγατρικής					1	1	(2)	(1)
Συμφηφισμός ζημιών εις νέο με αποθεματικά 17				(148.879)	148.879	-		-
Σχηματισμός αποθεματικών θυγατρικών				186	(186)	-		-
Ίδια κεφάλαια στις 31.12.2014	56.597	745	2.117	5.281	(78.539)	(13.799)	4.558	(9.241)
Υπόλοιπο 01.01.2015	56.597	745	2.117	5.281	(78.539)	(13.799)	4.558	(9.241)
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα χρήσης 2015 17-18			(51)		1.011	960	(131)	829
Μερίσματα σε μη ελέγχουσες συμμετοχές							(138)	(138)
Επίδραση αγοράς ιδίων μετοχών θυγατρικής					4	4	(9)	(5)
Σχηματισμός αποθεματικών θυγατρικών				40	(40)	-		-
Ίδια κεφάλαια στις 31.12.2015	56.597	745	2.066	5.321	(77.564)	(12.835)	4.280	(8.555)
Η Εταιρεία Σημ.	Μετοχικό κεφάλαιο	Υπερτο άρτιο	Αποθεμα. αναπρ/ γής ακινήτων	Λοιπά αποθεματικά	Αποτελέσματα εις νέο	Σύνολο		
Υπόλοιπο 01.01.2014	56.597	745	957	153.898	(211.416)	781		
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα χρήσης 2014					(16.628)	(16.628)		
Συμφηφισμός ζημιών εις νέο με αποθεματικά 17				(148.879)	148.879	-		
Ίδια κεφάλαια στις 31.12.2014	56.597	745	957	5.019	(79.165)	(15.847)		
Υπόλοιπο 01.01.2015	56.597	745	957	5.019	(79.165)	(15.847)		
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα χρήσης 2015 17-18			(24)		899	875		
Ίδια κεφάλαια στις 31.12.2015	56.597	745	933	5.019	(78.266)	(14.972)		

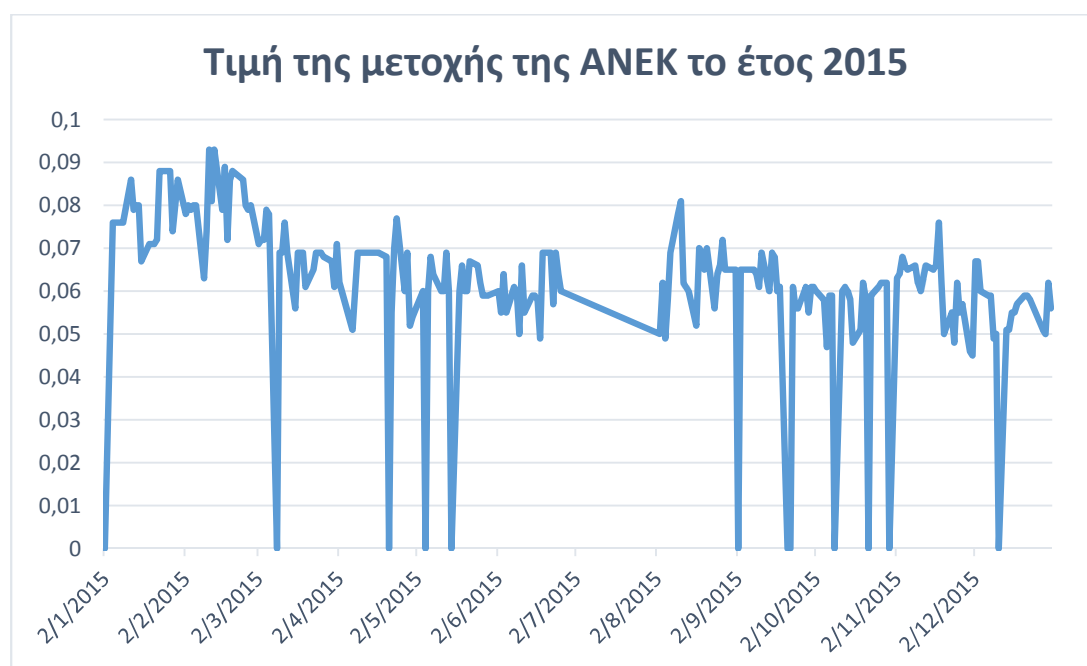
ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ				
	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	01.01.15-31.12.15	01.01.14-31.12.14	01.01.15-31.12.15	01.01.14-31.12.14
Λειτουργικές δραστηριότητες				
Κέρδη / (ζημιές) προ φόρων	954	(18.855)	585	(16.455)
<i>Πλέον / (μείον) προσαρμογές για:</i>				
Αποσβέσεις	11.504	11.343	10.632	10.509
Αποσβέσεις επιχορηγήσεων παγίων	(202)	(206)	-	-
Απομειώσεις αξίας παγίων στοιχείων	91	1.902	91	-
(Κέρδη) / ζημιές από πώληση παγίων στοιχείων	(1)	20	(1)	-
Προβλέψεις	903	2.674	844	2.486
Συναλλαγματικές διαφορές	815	387	796	361
Αποτελέσματα επενδυτικής δραστηριότητας	509	24	186	859
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα (μείον πιστωτικοί τόκοι)	15.911	16.910	15.851	16.769
	30.484	14.199	28.984	14.529
<i>Πλέον / (μείον) προσαρμογές για μεταβολές λογ/σμών κεφαλαίου κίνησης ή που σχετίζονται με τις λειτουργικές δραστηριότητες:</i>				
Μείωση / (αύξηση) αποθεμάτων	372	1.379	339	995
Μείωση / (αύξηση) απαιτήσεων	7.812	(8.597)	4.178	(9.161)
Αύξηση / (μείωση) υποχρεώσεων (πλην δανειακών)	(16.097)	(2.809)	(14.350)	(3.577)
<i>Μείον:</i>				
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα καταβλημένα	(1.898)	(2.331)	(1.799)	(2.105)
Καταβλημένοι φόροι εισοδήματος	(494)	(350)	(96)	(103)
<i>Σύνολο ροών λειτουργικών δραστηριοτήτων (α)</i>	<i>20.179</i>	<i>1.491</i>	<i>17.256</i>	<i>578</i>
Επενδυτικές δραστηριότητες				
Απόκτηση συνδεδεμένων, χρεογράφων και λοιπών επενδύσεων	(3.171)	(2)	(1.250)	(2)
Αγορά παγίων περιουσιακών στοιχείων	(4.292)	(1.337)	(3.759)	(858)
Εισπράξεις από πωλήσεις παγίων περιουσιακών στοιχείων	1	23.000	1	21.000
Τόκοι εισπραχθέντες	49	79	1	3
Μερίσματα εισπραχθέντα	-	-	128	128
<i>Σύνολο ροών επενδυτικών δραστηριοτήτων (β)</i>	<i>(7.413)</i>	<i>21.740</i>	<i>(4.879)</i>	<i>20.271</i>
Χρηματοδοτικές δραστηριότητες				
Αγορά ιδίων μετοχών	(5)	(1)	-	-
Πληρωμές δόσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης	(802)	(367)	(802)	(367)
Εισπράξεις από εκδοθέντα / αναληφθέντα δάνεια	-	5.370	-	5.370
Εξοφλήσεις δανείων	(9.018)	(28.311)	(8.848)	(26.433)
Μερίσματα πληρωθέντα	(113)	(91)	-	-
<i>Σύνολο ροών χρηματοδοτικών δραστηριοτήτων (γ)</i>	<i>(9.938)</i>	<i>(23.400)</i>	<i>(9.650)</i>	<i>(21.430)</i>
Καθαρή αύξηση / (μείωση) στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα της χρήσης (α) + (β) + (γ)	2.828	(169)	2.727	(581)
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα έναρξης χρήσης	3.564	3.733	1.250	1.831
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα λήξης χρήσης	6.392	3.564	3.977	1.250

Παρατηρήσεις ορκωτού ελεγκτή και εσωτερικός έλεγχος εταιρίας

Οι ορκωτοί λογιστές που διενέργησαν τον έλεγχο θεωρούν ότι οι οικονομικές καταστάσεις αρχικά είναι ακριβείς και αντιπροσωπεύουν την πραγματική οικονομική κατάσταση της εταιρίας και του ομίλου. Ωστόσο, έδωσαν έμφαση σε κάποια συγκεκριμένα ζητήματα :

«Στη σημείωση 29 των ετήσιων χρηματοοικονομικών καταστάσεων όπου γίνεται αναφορά στο ναυτικό συμβάν του ναυλωμένου πλοίου Norman Atlantic, το οποίο έλαβε χώρα το Δεκέμβριο του 2014. Το συμβάν, που είναι καλυμμένο ασφαλιστικά από διεθνή αλληλασφαλιστικό συνεταιρισμό, παραμένει ακόμη στο στάδιο των ερευνών και κατά συνέπεια υφίσταται εύλογη αβεβαιότητα ως προς την εξέλιξή του και τις ενδεχόμενες επιπτώσεις του στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου. Στη σημείωση 2 των ετήσιων χρηματοοικονομικών καταστάσεων και ειδικότερα στο γεγονός ότι το κεφάλαιο κίνησης του Ομίλου είναι αρνητικό κατά 253,3 εκατ. ευρώ, η κεφαλαιακή επάρκεια του Ομίλου έχει επιδεινωθεί σημαντικά και έχουν εφαρμογή για την Εταιρεία οι διατάξεις του άρθρου 48 του Κ.Ν.2190/20, ενώ υφίστανται ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις προς τις τράπεζες. Τα παραπάνω γεγονότα σε συνδυασμό με τις γενικότερες δυσμενείς συνθήκες και περιορισμούς στην Ελληνική οικονομία όπως αναφέρονται στη σημείωση 30 των ετήσιων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, υποδηλώνουν την ύπαρξη ουσιώδους αβεβαιότητας για την ικανότητα του Ομίλου να συνεχίσει απρόσκοπτα τη δραστηριότητά του. Στη σημείωση 2 των ετήσιων χρηματοοικονομικών καταστάσεων αναφέρονται τα μέτρα που έχουν ληφθεί ή σχεδιαστεί από τη διοίκηση για τη διασφάλιση της ομαλής συνέχισης της δραστηριότητας του Ομίλου».

Τιμή μετοχής

Και σε αυτή την περίπτωση βλέπουμε ότι σε πολλά χρονικά σημεία κατά το έτος 2015 η εταιρία παρουσίασε μηδενική τιμή μετοχής. Γενικά η μετοχή βρισκόταν σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα καθ' όλη τη διάρκεια του έτους με ανώτατο λίγο πάνω από τα 0,09 ευρώ και έκλεισε το έτος περίπου στα 0,06 ευρώ.

Όπως είδαμε στις παρατηρήσεις η εταιρία βρίσκεται σεεξαιρετικά δυσμενή θέση, ιδιαίτερα μετά το συμβάν με το NormanAtlantic.

Παρατηρήσεις

Αρχικά πρέπει να αναφέρουμε ότι η πολύ κακή κατάσταση εταιρίας και ομίλου αποτυπώνεται στην έκθεση ελέγχου του ορκωτού ελεγκτή. Αναφέρει ότι υπάρχει αρνητικό κεφάλαιο κίνησης της τάξης των 253,3 εκατομμυρίων ευρώ, ποσό που θα μεταφερθεί στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις. Αυτό το ποσό θα πρέπει, αν δεν γίνει κάτι να πληρωθεί άμεσα στις τράπεζες, γεγονός που καθιστά αμφίβολη την ικανότητα της επιχείρησης να επιβιώσει.

Εμείς μπορούμε να κάνουμε κάποιες επιπλέον παρατηρήσεις επί των οικονομικών καταστάσεων. Αρχικά, η εταιρία λόγω της φύσης της παρουσιάζει τεράστια ποσά ενσώματων παγίων περιουσιακών στοιχεία, τα οποία προφανώς αντιστοιχούν σε πλοία. Τα ποσά αυτά είναι άνω των 250 εκατ. ευρώ. Μπορούμε όμως και να δούμε ότι αυτά τα ποσά δεν είναι ρευστοποιήσιμα, καθώς είναι το μέσο κέρδους. Στις οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζονται αρνητικά ίδια κεφάλαια, και συμψηφισμός ζημιών που φτάνει τις 148.879 χιλιάδες ευρώ .

4.5 MINOAN

Οικονομικές καταστάσεις

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ					
		Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
	Σημείωση	1/1-31/12/2015	1/1-31/12/2014	1/1-31/12/2015	1/1-31/12/2014
Συνεχιζόμενες δραστηριότητες					
Έσοδα πωλήσεων	4	172.432	168.193	162.077	157.827
Κόστος πωληθέντων	5	-125.842	-143.955	-120.304	-138.427
Μικτά κέρδη χρήσης		46.590	24.238	41.773	19.400
Λοιπά λειτουργικά έσοδα	6	388	808	388	808
Έξοδα λειτουργίας διάθεσης	7	-16.341	-13.984	-16.236	-13.885
Έξοδα διοικητικής λειτουργίας	8	-5.872	-5.573	-5.841	-5.541
Λοιπά λειτουργικά έξοδα	9	-4.494	-849	-4.492	-848
Απομείωση διαθεσίμων προς πώληση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	17 & 30	-27		-27	
Κέρδη / (ζημιές) χρήσης προ φόρων, χρηματοδοτικών, επενδυτικών αποτελεσμάτων		20.244	4.640	15.565	-66
Χρηματοοικονομικά έσοδα	10	255	195	228	167
Χρηματοοικονομικά έξοδα	11	-2.560	-4.512	-2.560	-4.512
Καθαρά χρηματοοικονομικά έξοδα		-2.305	-4.317	-2.332	-4.345
Έσοδα από μερίσματα συμμετοχών	16	-	-	2.981	2.295
Κέρδη / (ζημιές) χρήσης προ φόρων		17.939	323	16.214	-2.116
Φόρος εισοδήματος	13	-243	-244	-	-
Κέρδη / (ζημιές) χρήσης μετά από φόρους		17.696	79	16.214	-2.116
Λοιπά συνολικά εισοδήματα χρήσης					
Στοιχεία που δεν θα ταξινομηθούν μεταγενέστερα στην κατάσταση αποτελεσμάτων					

Αναλογιστικά κέρδη / (ζημίες) υποχρεώσεων καθορισμένων παροχών	26	25	-41	25	-41
Συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα χρήσης μετά από φόρους		17.721	38	16.239	-2.157
Τα Κέρδη / (ζημίες) χρήσης κατανέμονται σε:					
Ιδιοκτήτες μητρικής εταιρείας		17.696	79	16.214	-2.116
Μη ελέγχουσες συμμετοχές		-	-	-	-
Κέρδη / (ζημίες) χρήσης μετά από φόρους		17.696	79	16.214	-2.116
Τα συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα χρήσης κατανέμονται σε:					
Ιδιοκτήτες μητρικής εταιρείας		17.721	38	16.239	-2.157
Μη ελέγχουσες συμμετοχές		-	-	-	-
Συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα χρήσης μετά από φόρους		17.721	38	16.239	-2.157
Κέρδη / (ζημίες) χρήσης μετά από φόρους ανά μετοχή - βασικά και προσαρμοσμένα (σε €)	32	0,1654	0,0008	0,1516	-0,0203

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ					
	Σημείωση	Ο Όμιλος		Η Εταιρεία	
		31/12/2015	31/12/2014	31/12/2015	31/12/2014
Περιουσιακά στοιχεία					
Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία					
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία	14	370.249	384.336	222.095	230.654
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	14	123	217	123	217
Επενδύσεις σε ακίνητα	15	1.258	1.299	1.258	1.299
Επενδύσεις σε θυγατρικές εταιρίες	16	-	-	140.343	147.543
Διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	17 & 30	50.607	50.570	50.607	50.570
Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	18	16.235	18.085	16.235	18.085
Σύνολο μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων		438.472	454.507	430.661	448.368
Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία					
Αποθέματα	19	2.616	2.308	2.616	2.308
Απαιτήσεις	20	36.044	27.353	35.606	27.669
Λοιπά στοιχεία κυκλοφορούντος ενεργητικού	20	3.788	4.801	1.471	2.286
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	21	24.704	20.328	24.566	20.220
Σύνολο κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων		67.152	54.790	64.259	52.483
Σύνολο περιουσιακών στοιχείων		505.624	509.297	494.920	500.851
Ίδια Κεφάλαια & Υποχρεώσεις					
Ίδια Κεφάλαια					
Μετοχικό Κεφάλαιο	22	240.705	240.705	240.705	240.705
Διαφορά υπέρ το άρτιο	22	25.744	25.744	25.744	25.744
Λοιπά αποθεματικά	23	60.534	60.352	60.239	60.214
Αποτελέσματα εις νέο		-67.418	-84.957	-76.642	-92.856
Ίδια Κεφάλαια αποδιδόμενα στους μετόχους της μητρικής εταιρείας		259.565	241.844	250.046	233.807
Μη ελέγχουσες συμμετοχές		-	-	-	-
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων		259.565	241.844	250.046	233.807
Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις					
Δάνεια	25	178.281	194.410	178.281	194.410
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	13	264	242	-	-
Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία	26	1.386	1.362	1.386	1.362
Μελλοντικά έσοδα κρατικών επιχορηγήσεων	27	3.448	3.643	3.448	3.643
Λοιπές προβλέψεις		171	189	171	189
Σύνολο Μακροπρόθεσμων Υποχρεώσεων		183.550	199.846	183.286	199.604

Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις					
Βραχυπρόθεσμες τραπεζικές υποχρεώσεις	25	-	8.022	-	8.022
Δάνεια-Βραχυπρόθεσμο μέρος πληρωτέο την επόμενη χρήση	25	16.259	16.259	16.259	16.259
Υποχρεώσεις από φόρους εισοδήματος	13	39	40	-	-
Προμηθευτές και λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	28	46.211	43.286	45.329	43.159
Σύνολο Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων		62.509	67.607	61.588	67.440
Σύνολο Υποχρεώσεων		246.059	267.453	244.874	267.044
Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων και Υποχρεώσεων		505.624	509.297	494.920	500.851

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΜΗΤΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ						
	Σημείωση	Μετοχικό κεφάλαιο	Υπερτοίχο	Λοιπά αποθεματικά	Αποτελέσματα εις νέο	Σύνολο
Υπόλοιπα των Ιδίων Κεφαλαίων κατά την 1/1/2014		210.118	26.171	60.255	-90.740	205.804
Μεταβολή Ιδίων Κεφαλαίων 1/1-31/12/2014						
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	22	30.587				30.587
Έξοδα αύξησης μετοχικού κεφαλαίου	22		-427			-427
(Ζημίες) χρήσης μετά από φόρους					-2.116	-2.116
Αναλογιστικές (ζημίες) υποχρεώσεων καθορισμένων παροχών	26			-41		-41
Λοιπά συνολικά εισοδήματα χρήσης						
Συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα χρήσης μετά από φόρους				-41	-2.116	-2.157
Υπόλοιπα των Ιδίων Κεφαλαίων κατά την 31/12/2014		240.705	25.744	60.214	-92.856	233.807
Υπόλοιπα των Ιδίων Κεφαλαίων κατά την 1/1/2015		240.705	25.744	60.214	-92.856	233.807
Μεταβολή Ιδίων Κεφαλαίων 1/1-31/12/2015						
Κέρδη χρήσης μετά από φόρους					16.214	16.214
Αναλογιστικά κέρδη υποχρεώσεων καθορισμένων παροχών	26			25		25
Λοιπά συνολικά εισοδήματα χρήσης						
Συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα χρήσης μετά από φόρους				25	16.214	16.239
Υπόλοιπα των Ιδίων Κεφαλαίων κατά την 31/12/2015		240.705	25.744	60.239	-76.642	250.046

ΕΝΟΠΙΟΗΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ								
	Σημείωση	Αποδιδόμενα στους μετόχους της μητρικής εταιρείας						
		Μετοχικό κεφάλαιο	Υπερτοίχο	Λοιπά αποθεματικά	Αποτελέσματα εις νέο	Σύνολο	Μη ελέγχουσες συμμετοχές	Σύνολο
Υπόλοιπα των Ιδίων Κεφαλαίων κατά την 1/1/2014		210.118	26.171	60.272	-84.915	211.646	-	211.646
Μεταβολή Ιδίων Κεφαλαίων 1/1-								

31/12/2014								
Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου	22	30.587				30.587	-	30.587
Έξοδα αύξησης μετοχικού κεφαλαίου	22		-427			-427	-	-427
Μεταφορά μεταξύ αποτελεσμάτων εις νέον και αποθεματικών (δημιουργία τακτικού αποθεματικού)				121	-121	-	-	-
Κέρδη χρήσης μετά από φόρους					79	79	-	79
Αναλογιστικές (ζημίες) υποχρεώσεων καθορισμένων παροχών	26		-41			-41	-	-41
Λοιπά συνολικά εισοδήματα χρήσης						-	-	-
Συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα χρήσης μετά από φόρους			-41	79	38	-	-	38
Υπόλοιπα των Ιδίων Κεφαλαίων κατά την 31/12/2014		240.705	25.744	60.352	-84.957	241.844	-	241.844
Υπόλοιπα των Ιδίων Κεφαλαίων κατά την 1/1/2015		240.705	25.744	60.352	-84.957	241.844	-	241.844
Μεταβολή Ιδίων Κεφαλαίων 1/1-31/12/2015								
Μεταφορά μεταξύ αποτελεσμάτων εις νέον και αποθεματικών (δημιουργία τακτικού αποθεματικού)				157	-157	-	-	-
Κέρδη χρήσης μετά από φόρους					17.696	17.696	-	17.696
Αναλογιστικά κέρδη υποχρεώσεων καθορισμένων παροχών	26		25			25	-	25
Λοιπά συνολικά εισοδήματα χρήσης						-	-	-
Συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα χρήσης μετά από φόρους			25	17.696	17.721	-	-	17.721
Υπόλοιπα των Ιδίων Κεφαλαίων κατά την 31/12/2015		240.705	25.744	60.534	-67.418	259.565	-	259.565

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ					
Έμμεση Μέθοδος Παρουσίασης	Σημείωση	Όμιλος		Η Εταιρεία	
		1/1-31/12/2015	1/1-31/12/2014	1/1-31/12/2015	1/1-31/12/2014
Λειτουργικές δραστηριότητες					
Κέρδη / (ζημίες) χρήσης προ φόρων		17.939	323	16.214	-2.116
<i>Πλέον / (μείον) προσαρμογές για:</i>					
Καθαρές Αποσβέσεις		15.778	15.512	10.250	9.983
Απομειώσεις διαθέσιμων προς πώληση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	17 & 30	27		27	
Προβλέψεις		3.153	691	3.153	691
Συναλλαγματικές διαφορές		-	34	-	34
Αποτελέσματα [(έσοδα), έξοδα, (κέρδη) και					
ζημίες] λοιπής επενδυτικής δραστηριότητας		-	1	-2.981	-2.295
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα		2.560	4.511	2.560	4.511
<i>Πλέον / (μείον) προσαρμογές για μεταβολές λογαριασμών κεφαλαίου κίνησης ή που σχετίζονται με τις λειτουργικές δραστηριότητες:</i>					
(Αύξηση) / Μείωση αποθεμάτων		-308	1.407	-308	1.407
(Αύξηση) / Μείωση απαιτήσεων		-8.897	6.456	-8.192	6.970
Αύξηση / (Μείωση) υποχρεώσεων (πλην δανειακών)		2.856	-28.736	2.106	-28.588
<i>(μείον) :</i>					
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα					

Καταβεβλημένα		-2.420	-4.286	-2.420	-4.286
Καταβεβλημένοι φόροι		-216	-249	-	-
Σύνολο Εισροών / (Εκροών) από λειτουργικές δραστηριότητες (α)		30.472	-4.336	20.409	-13.689
Επενδυτικές δραστηριότητες					
Απόκτηση λοιπών επενδύσεων	17	-65	-	-65	-
Επιστροφή κεφαλαίου θυγατρικών	16	-	-	7.052	7.032
Αγορά ενσώματων και άυλων παγίων περιουσιακών στοιχείων	14	-1.751	-3.013	-1.751	-3.013
Μερίσματα εισπραχθέντα	16	-	-	2.981	2.295
Σύνολο (Εκροών) / Εισροών από επενδυτικές δραστηριότητες (β)		-1.816	-3.013	8.217	6.314
Χρηματοδοτικές δραστηριότητες					
Καθαρές καταβολές για αύξηση μετοχικού Κεφαλαίου	22	-	30.160	-	30.160
Εξοφλήσεις δανείων		-24.280	-21.658	-24.280	-21.658
Μερίσματα πληρωθέντα		-	-31	-	-31
Σύνολο (Εκροών) / Εισροών από χρηματοδοτικές δραστηριότητες (γ)		-24.280	8.471	-24.280	8.471

Παρατηρήσεις ορκωτού ελεγκτή και εσωτερικός έλεγχος εταιρίας

Οι ορκωτοί λογιστές της εταιρίας αναφέρουν εκτός των άλλων και τα παρακάτω στην ετήσια έκθεση οικονομικών καταστάσεων. «Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, την οικονομική θέση της Εταιρείας «MINΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» και των θυγατρικών αυτής κατά την 31η Δεκεμβρίου 2015, τη χρηματοοικονομική τους επίδοση και τις ταμειακές τους ροές για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση». Επίσης αναφέρονται και τα σημαντικά παρακάτω: α) Στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου περιλαμβάνεται δήλωση εταιρικής διακυβέρνησης, η οποία παρέχει τα πληροφοριακά στοιχεία που ορίζονται στο άρθρο 43α (παρ.3δ) του κ.ν. 2190/1920.β). Επαληθεύσαμε τη συμφωνία και την αντιστοίχιση του περιεχομένου της Έκθεσης Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου με τις συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις, στα πλαίσια των οριζόμενων από τα άρθρα 43α (παρ.3α), 108 και 37 του κ.ν. 2190/1920.

Τιμή μετοχής

Η εικόνα που παρουσιάζει η τιμή της εταιρίας είναι εξαιρετικά πρωτότυπη καθώς από τα μέσα Μαρτίου ως και το τέλος του έτους η τιμή της μετοχής είναι σταθερή στα 2 ευρώ χωρίς καμία αυξομείωση. Κατά την έναρξη του έτους η τιμή της μετοχής παρέμεινε σταθερή στα 1,5 ευρώ με μικρές μόνο αυξομειώσεις μέχρι τον Μάρτιο. Γενικά, είναι προφανής η σταθερότητα που παρουσιάζει η μετοχή της εταιρίας, ιδιαίτερα σε σχέση με τα εξεταζόμενα παραδείγματα.

Παρατηρήσεις

Σε αυτή την περίπτωση δεν υπάρχουν πολλές παρατηρήσεις που μπορούν να γίνουν. Η εικόνα της εταιρίας φαίνεται σταθερή, παρά τις ιδιαίτερες οικονομικές συνθήκες που επικράτησαν το 2015. Η κατάσταση αυτή αποτυπώνεται και στη μετοχή της εταιρίας. Δεν παρατηρήθηκαν επίσης σημαντικές αλλαγές στους λογαριασμούς των οικονομικών καταστάσεων από το 2014 στο 2015, τουλάχιστον συγκριτικά με το ποσό που εξετάζουμε, δηλαδή μια αλλαγή ενός εκατομμυρίου ευρώ σε έναν λογαριασμό διακοσίων εκατομμυρίων δεν αποτελεί σημαντική αλλαγή.

4.6 YALCO

Οικονομικές καταστάσεις

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ ΤΗΣ 31 ^{ης} ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2015					
	ΣΗΜ	Ο ΟΜΙΛΟΣ		Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
		31/12/2015	31/12/2014	31/12/2015	31/12/2014
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
Υλικά πάγια στοιχεία	4	15.060.058,10	15.767.845,13	13.633.530,29	14.333.210,22
Ακίνητα για επένδυση	5	--	--	1.289.508,58	1.345.211,92
Αύλα στοιχεία	6	13.103,63	21.946,77	11.032,89	19.827,61
Συμμετοχές σε θυγατρικές	7	--	--	783.521,59	759.482,79
Λοιπές μακρ/σμες απαιτήσεις		122.628,77	121.744,91	114.084,62	117.002,63
Σύνολο παγίου ενεργητικού		15.195.790,50	15.911.536,81	15.831.677,97	16.574.735,17
Αποθέματα	8	6.607.611,31	6.797.613,82	4.670.928,73	4.848.214,44
Απαιτήσεις από πελάτες	9	10.187.131,43	12.118.435,83	8.558.910,22	10.687.436,26
Λοιπές απαιτήσεις	10	2.941.917,16	2.388.867,68	2.812.730,97	2.238.481,66
Παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα		--	13.545,26	--	13.545,26
Διαθέσιμα και ταμιακά ισοδύναμα	11	990.874,26	1.644.037,81	821.447,27	1.511.821,10
Σύνολο κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων		20.727.534,16	22.962.500,40	16.864.017,19	19.299.498,72
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ		35.923.324,66	38.874.037,21	32.695.695,16	35.874.233,89
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ & ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ					
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ					
Μετοχικό κεφάλαιο	21	8.178.804,40	8.178.804,40	8.178.804,40	8.178.804,40
Αποθεματικό από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο		12.065.697,42	12.065.697,42	12.065.697,42	12.065.697,42
Λοιπά αποθεματικά		5.939.795,21	5.944.804,94	6.046.676,78	6.046.676,78
Κέρδη / (ζημιές) εις νέο		(44.551.494,27)	(40.779.553,49)	(44.936.658,71)	(41.080.751,07)
Ίδια κεφάλαια μετόχων μητρικής		(18.367.197,24)	(14.590.246,73)	(18.645.480,11)	(14.789.572,47)
Δικαιώματα μειοψηφίας		65,92	19.895,93	--	--
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων (α)		(18.367.131,32)	(14.570.350,80)	(18.645.480,11)	(14.789.572,47)
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ					
Μακροπρόθεσμα δάνεια	13	--	22.117,50	--	22.117,50
Αναβαλλόμενοι φόροι	19	748.917,19	685.912,08	743.017,35	679.836,64
Προβλέψεις για αποζημιώσεις προσωπικού	20	728.739,26	806.014,74	728.739,26	806.014,74
Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	15	2.444.426,46	2.460.487,11	2.424.790,96	2.436.038,85
Σύνολο μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων		3.922.082,91	3.974.531,43	3.896.547,57	3.944.007,73
Βραχυπρόθεσμες χρηματοδοτήσεις	14	44.688.023,70	43.440.041,89	42.932.959,74	41.677.253,91
Παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα		2.108,27	--	2.108,27	--
Υποχρεώσεις προς προμηθευτές		3.805.551,17	4.051.768,75	2.806.467,56	3.138.277,44
Υποχρεώσεις για τρέχουσα φορολογία		--	--	--	--
Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	17	1.872.689,93	1.978.045,94	1.703.092,13	1.904.267,28
Σύνολο βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων		50.368.373,07	49.469.856,58	47.444.627,70	46.719.798,63
Σύνολο υποχρεώσεων (β)		54.290.455,98	53.444.388,01	51.341.175,27	50.663.806,36
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ &					

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ (α+β)		35.923.324,66	38.874.037,21	32.695.695,16	35.874.233,89
-------------------	--	---------------	---------------	---------------	---------------

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ (1 ^η ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ - 31 ^η ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2015)					
	ΣΗΜ	Ο ΟΜΙΛΟΣ		Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
		ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1/1-31/12/2015	ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1/1-31/12/2014	ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1/1-31/12/2015	ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1/1-31/12/2014
Κύκλος εργασιών (πωλήσεις)	23	23.299.222,73	24.425.497,98	17.630.415,37	19.723.799,22
Κόστος πωλήσεων		(14.834.033,14)	(15.418.580,21)	(10.950.894,65)	(12.158.581,39)
Μικτό κέρδος / (ζημίες)		8.465.189,59	9.006.917,77	6.679.520,72	7.565.217,83
Άλλα έσοδα		326.328,83	474.464,63	129.738,02	308.307,14
Έξοδα διοικητικής λειτουργίας	24	(2.313.491,01)	(2.361.844,49)	(2.064.466,98)	(2.168.549,17)
Έξοδα λειτουργίας διαθέσεως	24	(6.847.226,99)	(7.897.926,34)	(5.427.603,82)	(6.591.366,24)
Άλλα έξοδα εκμετάλλευσης	24	(891.930,09)	(708.098,18)	(804.617,46)	(657.972,56)
Λειτουργικά κέρδη/(ζημίες)		(1.261.129,67)	(1.486.486,61)	(1.487.429,52)	(1.544.363,00)
Έσοδα από επενδύσεις	25	16.103,53	18.008,73	15.985,73	17.989,20
Χρηματοοικονομικά έξοδα	26	(2.486.868,62)	(2.634.862,53)	(2.381.416,92)	(2.516.576,72)
Κέρδη / (ζημίες) προ φόρων		(3.731.894,76)	(4.103.340,41)	(3.852.860,71)	(4.042.950,52)
Φόροι εισοδήματος	18	(85.219,27)	3.097,01	(50.015,80)	26.449,16
Κέρδη / (ζημίες) μετά από φόρους		(3.817.114,03)	(4.100.243,40)	(3.902.876,51)	(4.016.501,36)
Κατανέμεται σε: Μετόχους μητρικής Εταιρείας		(3.817.107,19)	(4.093.831,89)	(3.902.876,51)	(4.016.501,36)
Δικαιώματα μειοψηφίας		(6,84)	(6.411,51)	--	--
		(3.817.114,03)	(4.100.243,40)	(3.902.876,51)	(4.016.501,36)
Κέρδη / (ζημίες) μετά από φόρους ανά μετοχή - βασικά σε €	27	(0,2894)	(0,3103)	(0,2959)	(0,3045)

31 ^η ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2015				
ποσά εκφρασμένα σε €	Ο ΟΜΙΛΟΣ		Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1/1-31/12/2015	ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1/1-31/12/2014	ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1/1-31/12/2015	ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1/1-31/12/2014
Κέρδη / (ζημίες) μετά από φόρους	(3.817.114,03)	(4.100.243,40)	(3.902.876,51)	(4.016.501,36)
Πρόβλεψη αποζημίωσης προσωπικού	46.968,87	(34.760,80)	46.968,87	(34.760,80)
Ζημία από πώληση ιδίων μετοχών	-	(1.671,15)	--	(1.671,15)
Συναλλαγματικές διαφορές μετατροπής				
Ισολογ. θυγατρικών εξωτερικού	(9.096,56)	(3.398,88)	-	-
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα / (έξοδα) περιόδου	(3.779.241,72)	(4.140.074,23)	(3.855.907,64)	(4.052.933,31)
Κατανέμεται σε:				
Μετόχους μητρικής Εταιρείας	(3.779.234,88)	(4.133.662,72)	(3.855.907,64)	(4.052.933,31)
Δικαιώματα μειοψηφίας	(6,84)	(6.411,51)	--	--
	(3.779.241,72)	(4.140.074,23)	(3.855.907,64)	(4.052.933,31)

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ (1 ^η ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ - 31 ^η ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2015)				
	Ο ΟΜΙΛΟΣ		Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ	
	1/1-31/12/2015	1/1-31/12/2014	1/1-31/12/2015	1/1-31/12/2014
Λειτουργικές δραστηριότητες Κέρδη/ (ζημίες) προ φόρων	(3.731.894,76)	(4.103.340,41)	(3.852.860,71)	(4.042.950,52)
Πλέον / (μείον) προσαρμογές για:				
Αποσβέσεις	905.805,42	1.013.510,10	886.132,04	992.282,67
Προβλέψεις	738.976,21	169.982,07	703.245,42	122.191,61
Συναλλαγματικές διαφορές	5.133,67	8.312,80	5.133,67	8.312,80

Αποτελέσματα (έσοδα, έξοδα, κέρδη και ζημίες) επενδυτικής δραστηριότητας	(13.208,44)	(49.665,87)	(7.152,74)	(38.715,07)
(Κέρδος)/Ζημία από χρηματοοικονομικά παράγωγα	(13.389,50)	(15.467,73)	(13.389,50)	(15.467,73)
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα	2.486.868,62	2.634.862,53	2.381.416,92	2.516.576,72
	378.291,22	(341.806,51)	102.525,10	(457.769,52)
Πλέον / (μείον) προσαρμογές για μεταβολές λογαριασμών κεφαλαίου κίνησης ή που σχετίζονται με τις λειτουργικές δραστηριότητες				
Μείωση / (αύξηση) αποθεμάτων	122.154,92	(281.111,82)	127.285,71	229.760,81
Μείωση / (αύξηση) απαιτήσεων	709.760,21	1.149.918,06	916.176,57	1.212.051,98
(Μείωση) / αύξηση υποχρεώσεων (πλην τραπεζών)	(325.996,74)	161.310,57	(525.164,49)	(461.302,01)
Μείον:				
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα καταβλημένα	605.322,61	853.612,03	499.870,91	735.326,22
Καταβλημένοι φόροι	80.245,72	35.925,79	14.677,05	--
	(179.649,94)	140.578,99	3.749,83	245.184,56
Σύνολο εισροών / (εκροών) από λειτουργικές δραστηριότητες (α)	198.641,28	(201.227,52)	106.274,93	(212.584,96)
Επενδυτικές δραστηριότητες Απόκτηση θυγατρικών, συγγενών, κοινοπραξιών και λοιπών επενδύσεων	(17.538,80)		(24.038,80)	
Αγορά ενσώματων και άυλων παγίων περιουσιακών στοιχείων	(203.658,86)	(104.047,25)	(134.995,43)	(90.013,34)
Εισπράξεις από πωλήσεις ενσώματων και άυλων παγίων	8.456,60	9.726,02	6.350,00	2.626,02
Τόκοι εισπραχθέντες	16.103,53	18.008,73	15.985,73	17.989,20
Σύνολο εισροών / (εκροών) από επενδυτικές δραστηριότητες (β)	(196.637,53)	(76.312,50)	(136.698,50)	(69.398,12)
Χρηματοδοτικές δραστηριότητες				
Εισπράξεις από εκδοθέντα / αναληφθέντα δάνεια	--	172.234,71	--	94.157,25
Εξοφλήσεις δανείων	(625.689,94)	--	(632.304,15)	--
Μερίσματα πληρωθέντα	(27.672,41)	(16.405,28)	(27.672,41)	(16.405,28)
Πώληση/ (Αγορά) ιδίων μετοχών	--	4.933,27	--	4.933,27
Σύνολο εισροών / (εκροών) από χρηματοδοτικές δραστηριότητες (γ)	(653.362,35)	160.762,70	(659.976,56)	82.685,24
Καθαρή αύξηση / (μείωση) στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα περιόδου (α)+(β)+(γ)	(651.358,60)	(116.777,32)	(690.400,13)	(199.297,84)
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα έναρξης περιόδου	1.644.037,81	1.761.741,25	1.511.821,10	1.711.118,94
Επίδραση συναλλαγματικών διαφορών	(1.804,95)	(926,12)	26,30	--
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα λήξης περιόδου	990.874,26	1.644.037,81	821.447,27	1.511.821,10

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ									
Ο ΟΜΙΛΟΣ									
ποσά εκφρασμένα σε ευρώ	Μετοχικό κεφάλαιο	Διαφορά από έκδοση μτχ. υπέρ το άρτιο	Διαφ. μετατροπής ισολογ. θυγατρικών εξωτερικού	Ίδιες Μετοχές	Λοιπά αποθεματικά	Αποτελέσματα εις νέον	Σύνολο	Δικαιώματα Μειοψηφίας	Σύνολο Ιδίων κεφαλαίων
Υπόλοιπο κατά την 1η Ιανουαρίου 2015	8.178.804,40	12.065.697,42	(124.053,85)	0,00	6.068.858,79	(40.779.553,49)	(14.590.246,73)	19.895,93	(14.570.350,80)
Μεταβολή ιδίων Κεφαλαίων την περίοδο 01/01 - 31/12/2015									
Κέρδη / (ζημίες) περιόδου μετά από φόρους	--	--	--	--	--	(3.817.107,19)	(3.817.107,19)	(6,84)	(3.817.114,03)
Πρόβλεψη αποζημίωσης προσωπικού	--	--	--	--	--	46.968,87	46.968,87	--	46.968,87
Συναλλαγματικές διαφορές μετατροπής Ισολογισμών εξωτερικού	--	--	(9.096,56)	--	--	--	(9.096,56)	--	(9.096,56)
Ζημία από πώληση ιδίων μετοχών	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα	--	--	(9.096,56)	--	--	(3.770.138,32)	(3.779.234,88)	(6,84)	(3.779.241,72)
Μεταβολή από προσθετή εξαγορά μετοχών	--	--	--	--	--	2.284,37	2.284,37	(19.823,17)	(17.538,80)
Πώληση/(Αγορά) Ιδίων Μετοχών	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Σχηματισμός αποθεματικών από διάθεση κερδών	--	--	--	--	4.086,83	(4.086,83)	--	--	--
Επαναφορά αποθεματικού σε αποτελέσματα εις νέον	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Διανεμηθέντα μερίσματα	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Υπόλοιπο Καθαρής θέσης κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015	8.178.804,40	12.065.697,42	(133.150,41)	--	6.072.945,62	(44.551.494,27)	(18.367.197,24)	65,92	(18.367.131,32)

Υπόλοιπο κατά την 1η Ιανουαρίου 2014	8.178.804,40	12.065.697,42	(120.654,97)	(6.604,42)	6.166.309,13	(36.746.739,99)	(10.463.188,43)	26.307,44	(10.436.880,99)
<i>Μεταβολή ιδίων κεφαλαίων την περίοδο 01/01 - 31/12/2014</i>									
Κέρδη / (ζημίες) περιόδου μετά από φόρους	--	--	--	--	--	(4.093.831,89)	(4.093.831,89)	(6.411,51)	(4.100.243,40)
Πρόβλεψη αποζημίωσης προσωπικού	--	--	--	--	--	(34.760,80)	(34.760,80)	--	(34.760,80)
Συναλλαγματικές διαφορές μετατροπής Ισολογισμών εξωτερικού	--	--	(3.398,88)	--	--	--	(3.398,88)	--	(3.398,88)
Ζημία από πώληση ιδίων μετοχών	--	--	--	--	--	(1.671,15)	(1.671,15)	--	(1.671,15)
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα	--	--	(3.398,88)	--	--	(4.130.263,84)	(4.133.662,72)	(6.411,51)	(4.140.074,23)
(Αγορά)/Πώληση Ιδίων Μετοχών	--	--	--	6.604,42	--	--	6.604,42	--	6.604,42
Σχηματισμός αποθεματικών από διάθεση κερδών	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Επαναφορά αποθεματικού σε αποτελέσματα εις νέον	--	--	--	--	(97.450,34)	97.450,34	--	--	--
Διανεμηθέντα μερίσματα	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Υπόλοιπο καθαρής θέσης κατά την 31 ^η Δεκεμβρίου 2014	8.178.804,40	12.065.697,42	(124.053,85)	--	6.068.858,79	(40.779.553,49)		19.895,93	(14.570.350,80)

Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ									
ποσά εκφρασμένα σε ευρώ									
Υπόλοιπο κατά την 1η Ιανουαρίου 2015	8.178.804,40	12.065.697,42	--	--	--	--	--	--	(14.789.572,47)
<i>Μεταβολή ιδίων Κεφαλαίων την περίοδο 01/01 - 31/12/2015</i>									
Κέρδη / (ζημίες) περιόδου μετά από φόρους	--	--	--	--	--	--	--	--	(3.902.876,51)
Πρόβλεψη αποζημίωσης προσωπικού (IAS 19)	--	--	--	--	--	--	--	--	46.968,87
Ζημία από πώληση ιδίων μετοχών	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα	--	--	--	--	--	--	--	--	(3.855.907,64)
Αγορά/πώληση ιδίων μετοχών	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Διάφορα συμμετοχών - Μ.Κ. από απορρόφηση	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Απορρόφηση θυγατρικών	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Σχηματισμός αποθεματικών από διάθεση κερδών	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Διανεμηθέντα μερίσματα	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Υπόλοιπο Καθαρής θέσης κατά την 31 Δεκεμβρίου 2015	8.178.804,40	12.065.697,42	--	--	--	--	--	--	(18.645.480,11)
Υπόλοιπο κατά την 1 ^η Ιανουαρίου 2014	8.178.804,40	12.065.697,42	--	--	(6.604,42)	--	--	--	(10.743.243,58)
<i>Μεταβολή ιδίων κεφαλαίων την περίοδο 01/01 -31/12/2014</i>									
Κέρδη / (ζημίες) περιόδου μετά από φόρους	--	--	--	--	--	--	--	--	(4.016.501,36)
Πρόβλεψη αποζημίωσης προσωπικού	--	--	--	--	--	--	--	--	(34.760,80)
Ζημία από πώληση ιδίων μετοχών	--	--	--	--	--	--	--	--	(1.671,15)
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα	--	--	--	--	--	--	--	--	(4.052.933,31)
(Αγορά)/Πώληση Ιδίων Μετοχών	--	--	--	--	--	6.604,42	--	--	6.604,42
Σχηματισμός αποθεματικών από διάθεση κερδών	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Επαναφορά αποθεματικού σε αποτελέσματα εις νέον	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Διανεμηθέντα μερίσματα	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Υπόλοιπο καθαρής θέσης κατά την 31 ^η Δεκεμβρίου 2014	8.178.804,40	12.065.697,42	--	--	--	--	--	--	(14.789.572,47)

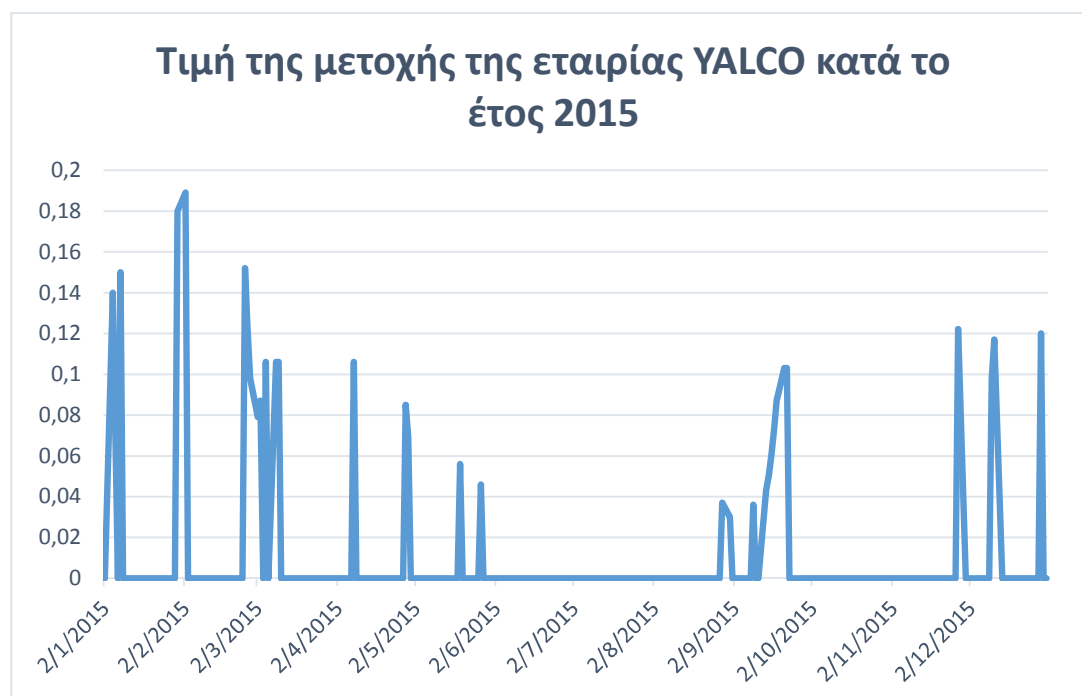
Παρατηρήσεις ορκωτού ελεγκτή και εσωτερικός έλεγχος εταιρίας

Ο ορκωτός λογιστής που διενέργησε τον έλεγχο έκρινε ότι πρέπει να αναφερθούν πολλά και σημαντικά ζητήματα για την βιωσιμότητα της εταιρίας. Τα σημαντικότερα εκ των οποίων είναι τα παρακάτω:

«Εφιστούμε την προσοχή σας στη σημείωση 2.1 των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, όπου περιγράφεται το θέμα ότι λόγω των συσσωρευμένων ζημιών, το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων της Εταιρείας όπως εμφανίζονται στην εταιρική κατάσταση οικονομικής θέσης της 31 ης Δεκεμβρίου 2015 είναι κατώτερο του 1/10 του μετοχικού κεφαλαίου και κατά συνέπεια συντρέχει λόγος εφαρμογής των άρθρων 47 και 48 παρ.1γ του Ν. 2190/1920. Επίσης στην ίδια σημείωση αναφέρεται ότι υπάρχουν ληξιπρόθεσμοι τόκοι και κεφάλαιο ομολογιακού και μακροπρόθεσμου δανεισμού συνολικού ποσού Ευρώ 10,4 εκατ. περίπου για τα οποία η Εταιρεία, μέχρι και την ημερομηνία του ελέγχου μας δεν έχει λάβει γραπτές διαβεβαιώσεις από τις Τράπεζες για την παράταση του χρόνου αποπληρωμής τους με αποτέλεσμα την μεταφορά αυτών των δανείων συνολικού ποσού ευρώ 36,3 εκατ. περίπου από τον μακροπρόθεσμο στον βραχυπρόθεσμο δανεισμό και το σύνολο των κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων να υπολείπεται του συνόλου των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων κατά ποσό Ευρώ 30,6 εκατ. περίπου.

Για την αντιμετώπιση του ανωτέρω θέματος, όπως αναφέρεται στη Σημείωση 2.1 επί των συνημμένων Οικονομικών Καταστάσεων, η Εταιρεία έχει καταρτίσει πλάνο πενταετίας το οποίο έχει υποβάλλει στις συνεργαζόμενες τράπεζες, συνοδευόμενο από την πρόταση αναδιάρθρωσης του Ομίλου λειτουργικά, αλλά και της συνολικής μορφής χρηματοδότησής του. Στις 17 Μαρτίου 2016 η Εταιρεία υπέγραψε προσύμφωνο βασικών όρων αναδιάρθρωσης οφειλών με τις Τράπεζες, με την οριστική έγκριση του οποίου θα καταστούν ενήμερες όλες οι υφιστάμενες ληξιπρόθεσμες τραπεζικές υποχρεώσεις περιορίζοντας ταυτόχρονα και σημαντικά το χρηματοοικονομικό κόστος».

Τιμή μετοχής

Η τιμή της μετοχής στο χρηματιστήριο κατά το 2015 ήταν στο μεγαλύτερο μέρος μηδενική, γεγονός που συνδέεται με την δύσκολη θέση της εταιρίας και την αμφίβολη βιωσιμότητα της. Μέγιστο παρουσίασε ωστόσο στα 19 λεπτά του ευρώ τον Φεβρουάριο του 2015. Το έτος έκλεισε με τη μετοχή να βρίσκεται στα 12 λεπτά.

Παρατηρήσεις

Η εταιρία βρίσκεται σε δυσχερέστατη θέση και αυτό αποτυπώνεται σαφέστατα στην έκθεση του ελεγκτή. Πέραν των βραχυπρόθεσμων δανειακών υποχρεώσεων που έχει η εταιρία προς τις τράπεζες και καλείται να κάνει συμβιβασμό για την αποπληρωμή υπάρχουν και άλλοι σημαντικοί λογαριασμοί που παρουσιάζουν προβλήματα. Συγκεκριμένα οι Βραχυπρόθεσμες χρηματοδοτήσεις είναι 41.677.253,91 και το σύνολο των υποχρεώσεων 35.874.233,89 ευρώ. Η εταιρία παρουσιάζει σχετικά χαμηλά ταμειακά διαθέσιμα, της τάξης του ενός εκατομμυρίου ευρώ, σε σχέση με τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της.

4.7 ΚΡΙΚΡΙ

Οικονομικές καταστάσεις

Κατάσταση Συνολικού Εισοδήματος			
	Σημ.	1/1-31/12/2015	1/1-31/12/2014
Κύκλος εργασιών	Γ.26	66.950.798	77.149.640
Κόστος πωληθέντων	Γ.18	(44.579.472)	(60.321.053)
Μικτό κέρδος		22.371.325	16.828.587
Έξοδα διάθεσης	Γ.18	(16.089.882)	(12.546.961)
Έξοδα διοίκησης	Γ.18	(2.199.975)	(1.917.266)
Έξοδα έρευνας & ανάπτυξης	Γ.18	(96.615)	(119.318)
Άλλα έσοδα εκμετάλλευσης	Γ.19	590.398	550.811
Λοιπά κέρδη/(ζημιές)-καθαρά	Γ.20	289.860	1.765.006
Κέρδη προ φόρων, χρηματοδοτικών και επενδυτικών αποτελεσμάτων		4.865.111	4.560.859
Χρηματοοικονομικά έσοδα	Γ.21	22.556	198.562
Χρηματοοικονομικά έξοδα	Γ.21	(592.757)	(99.679)
Χρηματοοικονομικά αποτελέσματα (καθαρά)		(570.201)	98.883
Επενδυτικά αποτελέσματα (καθαρά)	Γ.22	0	(2.752)
Κέρδη προ φόρων		4.294.909	4.656.991
Φόρος εισοδήματος	Γ.23	(451.616)	(1.085.945)
Κέρδη μετά από φόρους (Α)		3.843.293	3.571.046
Λοιπά συνολικά εισοδήματα:			
Στοιχεία που δεν θα μεταφερθούν στα αποτελέσματα			
Επανεκτίμηση υποχρέωσης παροχών προσωπικού		22.503	0
Φόρος εισοδήματος κεφαλαιοποίησης αφορολόγητων αποθεματικών		0	(1.649)
Συνολικά λοιπά εισοδήματα μετά από φόρους (Β)		22.503	(1.649)
Συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα μετά από φόρους (Α) + (Β)		3.865.796	3.569.397

Κατάσταση Οικονομικής Θέσης			
	Σημ.	31/12/2015	31/12/2014
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			
Πάγια στοιχεία ενεργητικού			
Ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία		37.333.085	37.625.020
Επενδύσεις σε ακίνητα		116.049	118.737
Αύλα περιουσιακά στοιχεία ³		593.837	237.882
Επενδύσεις σε συγγενείς		0	0
Λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις		119.670	72.550
Κυκλοφορούν ενεργητικό		38.162.642	38.054.188
Αποθέματα		6.876.461	8.031.847
Πελάτες και λοιπές απαιτήσεις		19.214.036	22.443.319
Απαιτήσεις από φόρο εισοδήματος		0	24.135
Ταμικά διαθέσιμα και ισοδύναμα		5.456.079	1.437.441
		31.546.576	31.936.742
Σύνολο ενεργητικού		69.709.218	69.990.930
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ			
Ίδια κεφάλαια			
Μετοχικό κεφάλαιο	Γ.9	12.564.752	12.564.752
Αποθεματικά	Γ.10	15.424.418	15.229.606
Κέρδη εις νέον		12.949.880	11.262.804
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων		40.939.050	39.057.161
Υποχρεώσεις			
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις			
Δάνεια	Γ.11	7.755.455	5.425.000
Υποχρεώσεις παροχών συνταξιοδότησης	Γ.12	641.957	610.780
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	Γ.13	1.096.575	1.308.610
Επιχορηγήσεις	Γ.14	1.679.368	2.227.476
		11.173.354	9.571.866
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις			
Δάνεια	Γ.11	3.423.359	2.088.764
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	Γ.15	13.873.028	19.273.140
Υποχρεώσεις από φόρο εισοδήματος	Γ.16	300.427	0
		17.596.814	21.361.904
Σύνολο υποχρεώσεων		28.770.168	30.933.770
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων και υποχρεώσεων		69.709.218	69.990.930

Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων							
	Μετοχικό Κεφάλαιο	Τακτικό Αποθεματικό	Αποθεματικά φορολογικών νόμων	Λοιπά αποθεματικά	Αποθεματικό αναλογιστικών κερδών - ζημιών	Αποτελέσματα εις νέο	Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2013	12.564.752	1.388.087	8.848.718	38.275	(15.653)	12.663.585	35.487.765
Καθαρό κέρδος χρήσεως						3.571.046	3.571.046
Φόρος εισοδήματος κεφαλαιοποίησης αφορολόγητων αποθεματικών						(1.649)	(1.649)
						(1.649)	(1.649)
Συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα						3.569.397	3.569.397
Σχηματισμός αποθεματικών		196.720	4.773.458			(4.970.178)	0
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2014	12.564.752	1.584.808	13.622.176	38.275	(15.653)	11.262.804	39.057.161

Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2014	12.564.752	1.584.808	13.622.176	38.275	(15.653)	11.262.804	39.057.161
Καθαρό κέρδος χρήσεως						3.843.293	3.843.293
Επανεκτίμηση υποχρέωσης παροχών προσωπικού					22.503		22.503
Συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα					22.503	3.843.293	3.865.796
Σχηματισμός αποθεματικών		172.309				(172.309)	0
Συναλλαγές με τους μετόχους							
Εγκριθέντα μερίσματα						(1.983.908)	(1.983.908)
Υπόλοιπο στις 31 Δεκεμβρίου 2015	12.564.752	1.757.116	13.622.176	38.275	6.851	12.949.880	40.939.050

Κατάσταση Ταμιακών Ροών		
Έμμεση μέθοδος	1/1-31/12/2015	1/1-31/12/2014
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		
Κέρδη προ φόρων	4.294.909	4.656.991
Πλέον/Μείον προσαρμογές για:		
Αποσβέσεις	2.994.444	2.126.433
Προβλέψεις	1.117.879	137.901
Συναλλαγματικές διαφορές	0	(4.596)
Αναλογούσες στη χρήση επιχορηγήσεις πάγιων περιουσιακών στοιχείων	(548.109)	(495.270)
Αποτελέσματα (έσοδα, έξοδα, κέρδη και ζημίες) επενδυτικής δραστηριότητας	(75.166)	(974.676)
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα	592.757	99.679
Μεταβολές στο κεφάλαιο κίνησης:	8.376.715	5.546.462
Μείωση/ (αύξηση) αποθεμάτων	1.860.196	(3.517.455)
Μείωση/ (αύξηση) απαιτήσεων	1.462.491	(2.108.968)
(Μείωση)/ αύξηση υποχρεώσεων (πλην τραπεζών)	(2.849.641)	2.437.747
Μείον:		
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα καταβεβλημένα	(610.472)	(340.995)
Καταβεβλημένοι φόροι	(348.280)	(445.454)
Σύνολο εισροών/(εκροών) από λειτουργικές δραστηριότητες (α)	7.891.008	1.571.337
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		
Αγορά ενσώματων και άυλων παγίων περιουσιακών στοιχείων	(7.324.249)	(22.550.729)
Κεφαλαιοποιηθέν κόστος δανεισμού	0	(252.326)
Εισπράξεις από πωλήσεις ενσώματων και άυλων παγίων	55.998	34.614
Εισπράξεις ασφαλιστικών αποζημιώσεων	0	9.092.950
Τόκοι εισπραχθέντες	22.556	198.290
Εισπράξεις επιχορηγήσεων	1.502.030	1.502.030
Σύνολο εισροών/(εκροών) από επενδυτικές δραστηριότητες (β)	(5.743.665)	(11.975.171)
ΧΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		
Εισπράξεις από εκδοθέντα/αναληφθέντα δάνεια	8.008.128	2.500.000
Εξοφλήσεις δανείων	(4.341.974)	(1.972.166)
Μερίσματα πληρωθέντα	(1.794.860)	0
Σύνολο εισροών/(εκροών) από χρηματοδοτικές δραστηριότητες (γ)	1.871.294	527.834
Καθαρή αύξηση/(μείωση) στα ταμιακά διαθέσιμα και ισοδύναμα χρήσεως (α+β+γ)	4.018.637	(9.876.000)
Ταμιακά διαθέσιμα και ισοδύναμα έναρξης χρήσης	1.437.441	11.313.441
Ταμιακά διαθέσιμα και ισοδύναμα λήξης χρήσης	5.456.079	1.437.441

Παρατηρήσεις ορκωτού ελεγκτή και εσωτερικός έλεγχος εταιρίας

Σε αυτή την περίπτωση ο ορκωτός ελεγκτής δεν έκανε κάποια ουσιώδη παρατήρηση πέραν της επιβεβαίωσης ότι οι οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν την πραγματική οικονομική θέση της επιχείρησης. Συγκεκριμένα αναφέρονται τα παρακάτω:

«Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, την οικονομική θέση της Εταιρείας «ΚΡΙ ΚΡΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ Α.Β.Ε.Ε.» κατά την 31η Δεκεμβρίου 2015, τη χρηματοοικονομική της επίδοση και τις ταμειακές της ροές για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση».

Τιμή μετοχής

Η τιμή της μετοχής δεν παρουσιάζεται μηδενική σε κανένα σημείο του εξεταζόμενου έτους. Μέγιστο παρουσιάζεται κατά το κλείσιμο του έτους στα 1,9 ευρώ ενώ καθ' όλη τη διάρκεια του παρουσίασε μικρές αυξομειώσεις παραμένοντας στο εύρος των 1,6 με 2 ευρώ.

Παρατηρήσεις

Λίγες παρατηρήσεις μπορούμε να κάνουμε σε αυτή την περίπτωση. Η εταιρία επένδυσε ένα σημαντικό ποσό τα τελευταία δύο χρόνια της τάξης των 11 εκατομμυρίων ευρώ. Η εταιρία κατέχει όμως σημαντικό ποσοστό του ενεργητικού της σε ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία 37 εκατομμυρίων ευρώ. Τα ταμειακά διαθέσιμα είναι της τάξης των 5 εκατομμυρίων ευρώ για το 2015, δείχνοντας την εικόνα υγιούς επιχείρησης, καθώς το 2014 είχε μόλις 1 εκατομμύριο ευρώ στον ίδιο λογαριασμό. Η σταθερότητα της εταιρίας αποτυπώνεται και στην πορεία της μετοχής της.

4.8 ELTRAK

Οικονομικές καταστάσεις

V. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΕΞΟΔΩΝ		Ο Όμιλος		Η Εταιρία	
	Σημειώσεις				
ΕΞΟΔΑ:					
Καθαρές πωλήσεις	7	94.413	94.641	40.451	41.047
Κόστος πωλήσεων	8	(70.631)	(70.106)	(27.354)	(27.548)
Μικτό κέρδος		23.782	24.535	13.097	13.499
Έξοδα διάθεσης	8	(11.577)	(11.825)	(6.339)	(6.443)
Έξοδα διοίκησης	8	(7.009)	(6.393)	(4.781)	(4.092)
Άλλα έσοδα (έξοδα)	11	316	128	808	795
Κέρδη/(ζημιές) εκμετάλλευσης		5.512	6.445	2.785	3.759
Καθαρά χρηματοοικονομικά έσοδα	12	214	314	165	173
Καθαρά χρηματοοικονομικά έξοδα	12	(1.546)	(1.683)	(1.392)	(1.450)
Ζημιά από απομείωση συγγενούς	20	-	-	-	(2.671)
Μερίδιο από κέρδη/(ζημιές) συγγενών εταιρειών αποτιμώμενες στην καθαρή θέση		(205)	(730)	-	-
Κέρδη/(ζημιές) προ φόρων		3.975	4.346	1.558	(189)
Φόροι εισοδήματος	13	(1.109)	(315)	(851)	(98)
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) περιόδου μετά από φόρους		2.866	4.031	707	(287)
Κέρδη/(ζημιές) περιόδου μετά από φόρους					
Κατανέμονται σε:					
Ιδιοκτήτες της μητρικής		2.866	4.031	707	(287)
Μη ελέγχουσες συμμετοχές		-	-	-	-
Λοιπά συνολικά έσοδα		2.866	4.031	707	(287)
<i>Στοιχεία που δεν θα ταξινομηθούν μεταγενέστερα στην κατάσταση αποτελεσμάτων</i>					
Αναλογιστικά κέρδη/(ζημιές)		128	(215)	103	(141)
Αναβαλλόμενος φόρος επί των αναλογιστικών κερδών/(ζημιών)		(34)	56	(29)	37
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά φόρων		94	(159)	74	(104)
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα μετά από φόρους		2.960	3.872	781	(391)
Κατανέμονται σε:					
Ιδιοκτήτες της μητρικής		2.960	3.872	781	(391)
Μη ελέγχουσες συμμετοχές		-	-	-	-
		2.960	3.872	781	(391)
Κέρδη/(Ζημιές) ανά μετοχή αποδιδόμενα στους		0,2040	0,2868	0,0503	(0,0204)

ιδιοκτήτες της μητρικής - βασικά (σε €) Μέσος σταθμικός αριθμός μετοχών, βασικός	15 15	14.050.971	14.054.326	14.050.971	14.054.326
Κέρδη / (ζημιές) προ φόρων, χρημ/κών, και επενδυτικών αποτελεσμάτων		5.512	6.445	2.785	3.759
Κέρδη / (ζημιές) προ φόρων, χρημ/κών, και επενδυτικών αποτελεσμάτων & συνολικών αποσβέσεων		7.244	8.219	3.901	4.772

VI. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ					
	Σημειώσεις	Ο Όμιλος		Η Εταιρία	
		2015	2014	2015	2014
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία					
Ενσώματες ακινητοποιήσεις	16	59.976	59.017	44.743	44.996
Επενδύσεις σε ακίνητα	17	1.060	1.086	7.348	7.542
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	18	307	414	-	-
Επενδύσεις σε θυγατρικές επιχειρήσεις	19	-	-	6.519	6.519
Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρίες	20	819	1.017	1.500	1.500
Διαθέσιμες προς πώληση επενδύσεις	21	452	452	440	440
Λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	22	838	1.049	663	490
Σύνολο		63.452	63.035	61.213	61.487
Κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία					
Αποθέματα	23	16.267	16.121	4.444	4.857
Εμπορικές απαιτήσεις	24	21.628	20.863	13.869	9.703
Προκαταβολές και λοιπές απαιτήσεις	24	5.610	3.689	4.900	2.661
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	25	7.814	5.992	3.880	2.618
Σύνολο		51.319	46.665	27.093	19.839
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ		114.771	109.700	88.306	81.326
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ					
Ίδια κεφάλαια					
Μετοχικό κεφάλαιο	26	4.777	4.777	4.777	4.777
Υπέρ το άρτιο		12.388	12.388	12.388	12.388
Κέρδη εις νέον		32.219	29.259	15.859	15.078
Τακτικό, αφορολόγητα και ειδικά αποθεματικά	27	15.548	15.548	15.548	15.548
Λοιπά αποθεματικά		31	31	31	31
Ίδιες μετοχές	28	-	-	-	-
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων αποδιδόμενα στους μετόχους της μητρικής		64.963	62.003	48.603	47.822
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων		64.963	62.003	48.603	47.822
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις					
Μακροπρόθεσμα δάνεια	30	15.991	18.952	15.842	18.459
Αναβαλλόμενοι φόροι εισοδήματος	13	7.494	6.581	7.732	6.852
Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία					
	31	1.647	1.727	1.293	1.309
Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		59	34	59	34
Σύνολο		25.191	27.294	24.926	26.654
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις					
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	32	8.262	11.334	2.295	1.426
Βραχυπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις	33	8.111	3.469	6.166	1.640
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις πληρωτέες την επόμενη χρήση					
	30	2.014	400	2.014	400
Φόρος εισοδήματος πληρωτέος		-	40	-	-
Άλλες βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	34	6.230	5.160	4.302	3.384
Σύνολο		24.617	20.403	14.777	6.850
Σύνολο υποχρεώσεων		49.808	47.697	39.703	33.504
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ		114.771	109.700	88.306	81.326

Ο Όμιλος							
	Ίδια κεφάλαια αποδιδόμενα στους Ιδιοκτήτες της μητρικής εταιρίας						
	Μετοχικό κεφάλαιο	Υπέρ το άρτιο	Τακτικό, αφορολόγητα, και ειδικά αποθεματικά	Λοιπά αποθεματικά	Ίδιες μετοχές	Κέρδη εις νέων	Σύνολο ιδίων κεφαλαίων
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2014	5.150	12.388	16.673	31	(2.839)	26.763	58.166
Μεταφορά αποθεματικών			(1.125)			1.125	-
(Αγορά) / Πώληση Ιδίων Μετοχών					(35)		(35)
Μείωση Μετοχικού Κεφαλαίου	(373)				2.874	(2.501)	-
Κέρδη / (Ζημιές) περιόδου						4.031	4.031
<i>Λοιπά συνολικά έσοδα</i>							
Μεταφορά συσσωρευμένων αναλογιστικών κερδών (ζημιών)						(215)	(215)
Αναβαλλόμενοι φόροι των αναλογιστικών κερδών/(ζημιών)						56	56
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά φόρων	-	-	-	-	-	(159)	(159)
Συγκεντρωτικά Συνολικά Έσοδα περιόδου / χρήσης	-	-	-	-	-	3.872	3.872
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2014	4.777	12.388	15.548	31	-	29.259	62.003
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2015	4.777	12.388	15.548	31		29.259	62.003
Κέρδη / (Ζημιές) περιόδου						2.866	2.866
<i>Λοιπά συνολικά έσοδα</i>							
Μεταφορά συσσωρευμένων αναλογιστικών κερδών (ζημιών)						128	128
Αναβαλλόμενοι φόροι των αναλογιστικών κερδών/(ζημιών)						(34)	(34)
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά φόρων	-	-	-	-	-	94	94
Συγκεντρωτικά Συνολικά Έσοδα περιόδου/χρήσης	-	-	-	-	-	2.960	2.960
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2015	4.777	12.388	15.548	31	-	32.219	64.963

VIII. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΕΤΑΙΡΙΑΣ							
Η Εταιρία							
	Μετοχικό κεφάλαιο	Υπέρ το άρτιο	Τακτικό, αφορολόγητα, και ειδικά αποθεματικά	Λοιπά αποθεματικά	Ίδιες μετοχές	Κέρδη εις νέων	Σύνολο ιδίων κεφαλαίων
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2014	5.150	12.388	16.673	31	(2.839)	16.845	48.248
Μεταφορά αποθεματικών			(1.125)			1.125	-
(Αγορά) / Πώληση Ιδίων Μετοχών					(35)		(35)
Μείωση Μετοχικού Κεφαλαίου	(373)				2.874	(2.501)	-
Κέρδη / (Ζημιές) περιόδου						(287)	(287)
<i>Λοιπά συνολικά έσοδα</i>							
Μεταφορά συσσωρευμένων αναλογιστικών κερδών (ζημιών)						(141)	(141)
Αναβαλλόμενοι φόροι των αναλογιστικών κερδών/(ζημιών)						37	37
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά φόρων	-	-	-	-	-	(104)	(104)
Συγκεντρωτικά Συνολικά Έσοδα περιόδου/χρήσης	-	-	-	-	-	(391)	(391)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2014	4.777	12.388	15.548	31	-	15.078	47.822

Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2015	4.777	12.388	15.548	31		15.078	47.822
Κέρδη / (Ζημιές) περιόδου						707	707
Λοιπά συνολικά έσοδα							
Μεταφορά συσσωρευμένων αναλογιστικών κερδών (ζημιών)						103	103
Αναβαλλόμενοι φόροι των αναλογιστικών κερδών/(ζημιών)						(29)	(29)
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά φόρων	-	-	-	-	-	74	74
Συγκεντρωτικά Συνολικά Έσοδα περιόδου/χρήσης	-	-	-	-	-	781	781
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2015	4.777	12.388	15.548	31	-	15.859	48.603

ΙΧ. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ (ΕΜΜΕΣΗ ΜΕΘΟΔΟΣ)				
	Ο Όμιλος		Η Εταιρία	
	31/12/2015	31/12/2014	31/12/2015	31/12/2014
Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες:				
Κέρδη/ (Ζημιές) προ φόρων	3.975	4.346	1.558	(189)
Πλέον/μείον προσαρμογές για:				
Αποσβέσεις	1.732	1.774	1.116	1.013
Προβλέψεις	733	594	472	371
Μη ταμειακές προσαρμογές	-	(109)	-	(148)
Απομείωση συμμετοχής συγγενούς	-	-	-	2.671
Αποτελέσματα (έσοδα, έξοδα, κέρδη, ζημιές) επενδυτικής δραστηριότητας Πιστωτικοί τόκοι και συναφή έσοδα	(214)	(314)	(165)	(173)
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα	1.546	1.683	1.392	1.450
Πλέον/μείον προσαρμογές για μεταβολές λογαριασμών κεφαλαίου κίνησης ή που σχετίζονται με τις λειτουργικές δραστηριότητες:				
(Αύξηση)/Μείωση				
Αποθέματα	(1.613)	(2.644)	154	(1.222)
Εμπορικές απαιτήσεις	(1.377)	(2.549)	(4.852)	(851)
Προκαταβολές και λοιπές απαιτήσεις	(1.921)	(602)	(2.239)	(216)
Λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	96	(14)	103	(8)
Αύξηση/(Μείωση)				
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	(3.072)	(396)	869	(375)
Άλλες βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	1.037	252	883	250
Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	25	(26)	25	(26)
Μείον:				
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα καταβλημένα	(1.481)	(1.656)	(1.332)	(1.435)
Καταβλημένοι φόροι	(267)	(674)	-	-
(α) Σύνολο εισροών/(εκροών) από λειτουργικές δραστηριότητες	(596)	395	(2.016)	1.112
Ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες:				
Αγορές ενσώματων και άυλων παγίων περιουσιακών στοιχείων	(1.144)	(541)	(417)	(419)
Εισπράξεις από πωλήσεις ενσώματων και άυλων περιουσιακών στοιχείων	53	2	7	1
Τόκοι εισπραχθέντες	214	314	165	173
(β) Σύνολο εισροών/(εκροών) από επενδυτικές δραστηριότητες	(877)	(225)	(245)	(245)
Ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες:				
Εισπράξεις/(εξοφλήσεις) δανείων	3.295	(906)	3.523	(421)
Αγορά / πώληση ιδίων μετοχών	-	(35)	-	(35)
(γ) Σύνολο εισροών/(εκροών) από χρηματοδοτικές δραστηριότητες	3.295	(941)	3.523	(456)
Καθαρή αύξηση/(μείωση) στα ταμειακά διαθέσιμα και Ισοδύναμα περιόδου/ χρήσης (α)+(β)+(γ)	1.822	(771)	1.262	411
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα έναρξης περιόδου/χρήσης	5.992	6.763	2.618	2.207
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα λήξης περιόδου/χρήσης	7.814	5.992	3.880	2.618

Τιμή μετοχής

Η τιμή της μετοχής της εταιρίας βρίσκεται σε χαμηλά επίπεδα με αυξομειώσεις κατά τη διάρκεια του έτους από 1 ευρώ ως και 1,7 ευρώ. Η τιμή που είχε όταν έληξε το έτος ήταν πολύ κοντά στα 1,2 ευρώ, τιμή αντίστοιχη με αυτή που είχε ότι ξεκίνησε το έτος. Μέγιστο εμφάνισε τον Ιούνιο του 2015 όπου ξεπέρασε τα 1,6 ευρώ και ελάχιστο εμφάνισε τον Σεπτέμβριο, λίγο παραπάνω από 1 ευρώ.

Παρατηρήσεις ορκωτού ελεγκτή και εσωτερικός έλεγχος εταιρίας

Και σε αυτή την περίπτωση η έκθεση του ορκωτού λογιστή περιορίζεται στην αναφορά ότι η εταιρία συνέταξε τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις της με βάση την πραγματική της οικονομική θέση.

«Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, την οικονομική θέση της Εταιρείας Ανώνυμος Εμπορική Βιομηχανική και Αντιπροσωπειών Μηχανών και Ανταλλακτικών και Ναυτιλιακή Εταιρεία ΕΛΤΡΑΚ και των θυγατρικών αυτής κατά την 31η Δεκεμβρίου 2015, τη χρηματοοικονομική τους επίδοση και τις ταμειακές τους ροές για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση».

Παρατηρήσεις

Η εταιρία φαίνεται να είναι σε πολύ καλή κατάσταση. Τα κέρδη προ φόρων έχουν αυξηθεί στο 1,5 εκατομμύριο ευρώ, ενώ το προηγούμενο έτος βρισκόταν περίπου στα 150 χιλιάδες ευρώ ζημιά. Αυξήθηκαν επίσης οι εισπράξεις δανείων που έφτασαν στα 3,5 ευρώ, ενώ το προηγούμενο έτος υπήρχε ζημιά. Τέλος, το σύνολο των απαιτήσεων για την εταιρία (62 εκατ.) , είναι αρκετά μεγάλο σε σχέση με το σύνολο των υποχρεώσεων (26 εκατ.).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ελεγκτική

Στην παρούσα εργασία έγινε παρουσίαση της έννοιας της ελεγκτικής, του εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου, ανάλυση της ελεγκτικής διαδικασίας του κώδικα δεοντολογίας, της ευθύνης των Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών με βάση την ελληνική νομοθεσία αλλά και τα διεθνή πρότυπα. Επίσης έγινε ανάλυση των απαραίτητων φύλλων εργασίας και των εκθέσεων του ορκωτού ελεγκτή.

Από την παραπάνω ανασκόπηση, αλλά και από τα προβλήματα που έχουν δημιουργηθεί ανά καιρούς κρίνουμε ότι η ευθύνη του ορκωτού ελεγκτή είναι μεγάλης σημασίας. Οι Ορκωτοί ελεγκτές θα πρέπει να εφαρμόζουν τον κώδικα επαγγελματικής δεοντολογίας στο ακέραιο, ο έλεγχος να είναι σε βάθος και να εφαρμόζουν πλήρως τα βήματα και τις διαδικασίες της ελεγκτικής διαδικασίας όπως αυτά ορίζονται από την ισχύουσα νομοθεσία και τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου.

Σκοπός είναι η οικονομική διαφάνεια, αλλά και η οικονομική ευημερία της επιχείρησης σε άμεσο και μελλοντικό χρόνο. Στην περίπτωση που δεν τηρούνται τα παραπάνω μπορεί να δημιουργηθεί πρόβλημα για την ίδια την εταιρία, σοβαρά ποινικά αδικήματα και σε ακραίες περιπτώσεις κλυδωνισμός ολόκληρης της οικονομίας ενός κράτους .

Ο ορκωτός λογιστής θα πρέπει να αντιλαμβάνεται ότι οι υπηρεσίες που προσφέρει είναι υψίστης σημασίας. Όπως όμως σε κάθε εργασία υπάρχει η πιθανότητα λάθους και η πιθανότητα να μην έρθει εις πέρας η αποστολή του. Αυτό μπορεί να συμβεί για διάφορους λόγους, με κυριότερο την δυσκολία στη συνεργασία μεταξύ ελεγκτή, υπαλλήλων και διοίκησης.

Όπως είπαμε και πριν, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι ο έλεγχος είναι πλέον απαραίτητος μηχανισμός για την επιβίωση της οικονομίας και τη διατήρηση της σε ένα ασφαλές επίπεδο. Αναφέρθηκαν τα είδη ελέγχου, ο τρόπος που ασκείται και η σημαντικότητα του, ειδικά σε μεγάλες επιχειρήσεις.

Όμως υπάρχουν και πολλά ζητήματα τα οποία καθιστούν δύσκολη τη διενέργεια του ελέγχου. Ο ελεγκτής θα πρέπει να τηρεί συγκεκριμένους ηθικούς και πρακτικούς κανόνες. Το σκάνδαλο της WorldCom είναι ένα παράδειγμα του τι μπορεί να συμβεί ακόμα και σε έναν κολοσσό, όταν ο έλεγχος έχει σκοπό να αποκρύψει στοιχεία και να παραποιήσει την εικόνα της οικονομικής κατάστασης μιας επιχείρησης. Στην προσπάθεια δημιουργίας ενός ελεγκτικού πλαισίου που δεν θα επιτρέπει απάτες

έχουν δημιουργηθεί διάφορα ελεγκτικά πρότυπα, τα οποία συνεχίζουν να εξελίσσονται και να βελτιώνονται.

Στην Ελλάδα η ελεγκτική ασκείται περισσότερο σε επιχειρήσεις μεγάλου μεγέθους και συχνά εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών. Οι μικρότερες επιχειρήσεις φαίνεται να έχουν αρνητική στάση απέναντι στον έλεγχο, κατάσταση που θεωρείται προϊόν της έλλειψης ελεγκτικής κουλτούρας.

Πρακτικό μέρος

Στο πρακτικό μέρος παρουσιάστηκαν οι περιπτώσεις οκτώ συνολικά εταιριών που είναι εισηγμένες στο Χ.Α.Α. στις οποίες έγινε έλεγχος επί των οικονομικών καταστάσεων. Ιδιαίτερο ελεγκτικό ενδιαφέρον παρουσίασαν οι περιπτώσεις των εταιριών ΝΙΚΑΣ, ΑΝΕΚ και ΥΑΛCO. Και στις τρεις περιπτώσεις η έκθεση ελέγχου του ορκωτού ελεγκτή περιείχε συστάσεις για την βιωσιμότητα των επιχειρήσεων. Κάτι αντίστοιχο προέκυψε από τον έλεγχο στις οικονομικές καταστάσεις στις εν λόγω εταιρίες και κατά την διενέργεια του ελέγχου από τους συντάκτες της παρούσας εργασίας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Κων. Κάντζου, Ελεγκτική Θεωρία και Πρακτική, Εκδόσεις Σταμούλη, Αθήνα, 1995
2. Εμμανουήλ Ι. Σακέλλης, Λογιστική και Ελεγκτική των Εμπορικών Τραπεζών, Εκδόσεις Ελληνική Λιθογραφία
3. Παπαδάτου Θεοδώρα, Εσωτερικός-Εξωτερικός Έλεγχος Α.Ε, Εκδόσεις Σάκκουλα, 2001
4. Πάσχας Γ. και Τριανταφυλλίδης, Κ. «Εσωτερικός Έλεγχος - Επένδυση στο μέλλον», Ημερίδα του Ελληνικού Ινστιτούτου Εσωτερικών Ελεγκτών, Αθήνα, 2006
5. Τσαγκλάγκανος, Ελεγκτική, Εκδόσεις: Αφοί Κυριακίδη, Αθήνα, 2005
6. [http://www.hcmc.gr/aweb/portalfiles/kodikopoihsh_nomothesias/kataxrisiagoras/HCMC%20Decision%205-204-2000%20\(codified\).pdf](http://www.hcmc.gr/aweb/portalfiles/kodikopoihsh_nomothesias/kataxrisiagoras/HCMC%20Decision%205-204-2000%20(codified).pdf). Αναγνώστηκε 16/9/2016.
7. www.tovima.gr/finance/article/?aid=143807. Αναγνώστηκε 17/9/2016
8. Καραμάνης Κ, «Σύγχρονη ελεγκτική: θεωρία και πρακτική σύμφωνα με τα διεθνή ελεγκτικά πρότυπα », εκδόσεις Ο.Π. Α. 2008
9. Παπαδάτου Θ. «Εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος ανωνύμων εταιρειών», Σάκκουλας, Θεσσαλονίκη, 2005
10. Σώμα Ορκωτών Λογιστών , «Ελεγκτικές Οδηγίες Νο 1-12 της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Ελεγκτών» , Σώμα Ορκωτών Λογιστών Τεχνικό γραφείο, Αθήνα, 1989
11. Νεγκάκης Χ, Σύγχρονα Θύματα Ελεγκτικής και Εσωτερικού ελέγχου, 2013

Websites

1. Παππάς, Γεώργιος, Ο σύγχρονος εσωτερικός έλεγχος και η διαχείριση των κινδύνων (enterprise risk management), Πανεπιστήμιο Πατρών, 2010 (<http://nemertes.lis.upatras.gr/jspui/bitstream/10889/4112/1/%CE%A0%CF%84%CF%85%CF%87%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%AE%20%CE%95%CF%81%CE%B3%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B1%20%CE%93%CE%B9%CF%8E%CF%81%CE%B3%CE%BF%CF%82%20%CE%A0%CE%B1%CF%80%CF%80%CE%AC%CF%82.pdf>. Αναγνώστηκε 15/8/2016)
2. [http://www.hcmc.gr/aweb/portalfiles/kodikopoihsh_nomothesias/kataxrisiagoras/HCMC%20Decision%205-204-2000%20\(codified\).pdf](http://www.hcmc.gr/aweb/portalfiles/kodikopoihsh_nomothesias/kataxrisiagoras/HCMC%20Decision%205-204-2000%20(codified).pdf). Αναγνώστηκε 16/9/2016.
3. <http://www.tovima.gr/finance/article/?aid=143807> Αναγνώστηκε 17/9/2016
4. www.anek.gr.
5. www.cretafarms.gr.
6. www.eltrak.gr.
7. www.minoan.gr.
8. www.nikas.gr.
9. www.plaisio.gr.
10. www.yalco.gr.
11. www.krikri.gr.
12. www.naftemporiki.gr.

Στους παραπάνω εταιρικούς διαδικτυακούς τόπους έγιναν σταδιακές επισκέψεις κατά τον Σεπτέμβριο του 2016

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Απόφαση 5/204/14.11.2000 του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς (ΦΕΚ Β 1487)

Κανόνες συμπεριφοράς των εταιριών που έχουν εισαγάγει τις μετοχές τους στο Χρηματιστήριο
Αξιών Αθηνών και των συνδεδεμένων με αυτές προσώπων

Από έλαβε υπόψη:

1. Την παράγραφο 1 περίπτωση α, β και γ του άρθρου 1 του Νόμου 2836/2000 (ΦΕΚ 168 Α'/24.7.2000) για τη «Συμπλήρωση της νομοθεσίας για την Κεφαλαιαγορά, ρυθμίσεις θεμάτων Κτηματικής Εταιρίας του Δημοσίου (Κ.Ε.Δ.) ασφαλιστικών αποζημιώσεων, Φ.Π.Α., επενδυτικού χρυσού και άλλες διατάξεις».
2. Την παράγραφο 2 του άρθρου 1 του Νόμου 2836/2000 (ΦΕΚ 168 Α'/24.7.2000) για τη «Συμπλήρωση της νομοθεσίας για την Κεφαλαιαγορά, ρυθμίσεις θεμάτων Κτηματικής Εταιρίας του Δημοσίου (Κ.Ε.Δ.) ασφαλιστικών αποζημιώσεων, Φ.Π.Α., επενδυτικού χρυσού και άλλες διατάξεις».
3. Την παράγραφο 3 του άρθρου 1 του Νόμου 2836/2000 (ΦΕΚ 168 Α'/24.7.2000) για τη «Συμπλήρωση της νομοθεσίας για την Κεφαλαιαγορά, ρυθμίσεις θεμάτων Κτηματικής Εταιρίας του Δημοσίου (Κ.Ε.Δ.) ασφαλιστικών αποζημιώσεων, Φ.Π.Α., επενδυτικού χρυσού και άλλες διατάξεις».
4. Την περίπτωση ζ της παραγράφου 1 του άρθρου 78 του Νόμου 1969/1991, (ΦΕΚ 167 Α'/30.10.1991) «Εταιρίες επενδύσεων χαρτοφυλακίου, ομιλοβια κεφάλαια, διατάξεις εκσυγχρονισμού και εξυγίανσης της κεφαλαιαγοράς και άλλες διατάξεις», όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 18 του Νόμου 2198/1994 (ΦΕΚ 43 Α').
5. Το άρθρο 29 Α του Νόμου 1558/1985 (ΦΕΚ 137 Α') «Κυβέρνηση και κυβερνητικά όργανα» όπως προστέθηκε με το άρθρο 27 του Νόμου 2981/1992 (ΦΕΚ 125 Α').
6. Το υπ' αριθμ. 544741/10.11.3000 έγγραφο του χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών ως και το απόσπασμα προσώπων της από 9.11.2000 συνεδρίασης του Δ.Σ. του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών σχετικά με τη γνώμη του Δ.Σ. του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών.

αποφασίζει ομόφωνα:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α **ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ - ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ - ΜΕΣΑ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ**

Άρθρο 1

Πεδίο εφαρμογής

1. Η παρούσα απόφαση αφορά υποχρεώσεις εταιριών («εταιρίες») των οποίων τα χρηματοπιστωτικά μέσα είναι εισηγμένα προς διαπραγμάτευση σε οργανωμένη αγορά που έχει την έδρα της ή λειτουργεί στην ελληνική επικράτεια.
2. Οι υποχρεώσεις που προβλέπονται στην παρούσα απόφαση ισχύουν από την υποβολή της αίτησης εισαγωγής σε οργανωμένη αγορά και για όλο το διάστημα κατά το οποίο τα χρηματοπιστωτικά μέσα αυτά είναι εισηγμένα προς διαπραγμάτευση ή τελούν υπό καθεστώς αναστολής διαπραγμάτευσης, μέχρι τη διαγραφή τους σύμφωνα με την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β

Άρθρο 2

Πρόσθετες υποχρεώσεις

1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του ν. 3340/2005 (ΦΕΚ Α/112/2005), κάθε εταιρία, σε περίπτωση δημοσιοποίησης από τρίτο ανεπιβεβαιωτών πληροφοριών οι οποίες θα μπορούσαν να επηρεάσουν ασθετά την τιμή των χρηματοπιστωτικών μέσων ή την τιμή των συνδεδεμένων με αυτά παράγωγων μέσων σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περίπτωση (δ) της παραγράφου 1 του άρθρου 6 του νόμου 3340/2005, οφείλει:
 - (α) εφόσον οι πληροφορίες αυτές είναι βάσιμες ή αληθείς να προβεί σε άμεση επιβεβαίωση των πληροφοριών αυτών διευκρινίζοντας ταυτόχρονα και το στάδιο εξέλιξης στο οποίο βρίσκονται τα γεγονότα στα οποία αναφέρονται οι σχετικές πληροφορίες, ή
 - (β) εφόσον οι πληροφορίες είναι ανυπόστατες ή ψευδείς ή ανακριβείς, να προβεί σε άμεση διάγνωση ή στην επισήμανση της ανακρίβειας τέτοιων πληροφοριών, αντιστοίχως.

2. Η ανακοίνωση της προηγούμενης παραγράφου γίνεται στην ελληνική γλώσσα και καταχωρείται:
- (α) στο διαδικτυακό τόπο της οργανωμένης αγοράς και
 - (β) στο Ημερήσιο Δελτίο Τιμών του Χρηματιστηρίου Αθηνών ή προκειμένου περί άλλης οργανωμένης αγοράς στο επίσημο δελτίο της και
 - (γ) στην ιστοσελίδα που διατηρεί η εταιρία στο διαδίκτυο η δημοσιοποίηση της παρούσας περίπτωσης
- (γ) δεν μπορεί να γίνεται νεώτερα από την δημοσιοποίηση στο διαδικτυακό τόπο της οργανωμένης αγοράς και πρέπει να έχει ταυτόσημο περιεχόμενο με την δημοσιοποίηση που πραγματοποιείται στο Ημερήσιο Δελτίο Τιμών του Χρηματιστηρίου Αθηνών ή στο επίσημο δελτίο άλλης οργανωμένης αγοράς. Η ανακοίνωση μπορεί να επαναληφθεί και με άλλο τρόπο εφόσον έχει ουσιαστικά το ίδιο περιεχόμενο και γίνεται ταυτόχρονα ή μετά την ημερομηνία δημοσιοποίησης στο σχετικό διαδικτυακό τόπο της οργανωμένης αγοράς.
3. Η ανακοίνωση της παραγράφου 1 πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον εκείνα τα στοιχεία που είναι απαραίτητα για την ορθή, επαρκή και σαφή πληροφόρηση του επενδυτικού κοινού και να μην περιέχει στοιχεία που επδέχονται διττής ή ασαφούς ερμηνείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε

Άρθρο 3

Εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας

Κάθε Εταιρία οφείλει να καταρτίζει επαρκή κανονισμό εσωτερικής λειτουργίας, ο οποίος θα ανταποκρίνεται στο μέγεθος, στο αντικείμενο της, στις αρχές σύγχρονης οργάνωσης, καθώς και στο οργανόγραμμα της εταιρίας.

Άρθρο 4

Τμήμα εσωτερικού ελέγχου

1. Κάθε Εταιρία οφείλει να διαθέτει τμήμα εσωτερικού ελέγχου το οποίο θα αποσκοπεί στη συνεχή παρακολούθηση της λειτουργίας της Εταιρίας και θα έχει την ευθύνη να ενημερώνει εγγράφως, σε τακτά χρονικά διαστήματα, το διοικητικό συμβούλιο για την εφαρμογή του κανονισμού εσωτερικής λειτουργίας της Εταιρίας.
2. Ο επικεφαλής του τμήματος εσωτερικού ελέγχου διορίζεται από το διοικητικό συμβούλιο της Εταιρίας, αναφέρεται σε αυτό και είναι πρόσωπο με επαρκή προσόντα και εμπειρία.
3. Στις αρμοδιότητες του τμήματος εσωτερικού ελέγχου συμπεριλαμβάνονται επιπροσθέτως και οι εξής:
 - α) Ο έλεγχος τήρησης των υποχρεώσεων που προβλέπονται στην παρούσα
 - β) Ο έλεγχος της τήρησης των δεσμεύσεων που περιέχονται στα ενημερωτικά δελτία και τα επιχειρηματικά σχέδια της Εταιρίας σχετικά με τη χρήση των κεφαλαίων που αντλήθηκαν από το χρηματιστήριο.
 - γ) Ο έλεγχος της νομιμότητας των αμοιβών και πάσης φύσεως παροχών προς τα μέλη της διοικήσεως αναφορικά με τις αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων της Εταιρίας.
 - δ) Ο έλεγχος των σχέσεων και συναλλαγών της Εταιρίας με τις συνδεδεμένες με αυτήν εταιρίες, κατά την έννοια του άρθρου 42ε παράγραφος 5 του Κ.Ν. 2190/1920, καθώς και των σχέσεων της Εταιρίας με τις εταιρίες στο κεφάλαιο των οποίων συμμετέχουν σε ποσοστό τουλάχιστον 10% μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρίας ή μέτοχοί της με ποσοστό τουλάχιστον 10%.
4. Το διοικητικό συμβούλιο της Εταιρίας οφείλει να παρέχει στα μέλη του Τμήματος όλα τα απαραίτητα μέσα που θα διευκολύνουν την άσκηση κατάλληλου και αποδοτικού εσωτερικού ελέγχου.
5. Στον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας της Εταιρίας πρέπει να περιγράφονται με ακρίβεια οι αρμοδιότητες, η σύνθεση, ο τρόπος επακονωνίας με τα λοιπά τμήματα της Εταιρίας και οι όροι λειτουργίας του τμήματος εσωτερικού ελέγχου.

Άρθρο 5

Υπηρεσία εξυπηρέτησης μετόχων

1. Κάθε Εταιρία οφείλει να διαθέτει υπηρεσία εξυπηρέτησης μετόχων η οποία θα έχει την ευθύνη της άμεσης και ισότιμης πληροφόρησης των μετόχων καθώς και της εξυπηρέτησης τους σχετικά με την άσκηση των δικαιωμάτων τους με βάση το νόμο και το καταστατικό της Εταιρίας.

2. Ειδικότερα, η υπηρεσία εξυπηρέτησης μετόχων οφείλει να μεριμνά για την άμεση, ορθή και ισότιμη πληροφόρηση των μετόχων σχετικά με τα ακόλουθα:

α) Διανομή μερισμάτων, πράξεις εκδόσεως νέων μετοχών, διανομής, εγγραφής, παρατήσεως και μετατροπής, χρονική περίοδος άσκησης των σχετικών δικαιωμάτων ή μεταβολές στα αρχικά χρονικά περιθώρια (π.χ. επέκταση του χρόνου άσκησης των δικαιωμάτων).

β) Παροχή πληροφοριών σχετικά με τις Τακτικές ή Έκτακτες Γενικές Συνελεύσεις και τις αποφάσεις τους.

γ) Απόκτηση ιδίων μετοχών και διάθεσή τους, ή τυχόν ακύρωση αυτών.

3. Η υπηρεσία εξυπηρέτησης μετόχων μεριμνά ώστε στην Ετήσια Τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων της εταιρίας να διανέμεται στους παριστάμενους μετόχους η ετήσια οικονομική έκθεση του άρθρου 4 του ν. 3556/2007.

4. Η υπηρεσία εξυπηρέτησης μετόχων έχει την αρμοδιότητα της σύμφωνης με την ισχύουσα νομοθεσία τήρησης και ενημέρωσης του μετοχολογίου της Εταιρίας. Για το σκοπό αυτό, η υπηρεσία έχει την ευθύνη επικοινωνίας με το Κεντρικό Αποθετήριο Τίτλων.

Άρθρο 6

Υπηρεσία εταιρικών ανακοινώσεων

1. Κάθε Εταιρία οφείλει να διαθέτει Υπηρεσία εταιρικών ανακοινώσεων στην οποία ανατίθεται η αρμοδιότητα συμμόρφωσης της Εταιρίας με τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στα άρθρα 10 έως 13 του ν. 3340/2005 και στις αποφάσεις της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση αυτών των άρθρων, καθώς και στο άρθρο 2 της παρούσας και η επικοινωνία της Εταιρίας με τις αρμόδιες αρχές συμπεριλαμβανομένης της υποβολής στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς και στο Χ.Α.Α. αμελλητί των στοιχείων που αναφέρονται στην παραγραφο 3 του άρθρου 5, τα μέσα μαζικής επικοινωνίας και κάθε άλλο αρμόδιο φορέα.

2. Εφόσον οι μετοχές της Εταιρίας είναι διαπραγματεύσιμες και σε οργανωμένες αγορές άλλων χωρών εκτός των αγορών του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών, οι ανακοινώσεις που προέρχονται από την υπηρεσία της παραγράφου 1 θα πρέπει να ανταποκρίνονται στις υποχρεώσεις που ισχύουν σε εκείνες τις αγορές και να διασφαλίζεται ότι, οι επενδυτές σε κάθε αγορά να έχουν ισότιμη πρόσβαση στην ίδια πληροφόρηση.

Άρθρο 7

Κυρώσεις

Σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων των άρθρων 2 έως και 6 της παρούσας, το Διοικητικό Συμβούλιο της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς επιβάλλει τις κυρώσεις που προβλέπονται στην περίπτωση β της παραγράφου 4 του άρθρου 1 του ν. 2836/2000.

Από τις διατάξεις της παρούσας απόφασης δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του Κρατικού Προϋπολογισμού.